

ECHO TYGODNIA

Cena \$1

24 strony

KOSZMAR W SWIERDŁOWSKU
— PATRZ STR. 12-13

POLSKI

Dokończenie str 6

Ustawy "zawieszające" stan wojenny pod koniec 1982 roku utrwaliły jego najbardziej represyjne cechy, czyniąc z nich trwałe elementy polskiej codzienności. Dodatkowym ograniczeniem sfery autonomii jednostki w PRL była ustawa o pracy przymusowej. Rok 1983 przynosi w Polsce dalsze posunięcia władzy zmierzające do wtłoczenia polskiego społeczeństwa w ramy totalnego państwa funkcjonującego według modelu stalinowskiego.

Już 16 grudnia 1982 Episkopat w liście do marszałka sejmu przestrzegając, że "nie da się zabezpieczyć trwałości instytucji Państwa wyłącznie drogą środków represyjnych, naruszających fundamentalne prawa osoby

ludzkiej". Stwierdził, że z punktu widzenia moralnego zastrzeżenia budzi koncepcja przywiązania pracownika do fabryki na wzór feudalnego przywiązania chłopca do ziemi i tworzenie przepisów pozwalających na karanie ludzi w sposób niemal dowolny. Z punktu widzenia wiarygodności władzy zastrzeżenia budzi wprowadzenie przepisów zaostrzających rygory przy jednoczesnym proklamowaniu złagodzenia rygorów, wprowadzenie na stałe przepisów represyjnych w ustawie z założeń tymczasowej oraz przepisów paraliżujących te, które zostały wprowadzone po szerokiej konsultacji społecznej. Ten ostatni typ przepisów dotyczy zwłaszcza dwu spraw, stwierdził Episkopat,

samorządu pracowniczego i usuwania studentów z uczelni. Jeżeli teraz organ założycielski może w każdej chwili samorząd zawiesić ze względu na różne rozumienie "interesów gospodarczych i społecznych" to rola tego samorządu nabiera wyłącznie dekoracyjnego charakteru. Zaś skreślanie z listy studentów drogą decyzji typu administracyjnego i to za takie przewinienia jak "sianie niepokoju społecznego", w postępowaniu o charakterze inkwizycyjnym (ten sam organ prowadzi dochodzenia i "wyrokuje") kłóci się z elementarnym poczuciem sprawiedliwości.

W 1983 roku proces "zabezpieczania instytucji państwa wyłącznie drogą środków represyjnych, naruszających

"SOLIDARNOŚĆ" — DZIŚ PROGRAM

Po rocznym trwaniu stanu wojennego i jego formalnym zawieszeniu nie ma już wątpliwości, iż grudniowy zamach na prawa obywatelskie i pracownicze był początkiem nowego etapu w procesie pacyfikacji narodu. Celem władzy jest zdławienie demokratycznych dążeń, rozbicie społecznej solidarności i zaprowadzenie rządów opartych na przymusie i powszechnym poczuciu zagrożenia w stopniu nieznanym w Polsce od czasów stalinowskich. Powstaje totalitarna dyktatura. Zasadą jej rządów stało się strzelanie do bezbronných robotników, więzienie tysięcy ludzi za działalność społeczną, tropienie - niczym zbrodniarzy - działaczy "Solidarności". Dyktatura ta sankcjonuje system terroru wprowadzając ustawodawstwo sprzeczne z międzynarodowymi konwencjami i zobowiązaniami przyjętymi przez PRL. Bezprawie stało się prawem.

Demokratyczne reformy zmierzające do uzdrowienia stosunków społecznych i gospodarczych są dla obecnego systemu śmiertelnym zagrożeniem. Rządząc przy pomocy strachu władza sama skazana jest na strach przed wybuchem społecznej nienawiści. Dziś nasza gotowość do ustępstw uznana została jedynie za objaw słabości i przyczyni się do utrwalenia represyjnego systemu. Społeczeństwo nie ma wyboru - jedyna droga to opór, walka z dyktaturą.

Ciąg dalszy str 5

NARODOWY BANK POLSKI
DWADZIESIĄ ZŁOTYCH

 BANKNOTY EMITOWANE PRZEZ NARODOWY BANK POLSKI
SĄ PRAWNYM ŚRODKIEM PŁATNYM W POLSCE

"Wrona nas nie pokona" - nadruk na banknotach 20-złotowych kursujących obecnie w Polsce

Echo Tygodnia

wydają:
JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS
redagują:

Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
Grazyna Słońska, Anne Steele, Zofia Bończa,
Jerzy Rudolf, Leszek Mech i inni.

Przedstawiciel
Tadeusz Shopian

**NOWY ADRES ECHA TYGODNIA
TYLKO DLA KORESPONDENCJI
59 FULLER AVENUE
TORONTO, ONTARIO
M6R 2C4**

**NOWY TELEFON REDAKCJI 531-5523
UWAGA: DYŻURY PRZY TELEFONIE
PONIEDZIAŁEK, WTOREK, PIĄTEK
OD 12 DO 4 PO POŁUDNIU**

Prenumerata

roczna \$ 50

półroczna \$ 25

Redakcja zastrzega sobie prawo do
zmian i skrótów w opublikowanych
artykułach i materiałach

ECHO TYGODNIA

STAJE SIĘ NAJPOPULARNIEJSZYM PISMEM POLSKIM
W KANADZIE

Z TYGODNIA NA TYDZIEŃ ROŚNIE LICZBA
PRENUMERATORÓW

PRZECIĘTNIE 2 MINUTY I 18 SEKUND ZAJMUJE
ZAPRENUMEROWANIE ECHA TYGODNIA

Proszę się przekonać!

Imię i nazwisko

Adres

Kod pocztowy

Załączam 50 dol na prenumeratę roczną

25 dol na prenumeratę półroczną

Kupon i czek lub przekaz pocztowy prosimy wysłać na adres

**ECHO TYGODNIA
59 FULLER AVENUE
TORONTO, ONT
M6R 2C4**

Dokument z kraju

Komisja Praw Człowieka i Obywatela

29 stycznia 1983

przy ONZ

Szanowny Panie Przewodniczący

W związku z aresztowaniem przywódców NSZZ "Solidarność" przesyłamy

panu oświadczenie wyrażające nasze stanowisko w tej sprawie. Jednocześnie zwracamy się do Pana z prośbą o przyślanie do Polski obserwatorów dla kontroli przebiegu procesu i informowania o nim opinii międzynarodowej.

Pragniemy również w imieniu walczącego o swe prawa społeczeństwa polskiego wyrazić podziękowanie dla Komisji Praw Człowieka i Obywatela za dotychczasowe zainteresowanie sprawami naszego kraju i podejmowanie starań na rzecz przywrócenia tych praw w Polsce.

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"

Zbigniew Bujak /region Mazowsze/

Władysław Hardek /region Małopolska/

Bogdan Lis /region Gdansk/

Józef Pińtor /region Dolny Śląsk/

Eugéniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

Echo Tygodnia wzywa organizacje polskie na emigracji, by przyłączyły się do apelu Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Solidarności. Tylko systematyczna, rosnąca presja będzie w stanie powstrzymać proces "normalizacji" prowadzony przy pomocy represji i terroru

Dokument otrzymany za pośrednictwem Biura Informacyjnego Solidarności w Toronto

● Algieria, PLO i broń sowiecka Armia algierska przeszkoli 300 osobowy oddział PLO w posługiwaniu się ciężką bronią sowiecką

● Dama podjęła decyzję o zniesieniu sankcji handlowych wobec ZSRR Pozostałe kraje członkowskie EWG utrzymują sankcje w mocy Sankcje były wprowadzone w zeszłym roku po wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce Tak więc Dama dołączyła do Grecji, która od samego początku nie przyłączyła się do sankcji antysowieckich

● Masakra wyborcza w Indiach W prowincji Assam ludność tubylcza wymordowała ponad 1000 emigrantów z Bangladeszu (w tym kobiety i dzieci) dopuszczonych wbrew ich woli przez premiera Indii I Ghandi do prowincjonalnych wyborów parlamentarnych W tej samej prowincji w przedwyborczych akcjach wysadzono w powietrze 5 tys mostów i spalono ponad 3 tys domów

● Przebijanie cen na rynku naftowym Kto da niżej? Niedawno zniżyły cenę za baryłkę ropy naftowej W Brytania i Norwegia Obecnie o 5,5 dol (15%) obniżyła cenę Nigeria - członek OPEC Jest to pierwszy przypadek w 23-letniej historii OPEC, że jej członek obniżył cenę wbrew ustaleniom organizacji Zniżyć ceny zapowiedział już Meksyk Arabia Saudyjska i pozostałe kraje arabskie należące do OPEC oznajmiły, że cen nie obniżą

● Książę Karol spędził 5 dni jako robotnik rolny na farmie w Dartmoor, znajdującej się na ziemi będącej jego własnością Książę wstawał codziennie o 7-mej rano, doł krowy i przez następne 12 godzin doglądał żywego inwentarza na farmie, oraz wykonywał inne roboty gospodarskie

● Masowa zbrodnia w W Brytani Policja zaarrestowała 37-letniego D Nilsena podejrzanego o zabójstwo 17 osób i oskarżonego o zamordowanie jednej, którą do tej pory udało się zidentyfikować Szczątki conajmniej 13 osób wykopano w ogrodzie domu, w którym mieszkał D Nilsen

● Nowy członek atomowego klanu? Według "Washington Post" India produkuje obecnie takie ilości plutonu, że mogłaby produkować 20 bomb atomowych rocznie

● Tragedie W Grecji zginęło 17 osób a 10 zostało zranionych, gdy nastąpiło czolowe zderzenie jadącego z nadmierną szybkością autobusu z szwedzką ciężarówką W Peru 40 dni powodzi spowodowało śmierć conajmniej 70 ludzi, 20 zostało uznanych za zaginionych We Włoszech 64 osoby zginęły podczas pożaru kina w Turynie

Podczas pożaru w Australii zginęło co najmniej 69 osób oraz zostało zniszczonych ponad 300 domów Kraksa pociągu w Meksyku pociągnęła za sobą śmierć około 80 osób

● ChRL wystrzelił w kosmos w br swego pierwszego satelitę telekomunikacyjnego

USA

● W Mondale kandydatem na prezydenta Były wiceprezydent USA W Mondale oficjalnie zgłosił swą kandydaturę do nominacji prezydenckiej z ramienia Partii Demokratycznej

● Miny tak, granaty nie Rząd amerykański zatwierdził wysyłkę do Salwadoru min typu Claymore Odmówił jednak wysłania białych granatów fosforowych Te ostatnie miały pomagać wojskom rządowym w odróżnianiu siebie od partyzantów, zwłaszcza w nocy i podczas walki

● Handlarz bronią skazany E Wilson, były agent CIA został skazany na 17 lat więzienia i 145 tys dol grzywny za przemyt i handel bronią Głównym jego odbiorcą była Libia

● Mord w dzielnicy chińskiej w Seattle 12 mężczyzn i 1 kobieta zostało zastrzelonych w salonie gier Wah-Mee w Seattle Większość zamordowanych była Chinczykami

● Oszczędności opałowe Z powodu łagodnej zimy Amerykanie zużyli w styczniu br o 5,6% mniej ropy opałowej niż w styczniu zeszłego roku

● Nominacje do Oskara Film "Ghandi" - 11, "Tootsie" - 10, "E T" - 9, "Sophie's Choice" - 5 (w tym nominacja M Streep, grającej w filmie Polkę do tytułu najlepszej aktorki roku 1982) Jessica Lange (kilka lat temu - główna rola w King Kongu) została nominowana podwójnie - za rolę drugoplanową w "Tootsie" i za pierwszoplanową w "Frances" Ostatnia podwójna nominacja miała miejsce 40 lat temu

● Wojskowe ćwiczenia morskie Sowietów na Karaibach 4 okręty sowieckiej marynarki wojennej odbyły ćwiczenia wojskowe znajdując się momentami w granicach 50 mil od pld wybrzeży USA Marynarka wojenna USA śledziła non-stop cwiczenia sowieckie Cwiczenia tegoroczne odbyły się w o wiele mniejszej skali niz cwiczenia w 1979 roku, które na skutek osobistej interwencji J Cartera (za pośrednictwem "hot-line") L Breżniew zdecydował się przerwać USA uważa ćwiczenia marynarki sowieckiej na Karaibach, w pobliżu pld wybrzeży Ameryki za groźne, gdyż na wypadek wojny w Europie ponad połowa dostaw dla aliantów pójdzie drogą morską z portów Zatoki Meksykańskiej

● Libia planuje atak na Izrael i arabskich zdrajców Libijska agencja prasowa JANA oświadczyła, że Libia przeznaczy olbrzymie sumy pieniędzy na przygotowanie i wyszkolenie superoddziałów wojskowych do walki z wojskiem izraelskim na terenach okupowanych przez Izrael i ze zdrajcami arabskimi Program ten został przyjęty przez libijskie Ogólne Zgromadzenie Ludowe Ponadto Zgromadzenie ustaliło, że w celu przerwania "syjonistycznego ciągu śmierci" oraz zatrzymania tych, którzy idą za "kolonializmem i imperializmem pod przywództwem czolowego terrorysty światowego Ameryki", Libia przeznaczy olbrzymie sumy pieniędzy ze sprzedaży ropy naftowej na zakup broni, na powszechne przeszkolenie wojskowe mężczyzn i kobiet w Libii oraz na przeszkolenie i uzbrojenie "arabskich i islamskich sił rewolucyjnych"

● Napięcie na granicach państw sąsiadujących z Libią Libia zmasowała poważny kontyngent sił zbrojnych na granicach z Czadem, Sudanem i Egiptem Sudanska agencja prasowa SUNA oskarżyła przywódcę Libii Khadafiego o przygotowywanie próby zamachu stanu w Sudanie W pobliże wód przybrzeżnych Libii udał się amerykański lotnikowiec, a amerykańskie samoloty zwiadowcze typu AWACS krążą w rejonie granicy egipsko-libijskiej Libia zwróciła się do ONZ o zwołanie Rady Bezpieczeństwa w związku z aktywnością wojsk amerykańskich w pobliżu jej terytorium

W KANADZIE

* Jak to jest z Japończykami? Ken Harrigan, prezydent Ford Motor Co of Canada Ltd powiedział na konferencji motoryzacyjnej w Montrealu, że Amerykanie i Kanadyjczycy przesadzają w uznaniu dla japońskich producentów samochodów. To fakt podkreślił K Harrigan, że ich samochody są najwyższej jakości i supernowoczesne ale trzeba pamiętać że większość innowacji i rozwiązań technologicznych zastosowanych przez Japończyków jest dziełem wynalazców amerykańskich i kanadyjskich. Japonia nie jest krajem wynalazców i odkrywców - od 1950 roku na 178 laureatów nagrody Nobla ponad 90 było z Płn Ameryki 70 z Europy, a tylko 2 z Japonii ale przoduje w pełnym poświęceniu i błyskawicznym zastosowaniu nowości.

Japonia wygrywa z nami także dzięki kooperującej z przemysłem motoryzacyjnym postawie rządu i dzięki wyższej wydajności pracy. W 1982 roku Japończycy potrzebowali 113 godzin by wypuścić z taśmy jeden samochód, Płn Ameryka 155 godzin. Japońscy producenci samochodów nie są także tak obciążeni pośrednimi podatkami ze strony rządu jak producenci w Ameryce Płn. Pozwala to im sprzedawać tej samej klasy wóz taniej.

* Sprawa A Gillespiego Posłowie federalni z PC zaatakowali w parlamencie liberalów za to, że były minister energetyki A Gillespie zarobił 750 tys dol postępując niezgodnie z kodeksem ministerialnym. Kodeks ten zawiera m in zasadę, że byli ministrowie nie mogą mieć nic do czynienia z

swymi ministerstwami w ciągu co najmniej dwóch lat po odejściu. A Gillespie złamał ten kodeks, gdyż zawarł umowę handlową z min energetyki i zarwestował 25 tys dol w przedsięwzięcie w znacznej mierze finansowane przez rząd federalny przed upływem wymaganych dwóch lat. Wicepremier, A MacEachen zapytany w parlamencie przez I Deansa - posła z NDP czy uważa że A Gillespie złamał kodeks odpowiedział, że kodeks jest tylko kodeksem. Jest on przewodnikiem dla ministrów i mogą go stosować według własnego sumienia.

* Sprawa M Lalonda Opozycja zażądała rezygnacji M Lalonda, obecnego ministra finansów, ze stanowiska w rządzie, gdyż zdaniem opozycji, M Lalonde umożliwił A Gillespiemu zawarcie intratnej umowy pełniąc w tym czasie funkcję ministra energetyki. M Lalonde stwierdził, że o umowie dowiedział się dopiero gdy została zatwierdzona przez rząd 3 września 1981, a więc cztery miesiące po skończeniu się dwuletniego okresu ministerialnej karencji na A Gillespiego.

* Konwencja przywódcza konserwatystów odbędzie się w Ottawie na przełomie I i II dekady czerwca. Do tej pory zgłosiło się 3 kandydatów: J Clark, T Howes z Toronto i A Barker z Saskatoon.

* Przebywający z wizytą na Karaibach premier Kanady P Trudeau poparł apel przywódców Karaibskich o zwolnienie nadzwyczajnego posiedzenia Międzynarodowego Funduszu Monetarnego w celu przekazania nowych sum pieniędzy dla znajdujących się w ciężkiej sytuacji ekonomicznej państw karaibskich.

* Początek lepszego? W styczniu br inflacja wyniosła 8,3% i była najniższą od lipca 1979.

* Powiększa się lista zamordowanych dzieci w Hospital for Sick Children Prokurator generalny R McMurtry oznajmił że w okresie od lipca 1980 do marca 1981 miało miejsce 46 podejrzanych przypadków śmierci dzieci 10 z nich wykluczono z podejrzeń o morderstwo. W przypadku pozostałych 36 7 dzieci zostało zamordowanych napewno nadmierną dawką leku digoxin a w przypadku 21 zmarłych dzieci nadmierna dawka digoxin wciąż nie może być wykluczona. Śledztwo trwa.

* Nauczyciele w Quebecu nie poddają się. Pomimo tego, że parlament Quebecu przyjął ustawę nakazującą nauczycielom w Quebecu natychmiastowe przerwanie nielegalnego strajku i podjęcie pracy większość około 70-tys rzeszy nauczycieli ze szkół podstawowych i średnich strajkowało do poniedziałku. Podczas weekendu ich związek zawodowy głosował 83% głosów za trzytygodniowym zawieszeniem strajku podjęciem pracy i rozmów z rządem. W odpowiedzi rząd Levesque'a wyznaczył ministra edukacji C Laurina do osobistych rozmów ze związkiem w sprawie nowej umowy o pracę, a premier R Levesque odwołał nadzwyczajne posiedzenie rządu dotyczące kar dla strajkujących nauczycieli Quebeca. Ustawa antystrajkowa (Bill III) spotkała się z krytyką obrońców praw człowieka obywatela i demokracji. Pozwała ona m in karać przywódców związków zawodowych strajkujących nielegalnie grzywną w wysokości do 10 tys dol za dzień, zwolnienia z pracy za udział w nielegalnym strajku ze skutkiem natychmiastowym, oraz podejmować decyzje i działania stojące w sprzeczności z federalną i prowincjonalną kartą praw człowieka i obywatela.

DEBATA

W niedzielę w sali domu SPK w Toronto z inicjatywy PCAG odbyła się debata polityczna której przedmiotem był stosunek partii kanadyjskich do Polski. Na scenie zasiadli reprezentanci dwóch opozycyjnych partii: Flora McDonald (PC) i I Deans (NDP). Partia Liberalna nie delegowała przedstawiciela na debatę, tłumacząc to brakiem czasu i dając nadzieję iż w przyszłości weźmie w podobnej imprezie udział. Jest to zjawisko mocno niepokojące, że skądinąd chętnie występujący w sprawie polskiej posłowie liberalni nie kwapili się by zmasakrować jak pozostawili wystąpienia premiera Kanady komentujące wprowadzenie stanu wojennego w Polsce.

Jako gość honorowy obecny był poseł do parlamentu prowincjonalnego Tony Ruprecht który z obroną premiera z własnej inicjatywy wystąpił. Nie wdając się w chronologię, przedstawił to właśnie wystąpienie gdyż dotyczy ono sprawy b bolennej od której liberalowie woleli uciec. "Jakkolwiek wypowiedź premiera Trudeau z grudnia 1981 r była niefortunna to jednak rząd, zrobił dużo dobrego dla Polski w praktyce. Przy-

nano Polsce specjalne kredyty na zakup zboża, wysłano nieodpłatną pomoc w formie żywności, ubrań i leków. KPK otrzymał dotację w wysokości ok 1 miliona dolarów na pomoc dla Narodu przekazywaną za pośrednictwem Kościoła.

Kanada zwiększyła limit imigracyjny dla polskich uchodźców oraz zezwoliła polskim obywatelom przebywającym w Kanadzie na stały pobyt."

Z pragmatycznością stanowiska liberala kontrastowały wypowiedzi opozycjonistów.

Flora McDonald była ministrem spraw zagranicznych w rządzie Clarka wykazała się dobrą orientacją w sprawach Solidarności. Mówiąc o ruchu nie omieszczała wymienić nazwiska oczekujących procesu działaczy Solidarności i trafnie rozpoznała obecną sytuację w kraju jako "trick" ze strony władz PRL. Ostro potępiła reakcję rządu kanadyjskiego oraz premiera Trudeau wobec prowadzenia stanu wojennego w Polsce.

"Gdyby P C była u władzy, zastosowałyby ostre sankcje przeciwko rządowi moskiewskiemu i warszawskiemu".

Przypomniała iż podczas inwazji Afganistanu nastąpiło ograniczenie eksportu zboża do Związku Radzieckim. McDonald stwierdziła że doszłoby do zawieszenia wymiany handlowej kulturalnej i naukowej z Polską. Takie stanowisko zgodnie przyjęte przez Zachód mogło doprowadzić do szybszego zakończenia stanu wojennego w Polsce.

Posel Deans z NDP usiłował sprowadzić problem ruchu robotniczego Solidarności do kanadyjskich konfliktów społecznych. W swoim wystąpieniu kładł nacisk na wspólnotę celów robotników kanadyjskich i polskich jaką miała być jego zdaniem walka o sprawiedliwość społeczną.

Polska, jako kraj w sferze wpływów sowieckich zatwierdzonych w Jałcie pozostaje poza zasięgiem naszych możliwości kształtowania sytuacji, stwierdził Deans. Możemy, jego zdaniem krzyczeć idee Solidarności w Kanadzie, popierając quebeckich nauczycieli czy dokerów w Vancouver w ich walce strajkowej.

Jan Fedorowicz występując w roli mediatora poprowadził dyskusję.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

przy KPK okręg TORONTO
206 Beverley St tel 979-9634

Założony w 1974 r oferuje szeroki asortyment informacji i pomocy Polonom zamieszkałym w Toronto i okolicy, a szczególnie nowym Imigrantom (do 36 miesięcy pobytu w Kanadzie) i osobom z Pozwoleniem Ministra.

Na naszą pomoc składają się

- ogólna informacja o Kanadzie
- skierowanie do właściwych instytucji (kanadyjskich i polskich)
- wypełnianie formularzy, pisanie listów i podań
- pośrednictwo w załatwianiu spraw z różnych dziedzin życia,
- poszukiwania mieszkań i pracy
- ustne i pisemne tłumaczenia

Biurowo otwarte od poniedziałku do piątku w godzinach 10 rano - 4 po południu
Usługi bezpłatne
Prosimy o telefoniczne uzgodnienie terminu wizyty

**STUDIO KALEJDOSKOP
GRUPY SOLIDARNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ
(P C A G)**

zaprasza na wieczór literacki.

"Z ALBUMU TWÓRCZOŚCI MIŁOSNEJ"

Sobota, 5 marca 1983, godzina 7 00 wieczorem
dom S P K. 206 Beverley Str, Toronto Ont,

Dochód przeznaczony na pomoc Polsce i rozwój Studia
Wstęp \$ 5 00, nowoprzybyli i studenci \$ 3 00

Flora McDonald wskazała na zasadnicze różnice ustrojowe, które zmieniają sens walki o sprawiedliwość społeczną. Kanada - stwierdziła jest jednym z nielicznych krajów, które mają demokratyczną reprezentację. Robotnicy polscy musieli właśnie o nią walczyć. Zwróciła uwagę na zmianę przedmiotu sporu z Polską na Kanadę i dodała, iż strajki po wydaniu demokratycznie uchwalonej ustawy "powrotu do pracy" godzą w interes społeczny. "Na strajkach dokerów trąca farmerzy".

Deans z kolei określił strajki jako ofiarę w walce o sprawiedliwość społeczną.

Przypomniał się gdy podczas strajku pocztowców o podwyżkę plac i rozszerzenie przywilejów socjalnych, strajku, który kompletnie sparaliżował kontakty i spowodował upadek wielu małych przedsiębiorstw, powoływano się na Solidarność. Gdzie Rzym gdzie Krym?

Podobne odczucia miała część widzów co dość wyraźnie wpłynęło na treść głosów z sali. Zachodzi obawa, że cierpliwie wychodzone obecnością na demonstracjach wyborcze głosy,

zaprzącały niechętnie w polskim środowisku widziane porównania walki Polaków z walką Salwadoru i innych krajów Ameryki Łacińskiej.

Prawdziwe zaskoczenie wywołała wypowiedź sekretarza generalnego ZGKPK p Klimaszewskiego.

Stwierdził on, że w momencie wprowadzenia stanu wojennego zarówno przedstawiciele Episkopatu jak i sam Lech Wałęsa, byli przekonani, że owo posunięcie miało zapobiec inwazji i nie powinno utrudniać prowadzenia negocjacji i osiągnięcia kompromisu. KPK był zarówno przed jak i po wprowadzeniu stanu wojennego w kontakcie z Kościołem i Solidarnością jak i z rządem w Kanadzie.

Rzecz została powiedziana tytułem usprawiedliwienia premiera Trudeau. Smutne że dysponując tak różnorodnymi informacjami i ostrzegawczymi sygnałami, najbardziej zainteresowani w kraju nie dostrzegali gry Jaruzelskiego.

Dziwne że spora część emigracji nie musiała czekać wiele miesięcy na rozwiązanie złudzeń i, że w tym gronie nie znaleźli się wszyscy przywódcy kanadyjskiej Polonu.

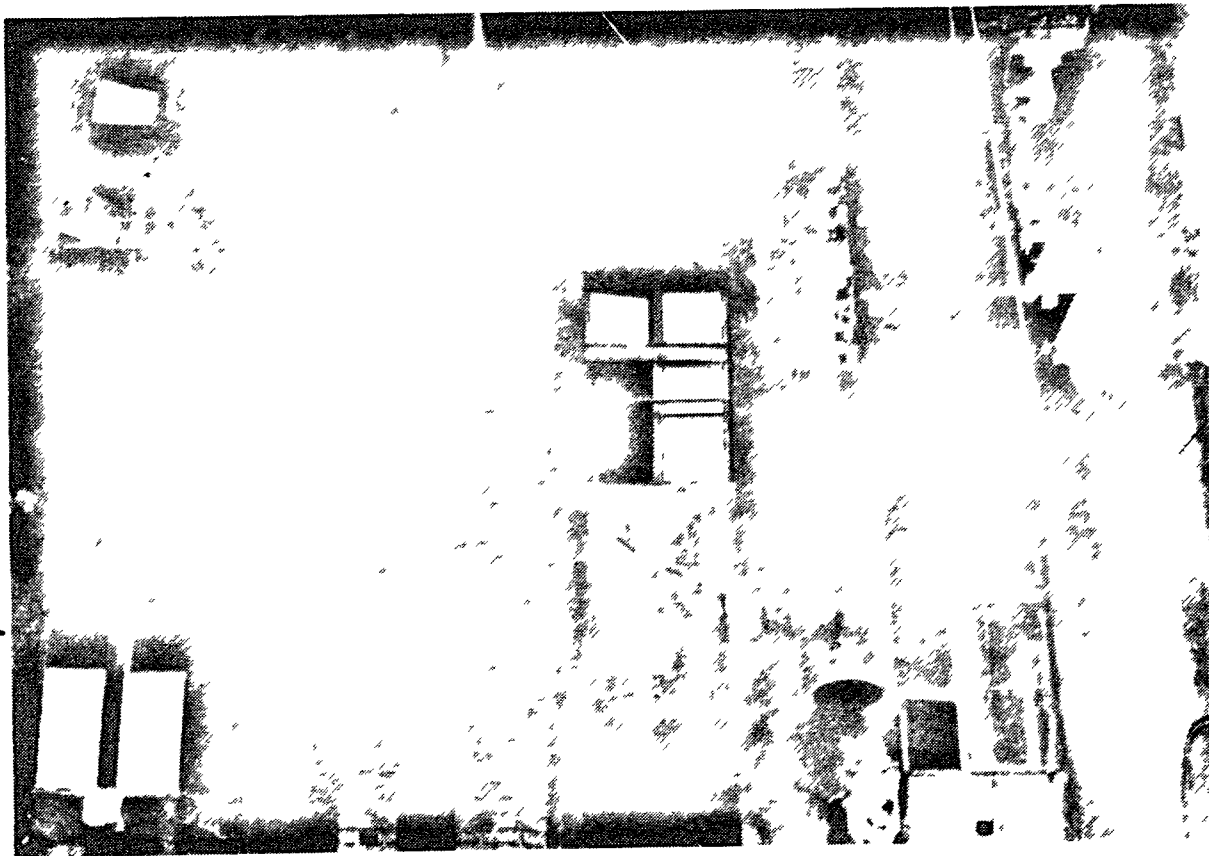
G F

foto Echo Tygodnia
Marek Kruszyński

od lewej Jan Fedorowicz, Flora McDonald, J Deans

ZA ŻELAZNĄ KURTYNĄ

NOWA SOWIECKA RAKIETA MIĘDZYKONTYNENTALNA

15 lutego wywiad amerykański podał, że Sowieci wystrzelili próbną międzykontynentalną pocisk balistyczny - ICBM i że próba ta rodzi wątpliwości, czy Moskwa nie narusza warunków nie ratyfikowanego drugiego traktatu o ograniczeniu broni strategicznych

"Fabrykacja i prowokacje..."

W listopadzie 1982 r amerykański sekretarz stanu George P Shultz opublikował raport zawierający, jak twierdził, kolejne dane dotyczące stosowania przez Sowiety broni chemicznej i toksyn w południowowschodniej Azji i w Afganistanie 16 lutego w ONZ Sowieci przedstawili 11-stronicową odpowiedź Twierdzą, że oskarżenia Shultza to kompletna "fabrykacja i prowokacja" i że Departament Stanu prowadzi kampanię oszczerstw przeciw ZSRR

Szczarański pisze, ze przerwał głodówkę

15 lutego w Moskwie Ida P Milgrom, matka więzionego dysydenta Anatola B Szczarańskiego poinformowała zachodnich reporterów, że otrzymała list od syna potwierdzający, że po czterech miesiącach przerwał głodówkę Przed 5 laty Szczarański został skazany na 13 lat za "szpiegostwo na rzecz USA" Głodówkę prowadził w proteście przeciw przejmowaniu jego korespondencji przez władze więzienne, zakończył ją kiedy władze zezwoliły na wymianę krótkich notatek z matką

Poinformowano, że 8 lutego z Plesiecka na północy ZSRR wystrzelony został mały pocisk napędzany paliwem stałym Amerykańskie obserwacje prowadzą do wniosku, że mogła to być pierwsza udana próba nowej sowieckiej rakiety międzykontynentalnej

Urzędnik administracji amerykańskiej, który zastrzegł sobie anonimowość stwierdził, że rakiety tego rodzaju dotychczas nie widziano

Drugi traktat o ograniczeniu broni strategicznych - SALT II - podpisany w 1979 r postanawia, że ZSRR i USA mogą wypróbować i wprowadzić do użytku tylko jeden nowy, lekki typ ICBM

Stany Zjednoczone nie ratyfikowały traktatu, lecz administracja Reagana zapewniła, że będzie go przestrzegać dopóty, dopóki będzie przestrzegany przez ZSRR

Rząd Stanów Zjednoczonych potwierdził w grudniu ub r, że Sowieci wypróbowali w powietrzu nowy typ ICBM Rzecznik Departamentu Stanu oświadczył z koncem grudnia, że jeśli ZSRR zacznie próby z kolejnym, nowym typem rakiety, to będzie to kolidowało z warunkami traktatu

Wywiad poinformował, że rakieta wystrzelona 8 lutego miała cztery głowice bojowe

Wezwali ZSRR do natychmiastowego wycofania z Afganistanu

Komisja Praw Człowieka Narodów Zjednoczonych 16 lutego wezwała Sowiety do natychmiastowego wycofania swych sił zbrojnych z Afganistanu Ma to być krok prowadzący do politycznego rozwiązania konfliktu Jednym z elementów rozwiązania ma być prawo uchodźców afganskich do bezpiecznego powrotu

URZĘDNIK AEROFLOTU ARESztOWANY

W Rzymie aresztowano 14 lutego Wiktora Pronina, urzędnika sowieckich linii lotniczych Aeroflot, pod zarzutem szpiegostwa Włoscy karabinierzy (policja krajowa) informują, że w czasie aresztowania skonfiskowano liczne i ważne materiały i dokumenty o znaczeniu strategiczno-wojskowym 46-letni Pronin jest wicedyrektorem handlowym rzymskiego Aeroflotu, miał objąć to stanowisko przed 6 miesiącami

Uchwała, wniesiona przez 22 kraje, głównie muzułmańskie, przeszła 29 głosami przeciw 7, 5 delegatów wstrzymało się od głosu Delegat sowiecki Zorin oświadczył, że rezolucja jest zakamuflowaną próbą, ze strony Stanów Zjednoczonych, zmierzającą do zwiększenia napięcia w regionie

Aresztowano też włoskiego businessmana Azelio Negrino, właściciela firmy produkującej mikrofilmy w Genui

● **KGB atakuje dysydentów** W Moskwie milicja i KGB zlikwidowały nieoficjalną wystawę pokojową zorganizowaną przez niezależną grupę pacyfistyczną, oraz aresztowały dwóch założycieli grupy Władimira i Marię Flaiszgakierów "Grupa Zaufania" została założona ubiegłego lat w Moskwie poprzez intelektualistów

AFERA PRZEMYTNICZA W MINISTERSTWIE

Moskiewska *Prawda* doniosła 19 lutego o zwolnieniu ze stanowiska dwu wysokich funkcjonariuszy i o skazaniu trzeciego, w związku z oszukaną aferą, w której zdefraudowano 84 tys dolarów

Jednym ze zwolnionych jest **Michał M Michajłow**, jeden z siedmiu sowieckich wiceministrów lotnictwa Zarzuca się mu, że nie przeszkodził aferze

Urzędnik ministerstwa N Łajkow został skazany na 15 lat *Prawda* informuje, że pochwycono go na moskiewskim dworcu kolejowym w chwili, gdy otwierał skrytkę na bagaż zawierającą przedmioty pochodzące z przemytu Łajkow nadzorował rozdział dewiz dla zagranicznych wystaw sprzętu organizowanych przez ministerstwo

Za niedbalstwo zwolniony został ze stanowiska Siergiej A Andriasow, szef wydziału spraw

zagranicznych w min lotnictwa

● **Handel żywym towarem**

Od lat Zachodnie Niemcy płacą Wschodnim olbrzymie sumy pieniędzy za wypuszczanie do Zachodnich wschodniemieckich więźniów politycznych W tym roku RFN nie udało się wykupić jeszcze ani jednego więźnia politycznego z NRD Powód NRD obraziło się, że były zachodniemiecki minister do spraw wewnętrzniemieckich E Franke jest przesłuchiwany co się stało z 2,3 mln dol, które zniknęło w latach 1979-1982 bez pokrycia z tajnego funduszu rządu zachodniemieckiego do wykupywania wschodniemieckich więźniów politycznych NRD zagroziło przerwaniem procedury wykupu jeśli sprawa E Franke zostanie wykorzystana w celach propagandowych

Celem naszej walki pozostaje realizacja programu I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ "Solidarność", programu demokratycznych reform niezbędnych do podniesienia kraju z upadku Wskazuje on drogę budowy SAMORZADNEJ RZECZYPOSPOLITEJ

- w której władza byłaby poddana kontroli społecznej w zakładzie pracy poprzez samorząd pracowniczy w gminie i województwie poprzez samorząd terytorialny, w kraju poprzez demokratycznie wybrany Sejm

- w której strażnikami praworządności byłyby niezależne sądy

- w której środki produkcji stałyby się rzeczą własnością społeczną, zapewniając załogom zakładów pracy faktyczny udział w podziale wypracowanego dochodu

- w której kultura, oświata i środki masowego przekazu służyłyby społeczeństwu

Program ten zakłada, że z jednej strony naprawa Rzeczypospolitej wymaga głębokich reform życia społecznego, gospodarczego i politycznego, z drugiej zaś, że położenie geopolityczne Polski sprawa, iż reformy te przeprowadzane być muszą stopniowo, bez naruszania zasadniczej równowagi sił w Europie

Wizja Samorządnej Rzeczypospolitej nie jest sprzeczna z ideą socjalizmu, a jej realizacja nie musi kłócić się z istniejącym ładem międzynarodowym Sojusze zawarte przez Polskę nie mogą przysądzać istnienia rządów dyktatorskich, powszechnie nienawidzonych, nie dających krajowi żadnych perspektyw rozwoju Stanowi to bowiem stałe zagrożenie dla pokoju w Europie

Realizacja programu wymaga stworzenia sytuacji, w której władza zmuszona jest do szukania kompromisu ze społeczeństwem Wtedy dopiero możliwe będzie zapoczątkowanie procesu reform i zapewnienie warunków jawnego działania niezależnych związków zawodowych, organizacji, stowarzyszeń reprezentujących społeczne interesy By system władzy w Polsce zdolny był do ustępstw, by realna stała się perspektywa reform, konieczne są działania prowadzące do załamania się obecnej dyktatury

Dzisiaj opór i walkę z dyktaturą wyznaczają następujące płaszczyzny działań

- front odmowy,
- walka ekonomiczna,
- walka o niezależną świadomość społeczną,
- przygotowania do strajku generalnego

Podjęcie ich to zadanie samoorganizującego się społeczeństwa

Naszym głównym orężem w tej walce jest społeczna solidarność Dzięki niej zwyciężyliśmy w Sierpniu 80 i przetrwaliśmy represje stanu wojennego Rodziła się ona na nowo w obozach internowanych i więzieniach, w zakładach pracy i w kościołach, w codziennej działalności ogniw naszego ruchu i podczas masowych demonstracji Naszą siłą była i jest świadomość, że jesteśmy razem, że każdy z nas jest obrońcą i obrony potrzebuje Dlatego nikt represjonowany, więziony, pobity, pozbawiony pracy nie może pozostać bez opieki i pomocy Jest to moralny obowiązek każdego z nas Wszystkie środowiska występować winny z żądaniem uwolnienia więzionych za działalność społeczną i poglądy polityczne Każdy, kto przyczynia się do represjonowania człowieka, spotka się z naszym potępieniem

FRONT ODMOWY

Odmowa uczestniczenia w kłamstwie, bezprawiu i przemocy to codzienna forma walki z dyktaturą, dostępną każdemu z nas Stosując powszechny bojkot tworzonych przez władze fasadowych związków zawodowych, odnieśliśmy wspólne polityczne zwycięstwo Bojkot ten stał się referendum, które wykazuje codziennie, że społeczeństwo odrzuca istniejące rządy przymusu i terroru Świadczy on również o tym, iż miejsce niezależnego ruchu związkowego pozostanie wolne do czasu jej ponownej legalizacji, że "Solidarność" trwa i odzyska swoje prawa

Przyjęta w czasie stanu wojennego zasada bojkotu organizacji, instytucji i stowarzyszeń, które

- manifestują poparcie dla obecnego systemu dyktatury,
- współuczestniczą w represjach,
- są namiastkami zdelegalizowanych organizacji społecznych,
- imitują życie społeczno-polityczne /partie PRON, OKON, FJN itp./,

winna stać się trwałym elementem naszego życia W ten sposób demonstrujemy przywiązanie do zdobytych Sierpnia 80, dążenie do prawdy i godności, niezgodę na kłamstwo i bezprawie w życiu społecznym i politycznym Nie będziemy godzić się na udział w farsie wyborów do Sejmu czy rad narodowych Nie będziemy uczestniczyć w organizowanych przez władze masówkach, oficjalnych demonstracjach i uroczystościach Będziemy przeciwstawiali się wykorzystywaniu nas w budowie fikcji społecznego mandatu dla systemu obecnej dyktatury Niech władza ta pozostanie w politycznej próżni

Zasadę bojkotu powinniśmy stosować selektywnie Można i należy korzystać z możliwości prowadzenia niezależnej działalności w tych instytucjach oficjalnych, których celem jest zaspokajanie autentycznych potrzeb społecznych Zwagać jednak trzeba, by działalność ta nie służyła uwiarygodnieniu kłamstwa i wspieraniu dyktatury Tworzyć należy środowiskowe kodeksy postępowania, w których selektywny bojkot łączyć się będzie ze wskazywaniem godnych i uczciwych sfer społecznej i zawodowej aktywności

Front odmowy to także front walki aktywnej Władza zapewne przełamując go będzie przy pomocy szantazu i przekupstwa Naszym zadaniem jest wspólnie temu przeciwdziałać Każdy przypadek szantazu winien stać się sprawą publiczną Osłabia to jego efekt i utrudnia posługiwanie się nim w przyszłości Stałe zbieranie składek, tworzenie komitetów społecznej pomocy, domaganie się istnienia niezależnych od fasadowych związków kas zapomogowo-pożyczkowych i funduszu wczasów pracowniczych, to także formy obrony przed przekupstwem Nie wolno dopuścić do tego, by hańba wstąpienia do prorządowych związków była dla prawdziwie potrzebujących jedynym wyjściem z trudnej finansowej sytuacji

WALKA EKONOMICZNA

Po trzydziestu ośmiu latach istnienia PRL społeczeństwo polskie doprowadzone zostało na skraj nędzy Z racjonowaną żywnością, pozbawieni lekarstw i odzieży, zepchnięci zostaliśmy do roli bankrutów a 30 miliardowe zadłużenia ciążyć będą na nas przez wiele lat Niszczące olbrzymie bogactwo w niewykorzystywanych fabrykach i przerwanym inwestycjach Rośnie technologiczne zacofanie Sposób wykorzystywania polskiego potencjału gospodarczego nabiera cech kolonialnej eksploatacji Rabunkowa godpodarka w górnictwie przyniosła dziesiątki śmiertelnych ofiar, doprowadziła do dewastacji kopalń i wyniszczenia zasobów surowcowych Polski Pozbawione środków rolnictwo nie jest zdolne wyżywić narodu Dewastacja środowiska naturalnego zagraża jego biologicznym podstawom

Dyktatura stanu wojennego zrealizowała tylko program olbrzymich podwyżek cen, nie dając w zamian żadnych perspektyw poprawy sytuacji gospodarczej Program ten, oderwany od pozostałych mechanizmów rynkowych i organizacyjnych, po roku doprowadził do drastycznej, bo ponad 36% obniżki stopy życiowej Już dzisiaj trzecia część rodzin pracowniczych żyje na granicy nędzy Jednocześnie na społeczeństwo przerzucono ciężar utrzymania gigantycznie rozbudowanego aparatu przemocy setek tysięcy funkcjonariuszy SB, MO, ZOMO, wojska i partii terrorem utrzymujących kraj w posłuszeństwie Zapowiedziano już następną podwyżkę cen Spowoduje ona dalsze zubożenie społeczeństwa, rozszerzy sferę niedostatku, zagrozi przekroczeniem biologicznego minimum

Stan wojenny i jego ustawodawstwo przekreślają szanse wyjścia z kryzysu Reformę opartą o zasadę samodzielności, samorządności i samofinansowania sprowadzono do zmiany fasady na dotychczasowym, skompromitowanym systemie nakazowo-rozdzielczym i militarystycznym głównych gałęzi gospodarki Drastycznie ograniczone prawa pracownicze stworzyły warunki pracy półniewolniczej z przymusem pracy, groźbą pozbawienia pracy z przyczyn politycznych W tych warunkach samorządowa reforma gospodarcza staje się fikcją Samorząd nie może być zdolny do wypełniania swych obowiązków Nie możemy brać odpowiedzialności za stan gospodarki Musimy jednak dbać o utrzymanie jej na poziomie zapewniającym najkorzystniejsze warunki dla jej przyszłej odbudowy Nie wolno nam godzić się na dalszą obniżkę poziomu życia W programie obrony podstawowych interesów społecznych i pra-

cowniczych najważniejszą staje się dzisiaj walka o byt Toczyć się ona będzie w każdym zakładzie pracy i w każdym gospodarstwie rolnym Poprzemy każdą inicjatywę organizującą rolników dla obrony ich praw

W zakładzie pracy walkę tę prowadzić będziemy przy użyciu wszelkich możliwych form nacisku, w tym

- wykorzystując obowiązujące przepisy prawa do rygorystycznego przestrzegania kodeksu pracy, prawidłowości zatrudniania i płacy, przepisów bhp, norm technologicznych, warunków socjalnych itd,

- domaganie się dokładnych informacji o decyzjach i efektach produkcyjnych, podziale funduszu płac i premii, działalności służb socjalnych itp, podając do publicznej wiadomości zatajane przez dyrekcję błędne decyzje, niepopularne zarządzenia, przypadki marnotrawstwa, niekompetencji i represji,

- organizując zbiorowe protesty, petycje i odmowę pracy w nadgodzinach, bojkot zarządzeń ograniczających pracownicze uprawnienia czy tworzących wewnątrzgrupowe podziały Najsilniejszą i najskuteczniejszą formą zbiorowego protestu jest strajk ekonomiczny

- wykorzystując samorząd robotniczy tam, gdzie istnieje możliwość utworzenia go tak, by służył ochronie warunków bytu załogi i obronie przed represjami Odebranie samorządowi możliwości działania w tym zakresie jest sygnałem dla członków rady pracowniczej do rezygnacji z mandatów i zwrócenia się do załogi o bojkot samorządu

O NIEZALEŻNĄ ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNĄ

"Solidarność" powstała z powszechnego protestu, ze wspólnej pracy i walki różnych środowisk społecznych Budując ją przewyżczyliśmy podziały, które świadomie i celowo tworzyła władza Trwałość współpracy środowisk robotniczych, chłopskich i inteligentkich jest gwarancją zwycięstwa Umocniliśmy ją po Sierpniu 80, od 13 grudnia 1981 stanowi ona bazę naszego oporu

Zagrożeniom jakie w sferze świadomości społecznej, edukacji i kultury narodowej, społecznej moralności i postaw obywatelskich niesie totalitarna władza zapobiec może społeczeństwo myślące politycznie, znające swą historię, ceniące autentyczną kulturę niepodatne na manipulacje ideologiczne Dlatego głównym zadaniem na dzisiaj jest krzewienie myśli niezależnej, przełamywanie państwowego monopolu na słowo pisane i mówione, na informację i oświatę, kulturę i badania naukowe, na refleksję polityczną i społeczną Szczególna rola przypada tutaj środowiskom intelektualnym i twórczym, od którego społeczeństwo oczekuje pracy dla dobra ogółu Wesprzemy każdą niezależną inicjatywę będziemy tworzyć fundacje społeczne i stypendia pozwalające na uniezależnienie się od dyktatury

Front współpracy na rzecz niezależności intelektualnej i autentycznego rozwoju różnych środowisk winien łączyć wszystkie kręgi społeczeństwa Poprzez podejmowanie inicjatyw samokształceniowych, rozbudowę sieci biuletynów związkowych bibliotek i wydawnictw niezależnych dążyć należy do pobudzania refleksji społecznej w środowisku robotniczym i do upowszechniania jego sądów, opinii i interpretacji Obowiązującym nas wszystkich nakazem społecznej solidarności jest przeciwdziałanie eliminacji z życia publicznego środowisk i ludzi niewygodnych dla totalitarnej dyktatury

Niezależne instytucje i inicjatywy takie jak rynek wydawniczy i artystyczny, prasa i radio, oświata niezależna są naszym wspólnym dobrem Należy je wspomagać i ochraniać, istnienie i rozwój tego nurtu daje niezależność społeczeństwu, przygotowuje je do życia w demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej

PRZYGOTOWANIA DO STRAJKU GENERALNEGO

Strajk generalny to najsilniejszy środek naszej walki Masowe uczestnictwo w postulowanych dotąd działaniach jest ważnym etapem jego przygotowań Powodzenie strajku zależy od wielu czynników, z których podstawowymi są

- stopień samoorganizacji i determinacji społecznej,
- powszechna świadomość i akceptacja celów,
- polityczna sytuacja międzynarodowa

Te same czynniki wpływają na stopień gotowości dyktatury do spacyfikowania załóg Dotychczas władza gotowa politycznie na użycie wszelkich środków w walce ze społeczeństwem znajdowała dość

Ciąg dalszy ze str. 5

sił, by strajk zżamać. Utrzymanie przez nią takiego stopnia gotowości nie może trwać zbyt długo. Wiąże się bowiem z wielkimi kosztami politycznymi i społecznymi. Nadchodzi czas gdy broń strajkowa stanie się znowu realnym środkiem walki, gdy decyzja użycia siły przeciw strajkującym robotnikom nieść będzie wielkie zagrożenie dla istnienia samej dyktatury.

Perspektywa strajku generalnego - który jest nieuchronny według naszej oceny - nie przekreśla programu ewolucyjnej przemiany systemu. Wskazuje tylko sposób załamania obecnej dyktatury i stworzenia warunków wyjścia na drogę demokratycznych reform.

W trakcie przygotowań do strajku generalnego musimy sformułować i uzgodnić społeczny program minimum - zespół postulatów strajkowych, które z jednej strony gwarantowałyby dalszy przebieg procesu reform, z drugiej zaś uwzględniały ograniczenia wynikające z wewnętrznych i międzynarodowych realiów politycznych.

x x x

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność" przedstawia oświadczenie "SOLIDARNOSC" DZIS - program działania naszego Związku w obecnych warunkach polityczno-społecznych. Czerpiemy z dziedzictwa I Krajowego Zjazdu Delegatów - z programu "Samorządnej Rzeczypospolitej". Stan wojenny i delegalizacja NSZZ "Solidarność" stworzyły nową sytuację, która stawia przed nami nowe obowiązki.

Dyskusje programowe prowadzone były w różnych środowiskach i na łamach niezależnej prasy. Ze swej strony TKK i władze regionalne inicjowały pracę grup programowych. W ich toku wykrystalizowała się koncepcja Społeczeństwa Niezależnego. Przedstawiliśmy je w założeniach programowych "Społeczeństwo Podziemne" /lipiec 82/ oraz w oświadczeniach TKK dotyczących bieżącej walki. Program "SOLIDARNOSC" DZIS adresujemy do całego społeczeństwa. Nakłada on również obowiązki na TKK, struktury regionalne i zakładowe. Nie zastąpi on jednak wizji Polski jutra. Muszą ją tworzyć odrębne programy społeczno-polityczne. Będziemy wspierać takie inicjatywy.

Naszym pragnieniem jest, by program "SOLIDARNOSC" DZIS przyczynił się do utrwalenia już ukształtowanego społecznego frontu samoobrony, frontu oporu i walki z dyktaturą o wartości najprostrze i podstawowe w życiu człowieka, społeczności, narodu, o prawo do prawdy, godności, nadziei. Cele te skupiają wszystkich ludzi dobrej woli niezależnie od wyznawanych poglądów politycznych i opinii ideologicznych, wszystkie demokratyczne siły narodu. Pluralizm i otwartość to cechy "Solidarności", ruchu zrodzonego w sierpniu 80. Pragniemy tworzyć płaszczyznę porozumienia i współdziałania z każdym, komu bliskie są cele naszego ruchu, ze wszystkimi nurtami społecznej aktywności, które przyjmują za swój ideał - wolną demokratyczną Polskę.

22 styczeń 1983r.

Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ "Solidarność"

Zbigniew Bujak /region Mazowsze, Władysław Hardek /region Małopolska, Bogdan Lis /region Gdańsk, Józef Pinior /region Dolny Śląsk, Eugeniusz Szumiejko /członek Prezydium KK/

Kilkutysięczna demonstracja w Krakowie

W Krakowie 16 lutego odbyła się wielka demonstracja w rocznicę powstania Niezależnego Związku

Studentów, który władze rozwiązały w ubiegłym roku. Po rocznicowym nabożeństwie w wieczornej demonstracji wzięło udział kilka tysięcy osób. Demonstrujący niesli pochodnie i świece. Skandowano hasła potępiające reżim i popierające Solidarność.

W Paryżu powstał komitet na rzecz uwolnienia historyka Karola Modzelewskiego, członka Krajowej Komisji Solidarności, członka prezydium zarządu okręgu dolnośląskiego. Po zwolnieniu z internowania Modzelewski został aresztowany. Komitet składa się z historyków i filozofów.

Jan Józef Lipski został zwolniony ze szpitala więziennego i przed kilku dniami wrócił do domu w Warszawie. Jest jednym z pięciu oskarżonych członków Komitetu Samoobrony Społecznej KOR. Gdy w ub. r. władze postawiły go w stan oskarżenia, wrócił do Kraju z Londynu, gdzie przebywał na leczeniu.

CIĄG DALSZY ZE STR. 1

STALINIZACJA

fundamentalne prawa osoby ludzkiej", przed którym przestrzegali Kosiół, postępuje nadal.

Przyjęto już ustawę o "Ochronie tajemnicy państwowej i służbowej", której rzeczywistym celem jest odcięcie obywateli od spraw, które dzieją się w ich własnym kraju, a tym samym uniemożliwienie jakiegokolwiek społecznej kontroli nad gospodarką i aparatem władzy. Tajemnicą państwową może być objęte praktycznie wszystko - każda wiadomość, którą pracownik zyskał "w związku z pełnieniem obowiązków służbowych w państwowej, społecznej, spółdzielczej jednostce organizacyjnej". Do zachowania tajemnicy służbowej zobowiązani są wszyscy pracownicy, nawet ci, którzy od dawna są na emeryturze. Każdy może być pociągnięty do odpowiedzialności, choćby po latach, za przekazanie informacji. Dyrektor przedsiębiorstwa ma prawo ułożyć własną listę informacji objętych tajemnicą służbową. Może tajemnicą państwową objąć sprawy, które chciałby ukryć przed opinią z uwagi na oczywistą niesprawiedliwość, jak przydział mieszkań dla prominentów, lub niegospodarność. Wykazy wiadomości utajonych mają być aktualizowane.

Ustawa drobiazgowo wylicza różne rodzaje "tajemnic państwowych". Jedną z nich

jest sytuacja banków. Stwarza to możliwość uznania za przestępstwo ujawnienie zadłużenia państwa, czy wiadomości o niekorzystnych kontraktach zagranicznych, np. o finansowym i gospodarczym opanowywaniu Polski przez ZSRR.

Tajemnicą państwową stały się też m.in. informacje o organach bezpieczeństwa publicznego. Oznacza to, że podanie do publicznej wiadomości nieprawidłowych metod stosowanych przez SB np. w czasie przesłuchań, może narazić obywatela na karę od 6 miesięcy do 5 lat więzienia za ujawnienie tajemnicy państwowej. Karą tą grozić może też publiczne zdemaskowanie esbeka lub konfidenta.

Prawo sporządzania wykazów wiadomości objętych tajemnicą państwową mają naczelne i centralne organizacje państwowe oraz wojewodowie. Dowolność jest tu nieograniczona. Listy muszą być uzgadniane z min. spraw wewnętrznych, które ten system kneblowania obywateli będzie koordynowało.

Wśród dziennikarzy należących do reżimowego Stowarzyszenia Dziennikarzy PRL (organizowanego przez władze odgórnie, po rozpędzeniu SDP) krąży projekt nowego prawa prasowego, które ma "realizować konstytucyjną zasadę wolności słowa i druku". Każdy ma mieć prawo do wydawania własnego czasopisma. Pod jednym warunkiem, że zezwoli na to nowa instytu-

cja - centralny urząd do spraw publikacji, który określi też częstotliwość ukazywania się pisma, zasięg rozpowszechniania i nakład.

Centralny urząd będzie mógł odmówić zezwolenia na pismo w oparciu o tak mgliste kryteria jak "brak społecznej potrzeby". Nowe prawo ma też dać urzędowi władzę pozwalającą na wstrzymanie wydawania pisma, w oparciu o równie nieprecyzyjne kryteria np. "przekraczanie zakresu udzielonego zezwolenia". Daje to dobry bicz na niepokorną prasę, np. na *Tygodnik Powszechny*.

Definicja prasy w projekcie nowego prawa jest tak skonstruowana, że poddaje kontroli nawet wewnętrzne biuletyny organizacji społecznych, stowarzyszeń i związków. Inny przepis "Zawód dziennikarza ma charakter służebny wobec społeczeństwa i państwa". Sprawa postawiona jest jasno. Powinnością dziennikarza jest nie służyć prawdzie, lecz wysługiwanie się władzy.

Jest jasne, że twórcom projektu prawa prasowego chodzi o jeszcze skuteczniejsze odcięcie społeczeństwa od informacji i swobodnej wymiany myśli.

Kolejnym krokiem na drodze stalinizacji Polski jest przygotowywana już nowa ustawa psychiatryczna. Na wzór sowiecki, ma ona stworzyć możliwość szerokiego wykorzystywania psychiatrii do represji prowadzonych przez policję polityczną.

Wyroki w procesie Radia Solidarność

17 lutego w Okręgowym Sądzie Wojskowym w Warszawie zapadł wyrok w sprawie pracowników podziemnego Radia Solidarność. Główny oskarżony Zbigniew Romaszewski został skazany na 4 1/2 lat więzienia. Zofia Romaszewska, jego żona, spikerka Radia Solidarność została skazana na 3 lata.

Pozostałych siedmiu oskarżonych otarzymo wyroki skazujące, od 7 miesięcy do 2 1/2 lat. W niektórych przypadkach sąd wojskowy zawiesił wykonanie wyroku.

W okresie od kwietnia do sierpnia 1982 roku Radio Solidarność nadało kilkanaście programów, podtrzymując ducha oporu wobec władz stanu wojennego, informując o aresztowaniach i innych represjach i zapowiadając zbliżające się demonstracje.

Radio Solidarność żyje

Aresztowanie i skazanie pracowników podziemnej radiostacji nie jest koncem Radia Solidarność.

9 grudnia ub. r. sejmowa komisja spraw wewnętrznych i

wymiaru sprawiedliwości wysłuchała sprawozdania ministra spraw wewnętrznych generała Bogusława Stachury. Podane informacje były w części lub całości nieprawdziwe. Stachura chwalił się między innymi likwidacją jednostki stacji Radia Solidarność pomijając fakt, że były to w większości automaty do jednorazowej emisji, przeznaczone na straty po zrealizowaniu au-

* Władze PRL wydalły z kraju lektora jęz. angielskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, matematyka i Amerykanina polskiego pochodzenia Geretha Sobczyka. Oficjalna Polska Agencja Prasowa podała, że utrzymywał kontakty z działaczami podziemia, zbie-

* Kazimierz Switon, założyciel niezależnego związku zawodowego na Śląsku poprzedzającego formalne powstanie Solidarności, zaprosił Wałęsę do udziału w mszy w kościele Jezusa Chrystusa w Katowicach, w rocznicę powstania związku i dla uczczenia zamordowanych w czasie stanu wojennego. Wałęsa przyjął zaproszenie, lecz śnieżyca i defekt samochodu zmusił go do odwołania przyjazdu.

dycji. W tym przypadku sprawność MSW polegała na wejściu na dach i zarekwirowaniu złomu.

O tym, że Radio Solidarność żyje świadczyła audycja nadana 24 stycznia w pierwszym dniu procesu Romaszewskich i ich współników. Krótki program był słyszalny w centrum Warszawy, podkreślał odwagę oskarżonych i dawał sprawozdanie z pierwszego dnia procesu.

rał informacje na ich temat, oraz dane o efektach "działalności antypaństwowej" podziemia, kolportował "nielegalne wydawnictwa", w czasie stanu wojennego uczestniczył w demonstracjach i prowadził nasłuch "dywersyjnych rozgłosni radiowych".

* Okazuje się, że działalność Radia Solidarność we Francji została zawieszona, bo stacja zaczęła nadawać programy nie czekając na otrzymanie oficjalnej rejestracji. Założycielami radiostacji są Francuzi, część programów nadawano po polsku z udziałem Polaków. Po głodówce protestacyjnej w polskim kościele, w której uczestniczyli też Francuzi, przyspieszono rejestrację i paryskie Radio Solidarność wznowiło działalność.

REŻIMOWE ZWIĄZKI OTOCZONE

WROGOSCIĄ

NOWE ZWIĄZKI NA POWĄZKI - skandowano w czasie kilkutyśnicowej warszawskiej manifestacji 13 lutego. Jak się wydaje, hasło to dość dobrze odzwierciedla powszechne nastroje w zakładach pracy w całym kraju.

Minister zajmujący się sprawami związków zawodowych, Stanisław Ciosek, przyznał przed kilku dniami w wywiadzie z zachodnim korespondentem, że "ludzie odnoszą się do związków z nieufnością". Dodał, że pracownicy "pytają, czy związki będą rzeczywiście niezależne, rzeczywiście skuteczne. Są to naturalne pytania. Byłbym bardzo zdziwiony, gdyby ich nie zadawano".

Ciosek powiedział m.in. "Ciągłe trwa podziemna działalność w wielkich fabrykach, które są twierdzami Solidarności. Wszędzie tam gdzie polityczna opozycja decyduje się na walkę - mamy więcej trudności z zakładaniem nowych związków".

U szczytu popularności Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarnosc liczył około 10 milionów członków. Liczba zatrudnionych w PRL wynosi około 14 milionów. Dzisiaj władze PRL twierdzą, że nowe reżimowe związki zawodowe liczą milion członków i że zostały zorganizowane w 5600 zakładach pracy.

Mozna mieć wątpliwości co do liczby miliona członków podawanej przez władze. Nawet oficjalna prasa reżimowa przejawia pewne wahanie w posługiwaniu się tą liczbą w swych materiałach propagandowych. Oficjalna Polska Agencja Prasowa podała przed kilku dniami, że w nowych związkach przeważają pracownicy fizyczni w średnim wieku i starsi. PAP stwierdził, że większość świata pracy nie dokonała jeszcze wyboru w sprawie nowych związków i że czeka, by związki te pokazały, jak potrafią bronić interesów i praw pracowników.

Warszawska partyjna *Trybuna Ludu* stwierdziła, że nie należy przeceniać znaczenia okrągłej liczby nowych członków, skoro wiadomo, że większość zatrudnionych dzisiaj w gospodarce narodowej nadal pozostaje poza związkami.

Warszawski korespondent *New York Times'a* odwiedził zakłady produkcji samochodów Polski Fiat na Pradze. Rozmawiał tam z głównymi organizatorami nowych związków, Henrykiem Kordleczkiem i Januszem Czakowem. Z rozmowy wynika, że ogromna większość załogi odnosi się do nich co najmniej z niechęcią. Obaj skarżyli się, że malowano im drzwi na czerwono, że otrzymywali telefony z pogrozkami i nieprzyjemne listy. Pozostali robotnicy nazywają ich zdraycami.

Kordleczek jest brygadziwą spawaczy, 34-letni Czakow - urzędnikiem. Niepokoili ich, czy ich związkowi w Polskim Fiacie uda się uzyskać jakiegokolwiek koncesje ze strony kierownictwa zakładu.

Krótką historią ich działalności nie jest w tej mierze zachęcająca. Przekazali władzom skargi pracowników w związku z proponowanym przepisem zmniejszającym zasiłki chorobowe za okres do trzech dni. Władze nie wzięły zastrzeżeń pod uwagę, nowy przepis został wprowadzony.

Czakow i Kordleczek powtarzają oficjalną formułkę: "Jesteśmy przekonani, że nowe związki będą autentyczne i będą akceptować istniejącą rzeczywistość. Nie chcemy być związkiem partijnym ani prorządowym". Określają się jako realisci.

Obaj są członkami partii i obaj byli poprzednio członkami oficjalnego związku zawodowego.

Powiedzieli zachodniemu dziennikarzowi, że w Polskim Fiacie na 16 tysięcy załogi 9500 należało do Solidarności.

- A ilu robotników wstąpiło już do nowego związku?
- Około 300, odpowiedział Janusz Czakow.

Robotnik

o nowych związkach

Oto co miał do powiedzenia o nowych związkach robotnik łódzki w wywiadzie dla podziemnego pisma *Tygodnik Mazowsze* nr 38.

Przypuszczam, że nowe związki na nic się nie zdadzą - mnie wcale to nie zdziwi. Po tym, co się stało z Solidarnością, czy ktokolwiek się wychyli i będzie się starał załatwić sprawy pracownicze? Po to, żeby stracić pracę, żeby zaliczyć kryminał? Jeżeli Solidarność załatwiała sprawy pracownicze i w ten sposób została potraktowana, że ludzie są szykanowani, to czy się znajdzie odważny działacz w tych nowych związkach?

Sesja Episkopatu

21 lutego sekretarz Episkopatu biskup Dąbrowski wrócił z Rzymu by wziąć udział w sesji Episkopatu pod przewodnictwem prymasa Polski kardynała Glempa.

Ofiary stanu wojennego

Gen. Stachura, min. spraw wewn., poinformował komisję sejmową, że w okresie stanu wojennego zginęło tylko 15 osób cywilnych, jedynie podczas akcji wymierzonych przeciw "siłom porządkowym" działającym wyłącznie w obronie własnej.

Podziemny *Obserwator Wielkopolski* w numerze 56 stwierdził, że dysponuje imienną listą ofiar stanu wojennego, liczącą ponad 50 nazwisk, wraz z informacjami o okolicznościach śmierci. Lista ta obejmuje zastrzelonych podczas akcji strajkowych, pokojowych demonstracji (zazwyczaj śmiertelnie ranni w

Widocznie nie słuchają partyjnych poleceń?

21 lutego wicepremier PRL Mieczysław Rakowski w towarzystwie Olszowskiego przebywał z wizytą na Węgrzech. Oficjalna wypowiedź Rakowskiego w czasie wizyty rzuca światło na sprawę nowych reżimowych związków zawodowych w Polsce.

W wywiadzie dla węgierskiej agencji prasowej AMT Rakowski stwierdził, że partia ma prawo nakazywać swym członkom wstępować do nowych związków zawodowych. Wywiad Rakowskiego został przemilczany w PRL.

EWA KUBASIEWICZ MALTRETOWANA W WIĘZIENIU

Według ostatnich wiadomości Ewa Kubasiewicz, więziarka polityczna w Fordonie, została pozbawiona widzeń przez trzy miesiące, pozbawiona prawa wysyłania i otrzymywania korespondencji, kupowania jedzenia i innych artykułów w kantine więziennej i korzystania z sali TV. Wraz z innymi więzniarkami politycznymi wsadzana jest do "kabryny" - nie opalanej celi wyposażonej jedynie w przytwierdzony do podłogi stół i zamykaną na dzień deskę służącą za łóżko. W celi tej zamyka się je z więziarką kryminalną, która ją maltretuje z poduszczenia służby więziennej.

***

Doszła do nas wiadomość, że w grudniu ub.r. zostali zatrzymani członkowie i współpracownicy Komitetu Pomocy Więzionym za Przekonania w Płocku. W mieszkaniu, gdzie tego dnia rozdzielali paczki, milicja zorganizowała kocioł i zamknęła ich pod zarzutem spekulacji.

Zmarła wybitna poetka polska Kazimiera Iłakowiczówna (1892-1983). Pogrzeb odbył się 21 lutego na Powązkach w Warszawie.

plecy), zmarłych po kilku dniach w wyniku odniesionych ran postrzałowych, oraz zakatowanych w śledztwie. Pismo stwierdza, że znane mu są też nazwiska skrytobójczo zamordowanych ofiar policyjnej zemsty.

Nieznana pozostaje liczba zgonów spowodowanych niemożliwością wezwania lekarza wskutek zablokowania telefonów i pozostałych środków łączności, rozstrzelanych w pierwszych dniach stanu wojennego za odmowę wykonania rozkazu, samobójstw, których przyczyny pozostają w związku z ogłoszeniem stanu wojennego, a także wszystkich okaleczonych fizycznie i psychicznie.

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto

OSRODKI POMOCY IMIGRANTOM
MIĘDZYORGANIZACYJNE
BIURO IMIGRACYJNE
197 Garden Ave.
Tel. 532-1126

KOMITET POMOCY POLSKIM UCHODźCŃ
357 Runnymede Rd.
Tel. 766-6191

OSRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley St.
Tel. 979-9634

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave.
Tel. 533-9471

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

uprzejmie informuje, że magazyn dla nowo przybyłych znów jest otwarty przy 212 Cowan Avenue (róg Queen St.) w Masaryk Hall.

Godziny:
- wtorki 5 - 8
- czwartki 1 - 8
- soboty 12 - 3.

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM

przy 192 Garden Ave., tel. 532-1126 czynne poniedziałek-piątek od 10 rano do 4 po poł., wtorek od 10 rano do 8 po poł.

Serdecznie dziękujemy wszystkim ofiarodawcom, którzy przekazali rzeczy do magazynu dla nowoprzybyłych. Jednocześnie uprzejmie prosimy osoby pragnące przekazać nowoprzybyłym zbędne meble, sprzęt kuchenny i przede wszystkim dziecięce łóżka i wózki o skontaktowanie się z naszym biurem.

Poszukujemy również i mieszkań dla nowo przybyłych.

DZIĘKUJEMY ZA POMOC!

R.R.S.P.

CREDIT UNION ŚW. STANISŁAWA
I ŚW. KAZIMIERZA
OFERUJE SWOIM CZŁONKOM

FUNDUSZ EMERYTALNY

- pieniądze zdeponowane na funduszu wolne od podatku wraz z odsetkami

- oszczędności ubezpieczone do sumy \$ 60 000 00

- wysoka stopa procentowa

Jeżeli rozważasz w jaki sposób najkorzystniej zaoszczędzić lub obniżyć podatek za 1982 rok, zainwestuj w

R R S P

Robiąc to, dajesz jednocześnie dowód troski o swoją przyszłość

NIE ZWLEKAJ !

OSTATECZNY TERMIN WPLAT
UPŁYWA Z DNIEM 1 MARCA 1983 r.

R.R.S.P.

'MY SIĘ POLITYKĄ NIE ZAJMUJEMY'

Każdy reżim totalitarny na świecie zdaje sobie sprawę z tego, że skuteczność jego rządów zależy od tego, na ile doskonale potrafi on kontrolować środki masowego przekazu. Tak, by służyły one jego i tylko jego celom. By selekcjonowały, deformowały i kształtowały informacje w sposób odpowiadający zamierzeniom WŁADCY ŚRODKA PRZEKAZU. Przyświecają im stare maksymy "kto ma informację, ten ma władzę" oraz "kłamstwo powtórzone 1000 razy staje się prawdą". Odciecie społeczeństwa od prawdziwych informacji i uczynienie siebie jedynym dystrybutorem informacji jest naczelnym zadaniem każdej dyktatury.

W tzw. wolnym kraju każdy ma dostęp do informacji. W zasadzie tak. Ale czy zasada ta w pełni stosuje się do społeczności polonijnej, oczekującej rzetelnych i wiarygodnych wiadomości z kraju? Zachodnie środki przekazu mówią o Polsce tylko wtedy, gdy dzieje się tam coś "atrakcyjnego" z ich punktu widzenia. Gaz łzawiący, barykady na ulicach, ludzie śpiewający wokół krzyża z kwiatów. Do innych informacji o Polsce, do informacji wykraczających poza ten stereotyp dotrzeć nie jest łatwo. Nie zapomnijmy też, że spora grupa Polaków zamieszkałych za granicą, szczególnie spośród nowoprzybyłych (ale nie tylko) nie zna na tyle dobrze języka kraju osiedlenia, by móc na bieżąco śledzić to, co o Polsce piszą w anglojęzycznych gazetach czy dziennikach telewizyjnych.

Stąd potrzeba polskich, polonijnych gazet, programów radiowych i telewizyjnych nigdy nie maleje. Tylko z nich można się bowiem domyśleć, jaki jest naprawdę nastrój polskiej rodziny, jakie ofiary i jakie osiągnięcia ma polskie podziemie "Solidarnościowe", co myślą i czują nasi krewni i znajomi w kraju. Czego im najbardziej potrzeba w tych dniach próby? Próby dla nich tam, w kraju i dla nas tu, na obczyźnie. Próby naszej z nimi solidarności także

Grup polonijnych jest wiele. O różnym pochodzeniu i różnej czasem orientacji politycznej. Są między nimi rozbieżności. Czasem nawet spore. Odbijają się one w sporach o środki przekazu. Która grupa i dlaczego właśnie ta powinna organizować polskie programy telewizyjne i radiowe? Czyje poglądy powinny odzwierciedlać polonijne gazety? Grupy A czy grupy B, jeśli absolutnie nie chcą one ze sobą współpracować? Kto ma "większe" prawa? - ci "starzy", często dla polskiej społeczności zasłużeni wieloletnią pracą czy ci "nowi" z energią i pomysłami, ale bez doświadczenia i rozważań?

Polonijne środki przekazu stają się więc czasem areną WALKI O WŁADZĘ. W myśl zasady "Kto ma informację, ten ma władzę". Spróbujmy przeanalizować dwa zjawiska, które zaliczyć można do kategorii PATOLOGII GRUPY POLONIJNEJ. Zjawisko pierwsze to KOMPLEKS WŁAŚCICIELA, zjawisko zaś drugie to KOMPLEKS APOLITYCZNOŚCI. Choc do tej pory zjawiska te były marginalne, to jednak zdają się sygnalizować pewne niebezpieczeństwo. Niebezpieczeństwo spełnienia najskrytszych oczekiwań rządu PRL. Zamknięcia ust Polonii.

"To jest nasze"

Istnieją grupy, które w miarę upływu czasu zaczynają nabierać przekonania, że środek przekazu, który powierzono im po to, by SŁUŻYĆ społeczności polonijnej, stał się ich prywatną własnością na mocy zasiedzenia po prostu. Oni byli pierwsi, oni mają "doświadczenie" (lepiej lub gorsze, ale mają), oni są po prostu właścicielami. Tworzą własne przepisy, zasady, rozporządzenia, które nigdy nie były przedmiotem dyskusji ze społecznością polonijną. Przepisy te, jakkolwiek nigdzie nie zapisane, zaczynają odgrywać rolę litery prawa. Na ich mocy można nie zezwolić

"nowym" osobom na udział w programie lub też nie wydrukować artykułu tylko dlatego, że nie jest on zgodny z poglądami grupy "właścicieli".

Grupa taka cierpieć może na chorobliwą żądzę władzy. Każdą, nieśmiałą nawet krytykę czy propozycję zmian spostrzega jako śmiertelne niebezpieczeństwo dla własnej (nie popartej zwykle żadnym społecznym mandatem) egzystencji. Każdy nowy to groźny rewolucjonista pragnący zburzyć gmach ich władzy. "To jest nasze", my byliśmy pierwsi i my wiemy, co jest dobre, a co jest złe. Jeśli się do nas przystosujesz, możesz z nami współpracować, jeśli nie - to trudno.

W swej najbardziej patologicznej postaci grupa taka przekształca się w klikę, rządzącą się własnymi regułami i przepisami, które skutecznie izolują ją i chronią od jakichkolwiek wpływów otoczenia. Nie jest to jednak "obojętna" izolacja. Jest to izolacja, której towarzyszy wrogość i nieufność wobec innych ludzi. Również nieufność wobec tych, którym w pierwotnym zamierzeniu mieli służyć - społeczności polonijnej i towarzyszące jej poczucie wyższości i siły.

"My się polityką nie zajmujemy"

Drugim zjawiskiem z kategorii patologii polonijnych środków przekazu jest KOMPLEKS POLITYKI. Istnieją grupy polonijne, które za sztandar swego działania przyjmują HISTORIĘ i TRADYCJĘ, programowo izolując się od wszystkiego, co wiąże się z koniecznością zajęcia OKREŚLONEGO stanowiska wobec tego, co dzieje się w Polsce właśnie dziś. Nie trzeba nikogo przekonywać, jak bardzo ważne jest przekazywanie tradycji i historii (pod warunkiem oczywiście, że materiałem źródłowym nie są PRL-owskie podręczniki historii, co się niestety zdarza). To warunek przetrwania polskości na obczyźnie. Czasem jednak postawie "Historycznej" towarzyszy dziwna niechęć do współczesności. Niechęć ta jednak nie wyraża się, jak można by się było spodziewać, w walce przeciw wojskowo-partijno-milicyjnemu reżimowi w Polsce, lecz w milczeniu o nim. "My jesteśmy apolityczni" staje się głównym hasłem takiej grupy.

Jak dyskutować z takim, bardzo zresztą niebezpiecznym, twierdzeniem? Czy tłumaczyć to oczywiste rzeczy, że w sytuacji, gdy nasi rodacy w kraju mają zakneblowane usta i nie mogą mówić własnym głosem, pełnym i mocnym głosem powinna przemówić właśnie Polonia? Że Polacy w kraju na takie własne odruchy Polonii oczekują, nad słuchując całymi wieczorami wiadomości zachodnich radiostacji? Że tej nadziei nie wolno nam im odebrać? Część osób zrozumie pewnie te argumenty. Ale czy rozumieją również to, że apolityczność w

sytuacji jaskrawego gwałcenia praw ludzkich w Polsce oznacza przyjęcie perspektywy DYKTATORA? Że on tego właśnie chce, a każdy "apolityczny" na Zachodzie jest jego osobistym sprzymierzeńcem?

Co myślą odbiorcy?

Wszystkie grupy społeczne, dotknięte bądź to kompleksem właściciela i żądzą władzy, bądź też kompleksem apolityczności, wszystkie grupy wyobcowane ze społeczności, które miały służyć, podziwiają jeden wspólny lęk. Lęk przed demokracją i demokratycznymi metodami działania. Lęk przed tym, że społeczność, której miały służyć, będzie potrafiła wyrazić swoją opinię. Krytyczną.

Odwolanie się do głosu tzw. opinii publicznej daje zwykle bardzo pouczające rezultaty. Pozwól sobie w tym miejscu na zacytowanie wyników ankiety, która przeprowadzona została wśród społeczności polonijnej Guelph (Ontario), w początkach lutego. Ankieta przeprowadzona została w związku ze znanym na terenie miasta tzw. SPOREM O POLSKIE RADIO, które uznawszy się samo za "TRADYCYJNE i HISTORYCZNE" nie dopuszcza na antenę nie tylko komentarzy czy analiz społeczno-politycznych, ale przeciwnie jest również cotygodniowym wiadomościom, ponieważ "nie ma wiarygodnych źródeł informacji". W czasie, gdy wojskowo-milicyjna dyktatura krwawo tłumi w Polsce robotnicze demonstracje, radio mieniące się polskim nadaje skoczne PRL-owskie marsze wojskowe.

To tylko na marginesie, bo nie o guelphijskie radio chodzi w tym artykule. Ważne są wyniki ankiety, które oddają, w sposób, jak się wydaje, reprezentatywny, społeczno-polityczne postawy Polonii i rozwiewa kilka krążących na ten temat mitów.

Pytanie pierwsze brzmiało: jakie stanowisko społeczno-polityczne powinno zająć Polskie Radio w Guelph wobec obecnej sytuacji w Kraju? Możliwe były cztery opcje: 1) powinno unikać spraw politycznych, bo nie ma wiarygodnych źródeł informacji, 2) powinno nasświetlać sprawy polskie zarówno z punktu widzenia

rządu PRL, jak i krajów zachodnich i "Solidarności", 3) powinno nasświetlać sprawy polskie z punktu widzenia rządu PRL, bo on ma rację, 4) powinno ukazywać sprawy polskie z punktu widzenia zachodnich agencji informacyjnych i "Solidarności", bo tylko oni mogą mieć dostęp do prawdziwych informacji.

Oto wyniki: opcja pierwsza (obojętność) - 20%, opcja druga (informacje obustronne) - 17,7%, opcja trzecia (PRL-owska) - 0%, opcja czwarta ("Solidarnościowa") - 62,2%.

Pytanie drugie brzmiało: jaki powinien być, Twoim zdaniem, stosunek Radia Polskiego do "Solidarności" w kraju i jej walki o wolność i demokratyzację? Wyniki były następujące: 1) aktywnie popierać i propagować - 77,8%, 2) trzymać się z daleka od tej problematyki - 22%, 3) tłumaczyć, że rząd PRL ma dużo racji - 0%.

Wyniki ankiety przeczą wysuwanemu niekiedy argumentowi, że przeciętny członek społeczności polonijnej nie jest bardzo zainteresowany tym, co się dzieje w kraju, w związku z czym treści, którymi się go obdarza w polonijnych środkach przekazu są mu właściwie obojętne. Przeczą argumentowi o niskim poziomie świadomości Polonii. Argumentowi nadużywanemu przez osoby, którym wydaje się, że Polonią można MANIPULOWAĆ równie bezkarnie, jak Telewizja i Radio Warszawa manipulują swymi odbiorcami w kraju.

Tym bardziej więc docenić należy tych wszystkich, którzy nie potrafią i nie chcą milczeć o sprawach najważniejszych, ludzi, którzy całe swe siły i energię oddają INFORMOWANIU innych. Dzięki nim wiemy, co dzieje się w Kraju i w naszej własnej społeczności. Oni pomagają przetrwać naszej kulturze na obczyźnie. Oni chronią nasze korzenie. Oni sprawiają, że głos Polonii w obronie praw człowieka w Polsce jest słyszany także nad Wisłą.

Artykuł ten miał za zadanie ukazać pewne, ufajmy, niesłychanie rzadkie, ale niebezpieczne zjawiska z zakresu PATOLOGII GRUPY SPOŁECZNEJ. A patologia nie omija ŻADNEJ grupy społecznej, także polonijnej. Jeśli potrafimy postawić diagnozę, łatwiej nam będzie LECZYĆ.

Ameriko, daj dolara
Bo się o to WRONA stara,
Męczy, jęczy, słodko prosi
Zdejm embargo i daj cosik!
Łup dzis, dzis

(na nutę "Podkóweczki dajcie ognia")

Brak nam mydła, brak nam żarcia
I papierka do podarcia
ORMO, ZOMO — "wódki!" — krzyczą,
Dasz dolara — będzie byczo
Łup, dzis, dzis

U nas przecie smród i plajta,
Więc dolary prędzej dajta,
A jak nie, to my Polaków
Zamknem wszystkich w koncentaku!

Łup dzis, dzis

W JOTEL

ASYMILOWANIE

KULTURY ŚWIATOWEJ

GRUPA LADKOONA!

PO KRAKOWSKU

OPOWIADANIE

Joanna, czyli czekanie

Zarski przyszedł tak pijany do pracy, że jak tylko wtoczył się do gabinetu już wiedziała, że szef znowu ją wysłał Te bezsensowne delegacje do stolicy Prościej i lepiej możnaby to załatwić przez telefon

W samolocie rozpostarła się jak najwygodniej, próbując sobie odbić ścisłą kontrolę na lotnisku Rozmarzyła się już są na Zachodzie, całą rodziną, wszystko jedno w którym kraju, ale na Zachodzie Marzyli tak już z mężem od 11 lat, ale co roku ani ona z dziećmi, ani mąż nie dostawali paszportów

- Może w tym roku - pomyślała walcząc z sennością - Pan Edzio obiecał dojscie, pani Joasiu, co tam stan wojenny, jak się da, to załatwi się wszystko Istnieje tylko problem ceny No i trzeba wiedzieć komu dać Nie byle patalachowi

Kiedy obudziła się była już w Berlinie Zach Jeszcze na pokładzie samolotu, ale decyzję podjęła błyskawicznie bez męża, bez dzieci, bez krewnych i przyjaciół na Zachodzie, ale do kraju nie wraca

Co miała powiedzieć dwóm porywaczom oddającym się właśnie w ręce Amerykanów?

Zachód nie był tak gładki jak przypuszczała, ale rozstanie zmniejszyło bądź wręcz zlikwidowało problem jego piekiełek To, że długo łomotała do drzwi różnych ambasad, to, że długo nie miała pracy, to, że w obozie dla uchodźców mężczyźni wykorzystując jej samotność bez ceregieli próbowali się do niej dobrać, to wszystko było niczym w porównaniu z zaskorupiałym bólem rozłąki Pisała do domu długie listy, kręciła się przed tablicą ogłoszeń już na dwie trzy godziny przed wywieszeniem nazwisk osób, które otrzymały w danym dniu korespondencję, dzień zwłoki w nadejściu listu od męża i dzieci powodował rozwalający czaszkę strach ze coś się z nimi stało Listy całowała-całowała i pieściła Nosiła je na piersiach, odzawalała te kilkadziesiąt marek i kupiła dużo większy

stanik Z obozu zadzwoniła tylko dwa razy Ale jak tylko usłyszała głos dzieci - od razu w bek Zamiatł smuć się i mówić ryzczała, więc mąż niezle ją objęchał, a w liście poradził żeby albo gadała, albo nie dzwoniła, gdyż dzieci gdy płacze niepotrzebnie się martwią

Mogła pozostać w Europie, ale z uporem czekała na USA albo Kanadę Była zła, że nie przewidzieli z mężem sytuacji, w której ona sama, samiuferka znajdzie się na Zachodzie, bo w listach nie dało się podjąć tak naprawdę wspólnej decyzji

Stany zdecydowały się pierwsze

W Nowym Jorku przekonała się, że jej angielski jest do niczego Musiała z czegoś żyć, a poza tym naprawdę zależało jej żeby postać trochę dolarów do Polski Jej mąż zarabiał świetnie, ale w czasach, gdy wszystkiego brakowało liczył się każdy dodatkowy pieniądz, tym bardziej "zielony" Wzięła pracę kelnerki Tak, tak, w polskiej dzielnicy, w polskiej restauracji, z polskim właścicielem, z polską klientelą Była sumienna, była miła, była dokładna, była pracowita (ilez nadgodzin, mój Boże, ilez nadgodzin), nie zadzieriała nosa i jak trzeba było pomogła w kuchni

- Pani Joasiu to, pani Joanno tamto, a więc pani Joanno, ja to panią bardzo lubię, pani Joasiu jest pani podobna do mojej córki, pani jest taka, siaka i owaka

Wkrótce miała już swoich klientów, tylko przez nią chcieli być obsłużeni, pamiętała, że jeśli czwartek to pan Dziekanowski spożywa rybę - konieczne słodkowodną - plus jakiś napój mleczny, że w piątek wieczorem przychodzą sportowcy i wiadomo od razu na każdego 5 piw, to razem będzie 60 I któż z nich mógł się domyslać jak jest naprawdę z panią Joasią Codziennie trwała w pracy w otepieniu Co wieczor, wracała na swoje poddasze, a po drodze męczyły ją majaki jej dzieci-półsierot Spała krotko i źle Zabijała noce pisaniem

listów, a kiedy wyczerpana - co noc jeden list do domu - zaczynała się wpatrywać w białą kartkę jak w śnieżną śmierć był to sygnał, że pora rzucić ciało na tapczan, duszą ulecieć do nich i zasnąć albo przynajmniej odpocząć

Jeden stary pan Staszyński, który stracił całą rodzinę w katastrofie lotniczej, przejrzał Joannę

- Wszystko będzie dobrze - mawiał, gdy coś podawała albo sprzątała z jego stolika i patrzył wyblakłymi oczami człowieka starego i doświadczonego strasznym nieszczęściem niby to na nią, niby na nicosć ludzką

Ale tak upragnione listy z Polski, od męża i dzieci nie przynosiły dobrych wieści W kraju beznadziejnie Dostawali odmowę za odmową i zawadzili po kolei różni Edziowie, Stasiowie, Marysie

- Sama rozumiesz, ciężko załatwić, może jak minie wojna - pisał mąż

Na ogół to słowo "wojna" było zamazane przez cenzora, a

raz nawet jakiś gorliwiec pouczył na marginesie nie "wojna", ani nawet nie "stan wojenny" tylko "stan wyjątkowy" i trzy razy podkreślił

Co gorsza odpadło dzwonienie i odpadła jej inicjatywa Bezpieka zabrała mężowi telefon, a wkrótce potem mąż nadesłał list "i kategorycznie zabraniam jakichkolwiek akcji przed ambasadą (głódówek, szantazy, demonstracji, itp) - to odbierze nam wszelkie szanse na połączenie"

***

Minęła 3-cia wiosna Joanna już od dawna nie pracuje w restauracji

Ale mój angielski zachnęła się w rozmowie z szefem, który oznajmiał jej, że firma postanowiła ją awansować

Pani angielski jest prawie doskonały - usmiechnął się szef i pogratulował awansu

Była teraz sama szefem Ponad 20 ludzi Ułatwiła start kilku Polakom Zarabiała świetnie Zaczęła spłacać duży dom i jeździć drogim samochodem Ale co się działo z nią w nieprzespane noce wiedziała już tylko ona Staremu Staszyńskiemu zmarło się Była na jego pogrzebie I potem w nocy u siebie, pierwszy raz nie napisała listu do domu Całą noc przebezczała i przeleżała w otepieniu patrząc na zdjęcia dzieci i męża

***

Lato Czwarte lato Sukienka, którą miała w dniu wyjazdu znowu modna Krótka Włosy tylko się nie dały ułożyć jak dawniej

Lekarz poradził, żeby wzięła środki uspokajające, żeby się nie wzruszać Siedzi teraz naprzeciwko wyjścia dla pasażerów - czeka Jest rzeczywiście spokojna Na pewno nie będzie płakać

Anna Skawska

FILM

Tootsie

Dustin Hoffman, aktor - symbol przełomu lat 60-tych i 70-tych Na zawsze pozostaną nam w pamięci jego wspaniałe kreacje z "Absolwenta" czy "Nocnego Kowboja" Od ostatniej jego "wielkiej" roli (w Maratonczyku) upłynęło już kilka lat i wydawało się, że tak jak minęły lata kontrkultury i związanego z nią stylu, tak też i przemienęła wraz z nimi postać małego człowieczka o dużym nosie i rozbijającym uśmiechu W dobre superprodukcji i efekciarstwa, gdzie na ekranach królują przystojniacy typu Burt Reynolds (któremu wcale nie odmawiam zdolności aktorskich, o nie) wydawało się być coraz mniej miejsca dla nieszkodliwych dziwaków typu Hoffmana Tym bardziej cieszy jego tryumfalny powrót na ekrany, w jakże nietypowej roli, chodzi oczywiście o film "Tootsie" - najbardziej kasowy film przełomu ubiegłego i bieżącego roku Warto się więc zastanowić jakie przyczyny składają się na jego powodzenie

Reżyser filmu - Sidney Pollack - chociaż solidny rzemieślnik, nie jest tworcą, na którego filmy publiczność waliłaby drzwiami i oknami Zresztą, który widz kieruje się nazwiskiem reżysera przy wyborze filmu (a szkoda, bo chwalebny to zwyczaj) Scenariusz mimo, że miejscami nawet śmieszny i zgrabnie skonstruowany, nie ustrzegł się

plączym i typowych "amerykanizmów" Przyjmując zas, że większość amerykańskich produkcji filmowych jest zgrabnie sfilmowana i zmontowana, pozostaje jeden tylko czynnik decydujący o szalonej popularności "Tootsie" - aktorstwo I tu dochodzimy do sedna sprawy Popisów kunsztu aktorskiego Hoffmana należy przypisać sukces filmowi Raz jeszcze potwierdziła się stara prawda, że od doboru aktorów zależy w dużej mierze powodzenie produkcji filmowych

Akcja filmu jest nieskomplikowana Michael Dorsey, ambitny aktor nowojorski o dużym poczuciu godności osobistej zdaje sobie sprawę, że tak już się dał we znaki reżyserom, że nie ma szans na otrzymanie żadnej roli Postanawia więc udowodnić sobie (i swojemu agentowi), że jest inaczej Przebiera się za kobietę i bez trudu otrzymuje jedną z głównych ról w kiepskim (ale za to popularnym) serialu TV W krótkim czasie zdobył okładki najpoczytniejszych magazynów Kiedy sprawa wychodzi na jaw Dorsey traci pracę, ale za to zyskuje uczucie ekranowej partnerki - Julie (Jessica Lange) W sumie typowa tresc, zakończona jeszcze typowszym happy-endem

Zupełnie inną miarę przyłożyć trzeba do odtworcy głównej roli Już po kilku minutach projekcji wiemy, że mamy do czynienia z tym samym

Hoffmanem - rozkojarzonym, pocieszonym i trochę niezadarnym zapalencem starającym się odmienić ten najlepszy ze światów W chwili jednak kiedy przywdziewa on strój kobiety z zaskoczeniem stwierdzamy, że wraz ze zmianą powierzchowności znikają wszystkie charakterystyczne cechy gry tego aktora, które zastąpione zostają przez inne, nieznanne nam uprzednio Dustin Hoffman sprawdza się jako kobieta bez zarzutu, nie projektuje swojego "męskiego" aktorstwa na tę postać, lecz nadaje jej zupełnie inny wymiar, tak że porównania "miedzyplciowe" stają się dosyć trudne Jeżeli dodamy do tego jego niebywały talent komiczny, znany nam już z filmów bynajmniej nie-komediowych), powinno to razem być wystarczającą zachętą do obejrzenia tego filmu Jak dotychczas, po trzech miesiącach projekcji, sale kinowe są ciągle pełne, film zdobył nagrody Złotego Globu i ma nominację na Oscara w 10 kategoriach

Bogdan Kadej

Jednym z bardziej ponurych epizodów sowieckiego życia w ostatnich latach są nie wyjaśnione do końca wydarzenia w Swierdłowsku, wiosną 1979 roku. Epizody tego rodzaju, w połączeniu z kłamliwymi wyjaśnieniami sowieckimi na ich temat, są jedną z istotnych przeszkód na drodze pertraktacji rozbrojeniowych między Sowietami a Zachodem. Mieszkańcy Swierdłowska przeżyli koszmar, a to co ich dotknęło daje powód do niepokoju całemu światu. Epizod swierdłowski stał się jeszcze bardziej niepokojący w świetle najnowszych informacji dających coraz mocniejsze podstawy by podejrzewać, że Sowietci stosują zakazane bronie w Afganistanie i na innych terenach

SATELITA NAD SWIERDŁOWSKIEM

Dziesiątki razy każdego roku amerykański satelita przelatujący nad Sowietami filmuje Swierdłowsk i okolice. Kamery satelity są wyposażone w zdumiewające precyzyjne obiektywy, zdolne uchwycić nawet numery rejestracyjne poruszających się w dole samochodów. Dziesiątki razy każdego roku eksperci amerykańskiego wywiadu studiowali zdjęcia tego samego budynku na południowym obrzeżu Swierdłowska. Pilnie strzeżony budynek znajdował

się w obrębie terenu wojskowego nr 19. Szczegóły konstrukcyjne budynku, m.in. specjalne urządzenia wentylacyjne i zagrody dla zwierząt, wzbudziły wśród ekspertów podejrzenie, że mieści się w nim fabryka broni biologicznej. Produkcja broni biologicznej jest pogwałceniem umowy międzynarodowej podpisanej w 1972 przez przeszło 100 państw, w tym przez ZSRR i USA.

FABRYKA BRONI BIOLOGICZNEJ?

Wojskowy budynek w Swierdłowsku otoczony był podwójnymi zasiekami z drutu kolczastego, meliczne dojścia do budynku były strzeżone przez wartowników. Kominy, urządzenia chłodnicze i umocnienia wskazywały, że mógł się za nimi znajdować skład

pocisków artyleryjskich, umacniały podejrzenia. Budynek do złudzenia przypominał amerykańskie Fort Detrick, gdzie produkowano broń biologiczną. Amerykanie jednostronnie zaprzestali produkcji tej broni we wczesnych latach 1970-tych.

ZWŁOKI W ZAPLOMBOWANYCH TRUMNACH

26 października 1979 roku sensacyjne pismo londyńskie *Now* opublikowało tekst pod tytułem *THE GREAT RUSSIAN GERM WAR DISASTER* - Wielka katastrofa rosyjskiej wojny biologicznej. Tekst miał być oparty na sprawozdaniu "podróżnego, który był w tym czasie obecny w mieście". Informował, że na skutek wypadku w fabryce broni biologicznej tysiące osób

setki straciło życie. Zwłoki zwracano rodzinom w zaplombowanych trumnach, prawdopodobnie po to, by nikt nie mógł zobaczyć, jakie ślady zostawiła straszna choroba. Podróże do miasta zostały zakazane. Tekst podawał jednak, że wypadek zdarzył się nie w kwietniu lecz w czerwcu i nie w Swierdłowsku a na południowym obrzeżu Nowosy-

Podobne sprawozdania ukazały się w rosyjskim piśmie emigracyjnym *Posiew* i w zachodniemieckim magazynie *Bild Zeitung* wydawanym w Hamburgu. Kolejne artykuły ukazały się w londyńskim dzienniku *The Daily Telegraph* i w tygodniku *The Economist*.

WSZYSCY ZMARLI W CIĄGU 3 GODZIN

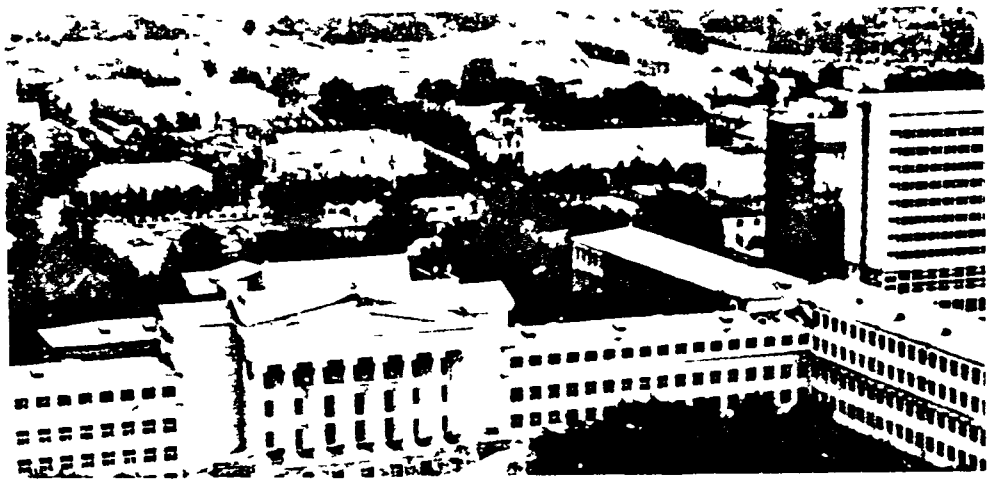
Posiew w numerze styczniowym skorygował czas i miejs-

wsród zwierząt. Umierało codziennie 30 do 40 osób, w sumie było tysiąc śmiertelnych ofiar. Tyle *Posiew*.

W lutym 1980 CIA otrzymała szczegółowe zeznania od świadka z drugiej ręki, którego uznano za wyjątkowo godnego zaufania. Wywiad amerykański sądził, że był to ten sam człowiek, który udzielił informacji piśmie *Posiew*. Nie podano jego nazwiska, w trosce o jego bezpieczeństwo. Świadek podał nowy szczegół kliniczny ofiary w Swierdłowsku: miały trudności w oddychaniu. Wskazywało to, że na skutek zakażenia zapadły

zwierzęcego. Objawami są zazwyczaj wrzody - karbunkuly. W tej postaci choroba rzadko jest śmiertelna. W drugiej postaci zakażenie jest spowodowane spożyciem zarażonego mięsa. Wynik czasem bywa śmiertelny. Najbardziej śmiertelna postać choroby to karbunkuly dróg oddechowych, powodowane wdychaniem pyłu ze skór zarażonych zwierząt. Śmierć następuje wkrótce po wtargnięciu bakterii do róg oddechowych.

W krótkiej historii broni biologicznej *Bacillus anthracis* był jednym z faworytów, jako zarazek szczególnie trwały i

Swierdłowsk - fragment miasta, 4 kwietnia 1979 mieszkańcy przeżyli koszmar, którego prawdziwych rozmiarów i przyczyn Sowietci do dziś nie chcą wyjawić

ce wypadku. Wypadek został teraz określony jako eksplozja. Pierwsze ofiary znalazły się w szpitalach w Swierdłowsku 4 kwietnia. Wszyscy pacjenci zmarli w ciągu 3 godzin po przyjęciu do szpitala. Mieli wysoką gorączkę, powyżej 42 stopni Celsjusza. Zorganizowano specjalny szpital, pracowników cywilnych zastąpiono personelem wojskowym. Grzebano puste trumny. Organizowano publiczne zebrania dla uspokojenia ludności. Mieszkających w pobliżu miejsca eksplozji dwukrotnie szczepiono. Najbardziej ucierpiała wieś Kaszino na południowy wschód od miasta. W maju teren wsi pokryto asfaltem, by zakryć górną, zatrutą warstwę gleby. Nie zanotowano przypadków choroby

na karbunkuly dróg oddechowych, spowodowane przez *Bacillus anthracis*. Dopiero ta wiadomość postawiła amerykańską administrację na nogi.

BACILLUS ANTHRACIS

Karbunkuly to przede wszystkim choroba zwierzęca. Atakowała też ludzi, szczególnie w 18 i 19 wieku. W czasach najnowszych występowała częściej w ZSRR niż w innych rozwiniętych krajach. Organizm ludzki choroba może atakować w trzech postaciach. W postaci pierwszej *Bacillus anthracis* przenika do organizmu przez skórę, na skutek kontaktu z zakażonymi zwierzętami lub produktami pochodzenia

śmiercionośny. Informacja o przedśmiertnych trudnościach w oddychaniu u pacjentów w Swierdłowsku, w połączeniu z poprzednio znanymi faktami, zaalarmowała Amerykanów, umacniając ich w podejrzeniach, że Sowietci wbrew podpisanej umowie międzynarodowej dopuszczają się produkcji broni biologicznej.

Amerykański Departament Stanu zaczął działać 18 marca 1980 oficjalnie potwierdził, że istnieją "niepokojące wskazówki", że przed rokiem mogło dojść w Swierdłowsku do katastrofy spowodowanej "śmiercionośnym środkiem biologicznym" i że w związku z tym wylania się pytanie, "czy taki materiał był obecny w ilościach zgodnych z zakazem".

KOSZ
V
G

MAR

1980

SOWIECI ZAPRZECZAJĄ

Sowieci gniewnie zaprzeczyli twierdząc, że przyczyną epidemii w Swierdłowsku było spożycie skazonego mięsa i że wypadki śmierci były wynikiem drugiej, jelitowej postaci karbunkulów. Konwencja w sprawie broni biologicznej przewiduje, że strony mają się "wzajemnie konsultować i współpracować w rozwiązywaniu wszelkich problemów w związku z przestrzeganiem umowy. Fakt, że Amerykanie wystąpili z oskarżeniem publicznie zanim Sowieci mogli na nie odpowiedzieć prywatnie, zostało wykorzystane przez ZSRR jako pretekst do odmowy współpracy w badaniu wypadków w Swierdłowsku.

Powazne badania nad tym, co się stało w Swierdłowsku, Amerykanie rozpoczęli dopiero prawie w rok po tych wydarzeniach. Powołano zespół badawczy z udziałem przedstawicieli sztabu generalnego, krajowej rady obrony - *National Security Council*, Departamentu Stanu i innych agencji. Powołano kilku ekspertów spoza administracji. Byli wśród nich m.in. dr PHILIP BRACHMAN, czołowy amerykański specjalista w dziedzinie karbunkulów, JOSHUA LEDERBERG, laureat Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny oraz PAUL DOTY, profesor biochemii HARVARD UNIVERSITY.

Według pierwszej hipotezy

robotniczej przyjętej przez zespół, epidemię spowodował wypadek w zakładzie produkującym szczepionkę przeciw karbunkulom. Dysponowano jednak dowodami, że do szczepień Sowieci posługują się wyłącznie łagodną odmianą bakterii, która nie mogła spowodować epidemii w Swierdłowsku.

Druga hipoteza przyjmowała, że epidemię spowodowała pojedyncza eksplozja, która rozpyliła śmiertelnie spory w powietrzu. Krytycznym materiałem dowodowym było zeznanie świadka wysoko cenionego przez CIA. Dr BRACHMAN stwierdził w wywiadzie, że opis kliniczny dostarczony przez tego świadka "prawdopodobnie jest zgodny tylko z karbunkulami dróg oddechowych", które charakteryzują wysoka gorączka, gwałtowny wybuch choroby, wielka liczba przypadków zachorowania, a zwłaszcza wysoka śmiertelność. Przyjęcie hipotezy, że epi-

demię spowodował wypadek w zakładzie produkującym szczepionkę przeciw karbunkulom, przyjmując, że zostałyby to szybko wykryte przez Sowieców. Sowieckie wyjaśnienie (zatrute mięso z czarnego rynku) zespół badawczy odrzucił. Nie udało się bowiem znaleźć historycznego precedensu - wypadku, w którym jelitowa postać choroby spowodowałaby tyle zgonów w kilkutygodniowym okresie.

Ostateczna opinia zespołu, którą nadal przyjmuje CIA, jest następująca: Najpierw nastąpiła eksplozja w fabryce w Swierdłowsku, powodująca nagłe rozproszenie śmiertelnych bakterii używanych do produkcji broni biologicznej. Po eksplozji i pierwszej fali zachorowań, bakterie osiadły na ziemi, zostały spożyte przez bydło, którego mięso znalazło się potem na czarnym rynku, powodując drugą falę choroby, tym razem w postaci jelitowej.

CO W SWIERDŁOWSKU ROBIŁ USTINOW?

Teorię tę popierają inne fakty, spoza dziedziny medycznej. Jednym z nich jest przybycie do Swierdłowska sowieckiego ministra obrony USTINOWA wkrótce po wybuchu epidemii. Miasto nie leży na trasie normalnych podróży USTINOWA. Drugi fakt, prywatnie Sowieci stwierdzili, że nie wprowadzono kwarantanny w rejonie Swierdłowska. CIA przedstawia przekonujące dowody, że jakaś forma kwarantanny była tam wprowadzona.

Niektórzy członkowie zespołu uznali, że decydującym dowodem jest fotografia budynku w ośrodku wojskowym nr 19 w Swierdłowsku wykonana przez satelitę w rok po epidemii. Budynek jest opuszczony. W zagrodach nie ma zwierząt. Śnieg nie uprzątnięty.

Żołnierze sowieckich jednostek broni chemicznej

NADAL NIE MA PEWNOŚCI

Teoria CIA, oparta głównie na badaniach zespołu uczonych, pozostaje nadal tylko hipotezą o dużym stopniu prawdopodobieństwa, nie dając całkowitej pewności. Są fakty, których nie wyjaśnia. Na przykład, żaden ze świadków nie wymienił choćby jednego przypadku zachorowania na jelitową postać karbunkulów. Powazne luki ma jednak też i wersja sowiecka, o zakażonym mięsie z czarnego rynku. Wersja ta została szczegółowo przedstawiona w maju 1980 w sowieckim czasopiśmie naukowym poświęconym mikrobiologii, immunologii i epidemiologii (Artykuł ten nie podał liczby zgonów w Swierdłowsku).

Zespół uczonych amerykań-

skich nie osiągnął pewności co do wydarzeń w Swierdłowsku, lecz jest przekonany, że Sowieci prawdopodobnie pogwałcili traktat o zakazie broni biologicznej. Zdaniem zespołu, wyraźnym naruszeniem zobowiązań wynikających z podpisanego traktatu była sowiecka odmowa wymiany informacji z Waszyngtonem.

Za jedną z nierozwiązanych zagadek uważa się to, że Sowieci nigdy nie skorzystali z szansy rozładowania napięcia po prostu przyznając, że epidemia zaczęła się od eksplozji rozpraszającej *Bacillus anthracis* w powietrzu i stwierdzając, że były one używane do badań pokojowych, na jakie zezwala konwencja. Można to częściowo tłumaczyć sowiecką niechęcią do przyznawania się do czegokolwiek, gdyż mogłoby to prowadzić do dalszych pytań i zarzutów.

“OFENSYWA POKOJOWA” ANDROPOWA NIE ZASTĄPI WERYFIKACJI

Członek Kongresu USA LES ASPIN, b. przewodniczący podkomitetu kongresu do spraw wywiadu, od lat popierający porozumienia z Sowiecami w sprawie zbrojeń, oświadczył: "Przyszłość kontroli zbrojeń jest niepewna, dopóki nie otrzymamy pełnego, dokładnego wyjaśnienia, co zaszło w Swierdłowsku".

Wszelkie porozumienia o redukcji i kontroli zbrojeń wymagają możliwości stałego i skutecznego sprawdzania, czy każda ze stron porozumień tych przestrzega. Stanowisko sowieckie na budzi w tej mierze zaufania. Incydent w Swierdłowsku wzbudził duże podejrzenia na Zachodzie. Podejrzenia, że Sowieci oszukują, wywołują się też poza domeną broni biologicznej. Podpisany przez ZSRR i USA (lecz nie ratyfikowany) traktat

ogranicza podziemne eksplozje nuklearne do maksimum 150 kiloton. Amerykanie obserwują sowieckie eksplozje przy pomocy stacji sejsmograficznych poza sowieckim terytorium. Dotychczas, po każdej eksplozji część amerykańskich ekspertów sygnalizowała, że Sowieci przekroczyli dozwoloną granicę 150 kiloton. Uczenni przyznają, że sejsmografy nie są dostatecznie dokładne.

Skuteczna weryfikacja przestrzegania umów wymaga się jako jeden z czołowych warunków w skomplikowanej kwestii rozbrojenia i kontroli zbrojeń. Trudno się spodziewać postępów bez zmiany stanowiska Sowieców w tej sprawie. Nie zastąpi tego hałaśliwa "ofensywa pokojowa" Andropowa.

Oprac. J. a

Śmiertelność *Bacillus anthracis* pod mikroskopem

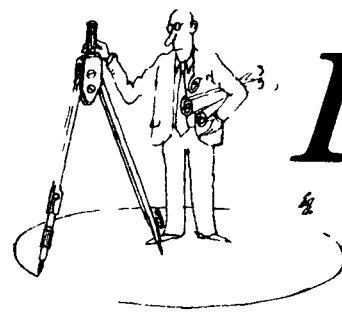
mentu Stanu i innych agencji. Powołano kilku ekspertów spoza administracji. Byli wśród nich m.in. dr PHILIP BRACHMAN, czołowy amerykański specjalista w dziedzinie karbunkulów, JOSHUA LEDERBERG, laureat Nobla w dziedzinie fizjologii lub medycyny oraz PAUL DOTY, profesor biochemii HARVARD UNIVERSITY.

Według pierwszej hipotezy

demię spowodował wypadek w zakładzie produkującym szczepionkę przeciw karbunkulom, przyjmując, że zostałyby to szybko wykryte przez Sowieców. Sowieckie wyjaśnienie (zatrute mięso z czarnego rynku) zespół badawczy odrzucił. Nie udało się bowiem znaleźć historycznego precedensu - wypadku, w którym jelitowa postać choroby spowodowałaby tyle zgonów w kilkutygodniowym okresie.

INCOME TAX

RADY I SUGESTIE
Odcinek 2

DAR

KTO MUSI WYPEŁNIC ZEZNANIE PODATKOWE?

1 Każdy stały mieszkaniec Kanady, który ma do zapłacenia podatek dochodowy (tax payable)

2 Wszyscy ci, którzy otrzymali wezwanie z Revenue Canada

KTO POWINIEN WYPEŁNIC ZEZNANIE PODATKOWE?

Każdy podatnik, który spodziewa się zwrotu pieniędzy od rządu

CO NIE PODLEGA OPODATKOWANIU

1 Zapomogi socjalne (welfare payments)

2 Pensje inwalidzkie (war disability, blind persons allowances, disabled persons' allowances)

3 Zapomogi z tytułu niezdolności do pracy (workmen's compensation payments)

4 Wygrane na loteriach

5 Sumy otrzymane z tytułu Tax Credits

CZY NAPIWKI

PODLEGAJĄ OPODATKOWANIU?

Kelnerzy, fryzjerzy, pracownicy hotelowi, kierowcy taksówek i inni z reguły otrzymują napiwki jako część ich wynagrodzenia. Podlegają one zatem takiemu samemu opodatkowaniu jak i inne zarobki. Osoby otrzymujące napiwki powinny prowadzić ewidencję zarobionych sum i dołączyć je do zeznań podatkowych. Nie ujawnienie napiwków w zeznaniu podatkowym prowadzić może do dotkliwych kar pieniężnych, a także spowodować i to, że Urząd Podatkowy sam oceni wysokość napiwków i wymierzy od nich podatek. Zatrudnia on specjalnych inspektorów, którzy zbierają informacje i dowody na otrzymane a niezgłoszone napiwki.

KOMU PRZYŚLUGUJE OLD AGE SECURITY PENSION?

Zasiłek ten może otrzymać każdy mieszkaniec, który ukończył 65 lat i mieszkał przynajmniej przez 10 lat w Kanadzie. Zasiłek ten nie jest uzależniony od stanu majątkowego.

KTO PODLEGA OBOWIĄZKOWI SKŁADEK NA CANADA PENSION PLAN (CPP)?

Każdy pracujący w wieku od 18 do 70 lat względnie do mo-

mentu kiedy zaczął otrzymywać emeryturę z tytułu CPP obowiązany jest do płacenia składek na ten cel. Osoby, które zdefiniowaliśmy w poprzednim odcinku naszych rozważań jako "self-employed" płacą pełną stawkę z tytułu CPP. Osoby otrzymujące pensje płacą tylko połowę, drugą połowę płaci za nich pracodawca. Wysokość potrącen zależy od wysokości zarobków, maksymalna roczna stawka wynosi dla zatrudnionych \$268,20, dla "self-employed" \$536,40.

KTO PODLEGA OBOWIĄZKOWI SKŁADEK NA UNEMPLOYMENT INSURANCE (UI)?

Każdy pracujący aż do 65 roku życia z wyłączeniem "self-employed"

OPLATY ZA OPIEKĘ NAD DZIEĆMI

Pracujące matki, a tylko w niektórych przypadkach pracujący ojcowie, mogą odliczać od podatku wydatki za opiekę nad dziećmi, do lat 14. Należą tu opłaty za "babysitter", żłobki (day nursery) oraz opłaty za dzieci przebywające w internacie lub na obozie (boarding schools and camps) nie przekraczającej \$30 tygodniowo.

Wysokość odliczanych kosztów nie może przekroczyć \$1000 na dziecko, \$4000 na całą rodzinę, a także 2/3 zarobków matki. To znaczy, że jeżeli roczny koszt opieki nad 1 dzieckiem wynosił \$1200, to od podatku można jedynie odliczyć \$1000.

Ojcowie mogą korzystać z tej ulgi jedynie w dwóch przypadkach: jeżeli są samotni (wdowcy, rozwiedzeni), oraz gdy matka była niezdolna do opieki nad dziećmi przez okres co najmniej 2 tygodni z powodu choroby.

OPLATY CZŁONKOWSKIE I ORGANIZACYJNE

Odliczeniu od podatku podlegają składki członkowskie na rzecz związków zawodowych, jak również innych stowarzyszeń (inżynierów, naukowców itp.). Konieczne jest udokumentowanie wydatków odpowiednimi pokwitowaniami.

W ramach cyklu odpowiedzi na pytania czytelników będą publikowane na łamach Echo Listy w tej sprawie należy kierować na adres Redakcji.

ANNA DUBISKI
pracownik firmy

CZY PROCENT OD PIENIĘDZY ZŁOŻONYCH W BANKU PODLEGA OPODATKOWANIU?

Każda nawet niewielka suma złożona w banku może przynieść procent. Dochód z tego tytułu kwalifikuje się jako Investment Income i musi być zgłoszony do podatku. Jeżeli wysokość odsetek przekracza \$50, bank zobowiązany jest do przesłania podatnikowi oświadczenia na blankiecie T5. Należy pamiętać, że również procent otrzymany z tytułu pożyczek na hipotekę (mortgage), jak też pożyczek prywatnych, podlega opodatkowaniu na tej samej zasadzie.

Pierwsze tysiąc dolarów dochodu z tytułu inwestycji jest "tax deductible" czyli zwolnione od podatku.

KTORE WYDATKI NA EDUKACJĘ MOŻNA ODLICZAC OD PODATKU?

Oplaty na naukę (tuition fees) w instytucjach zakwalifikowanych przez Urząd Podatkowy, jak też na kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, a zatwierdzonych przez Minister of Employment and Immigration, można odliczać od podatku. Kwalifikują się kursy całodniowe, jak również wieczorowe i korespondencyjne. Wysokość czesnego musi wynosić co najmniej \$100.

Należy podkreślić jednak, że z tej ulgi podatkowej może korzystać jedynie student, nawet jeśli czesne to zapłacił ktoś inny. Konieczne jest dołączenie pokwitowań (receipts). Podręczniki szkolne i inne pomoce naukowe nie kwalifikują się jak "tax deductible".

ciąg dalszy za tydzień

zawodowo-technicznych. Kulka zajęć poświęconych jest programowaniu i zastosowaniu komputerów. Ważną częścią programu kursu jest przygotowania samodzielnych projektów i opracowanie technicznych. Pod nadzorem doświadczonych kolegów przygotowuje się indywidualne projekty tzw. portfolio. Jest to zestaw obliczeń i wykresów uzupełniony dokumentacją techniczną wykonaną według kanadyjskich norm i służyć będzie jako tzw. Canadian experience krytyczny punkt przy zatrudnianiu nowoprzybytych. Sobotnie zajęcia (7 godzin) każdej soboty przez 8 miesięcy odbywają się w większości po angielsku, choć trudniejsze terminy i definicje wyjasniane są po polsku.

Zajęcia prowadzone są przez wielu prelegentów. Jest to najczęściej w formie jednorazowych, czasem dwukrotnych spotkań, by zbytnio nie obciążać czasowo tych samych osób. Prelegentów jest ponad 150-ciu. Są wśród nich znani konstruktorzy, specjaliści, pryncipiści i właściciele firm, profesorowie, managerowie i główni inżynierowie. Znaczna część wykładowców to kanadyjscy nie polskiego pochodzenia. Są to przedstawiciele różnych firm produkcyjnych i konsultacyjnych, Engineering Institute of Canada, APEO i innych organizacji technicznych. Kurs jest nową formą kształcenia w Kanadzie i jako taki znalazł uznanie u Federalnych i Prowincjonalnych władz edukacyjnych w Ministerstwie Imigracji i Zatrudnienia oraz wśród poważnych instytucji technicznych i zawodowych.

Wiosną uczestnicy kursu otrzymają dyplomy, które rozumiane będą przez pracodawców jako forma dokonania wprowadzenia w kanadyjski rynek pracy. Dyplomy zwiększą znacznie szanse na pomyślny rezultat interview.

To jest jeden z najpiękniejszych darów jaki złożył inż. Mirek HURYŃ
W SOKOLSKI

Od dłuższego czasu Polonia kanadyjska żyje myślą jak pomóc rodakom w kraju i jak pomóc nowoprzybyłym rodakom w Kanadzie. Te dwa problemy łączą się ściśle ze sobą. A więc idą paczki lekarstwa, pieniądze tam a tu staramy się pomóc na miejscu, też darami różnego rodzaju.

Pomoc pieniężna jest bardzo potrzebna, ale uderzmy się w pierś: jest to najłatwiejsza droga. Dalem spełniłem swój obowiązek i na tym się kończy. Jestem z siebie zadowolony. Ileż jest innych bardziej trudnych dróg, aby pomóc Polakom w obcym środowisku, aby im ułatwić życie, aby jak najprędzej poczuli się między swymi, aby mogli jak najszybciej wejść w życie kanadyjskie.

Taką drogę i taki dar wybrał skromny nieznan inż. Mirosław Huryn. Niewiele osób wie pewno o stworzeniu przez niego Kursu Przygotowania Zawodowego dla Inżynierów i Techników (Zorganizowany został w ramach działalności STP (Stowarzyszenia Techników Polskich) w Kanadzie i stał się możliwy dzięki szlachetnej i rzeczowej postawie polskich inżynierów i spiroowanych energią i entuzjazmem autora i głównego organizatora.

Na kursie tym przerabia się normy nowe technologie, metody obliczeń, systemy jednostek, metody produkcji, technikę komputerową, specyfikę rynku pracy. Omawiane są sprawy nostryfikacji dyplomów i egzaminu do APEO. Podawane są przykłady pisania resume z analizą techniki przechodzenia przez interview.

Prelegenci inżynierowie przedstawiają cele różnych firm, zapoznają z istniejącym rynkiem pracy. Część z prelegentów omawia a nawet i dostarcza bezpłatnie wiele literatury technicznej. Omawia się w poszczególnych grupach specjalizacyjnych zasadniczą literaturę zawodową, ważne publikacje techniczne, konferencje zawodowe i przynależność do różnych organizacji.

SAVE-O-WAY

POLSKI DOM WYSYŁKOWY "OSZCZĘDNA DROGA"

337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont

M6R 2M8 Tel (416) 532-3794

Godziny otwarcia: poniedziałek, wtorek i środa 10-7

czwartek i piątek 10-9, sobota 9-5

747 Barton Str. East HAMILTON

OFERUJE POLONII W CAŁEJ KANADZIE

NAJNIŻSZE CENY W AMERYCE PŁN

NA PACZKI PAKOWANE PRZEZ NADAWCÓW A WYSYLANE DO POLSKI

ZA POSREDNICTWEM SAVE-O-WAY

99c

za kg

\$2.97

za kg

Cena paczek morskich bez dodatkowych opłat
Termin 7-8 tygodni. Waga nieograniczona
Ceny na paczki morskie obowiązują tylko przy

Cena paczek lotniczych
Termin 2-3 tygodnie. Waga nieograniczona
Dopłata lotniskowa \$4.50 od paczki

337 Roncesvalles Ave

EATON'S

Don Mills
447 3331
wew 206

For year round service
District Office
2388 Eglinton Ave. East
Scarborough Ontario
M1K 2P3

H&R BLOCK

THE INCOME TAX PEOPLE

Fachowo wypełnia
zeznania podatkowe

Oplaty od \$10.00 wwyż

Zapewniamy klientom
załatwianie spornych spraw z
Urzędem Podatkowym
bez dodatkowych opłat przez
cały rok

MOWIMY PO POLSKU

KOMUNIKAT O KURSIE INFORMACYJNYM DLA INŻYNIERÓW I TECHNIKÓW TURNUS DRUGI TRWAJĄCY OD PAŹDZIERNIKA '82 DO CZERWCA '83

CELE	1 Przygotowanie nowoprzybyłych inżynierów i techników do konkurencyjnego rynku pracy 2 Pomoc w znalezieniu pracy dla regularnie uczęszczających słuchaczy kursu
MIEJSCE	Toronto szkoła przy 357 Runnymede Rd trzecie piętro Podobne szkolenie jest planowane w następujących miastach Calgary Edmonton Montreal Ottawa Vancouver oraz Winnipeg
GODZINY ZAJĘĆ	Każda sobota w godzinach od 9 00 do 16 00
ORGANIZACJA	Kurs odbywa się w ramach działalności Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie (STPK) przy pomocy Toronto Board of Education reprezentowanej przez pana Allana Price'a (Superintendent of Continuing Education) oraz poparcia K.P.K. Zapraszamy prelegentami są zatrudnieni w przemyśle szkolnictwie oraz pracy naukowej fachowcy od wielu lat przebywający w Kanadzie Są to członkowie STPK jak też i osoby z poza Stowarzyszenia Kanadyjskiego i nie Kanadyjskiego polskiego i niepolskiego pochodzenia Wszyscy oni dobrowolnie i bezinteresownie ofiarowują swój czas, wiedzę oraz doświadczenie
WYNAGRODZENIE	Między z grona osób zaangażowanych w realizację kursu nie otrzymuje finansowego wynagrodzenia Jedyną zapłatą stanowi zadowolenie moralne oraz wdzięczność słuchaczy kursu
SŁUCHACZE	Słuchaczami kursu są inżynierowie i technicy wszystkich specjalności którzy przybyli do Kanady w ostatnich latach mający ochotę korzystania z wiadomości przekazywanych przez prelegentów
KOSZT	Kurs jest całkowicie bezpłatny
ODZWIĘK	Kurs wzbudził zainteresowanie i uznanie w Engineering Institute of Canada i kanadyjskich ministerstwach oświaty oraz zatrudnienia i imigracji
PROGRAM	1 Nostryfikacja dyplomu 2 Język techniczny pisanie wymowa definicje i idiom tłumaczenia 3 Rynek pracy ważne firmy biura projektowe itp 4 Członkostwo w APEO tematy egzaminacyjne 5 Kanadyjska technologia metody planowania obliczeń i produkcji 6 Etapy projektowania i produkcji 7 Przyszłościowe kierunki rozwoju technologii wpływ na zatrudnienie 8 Tytuły naukowe dokształcanie przekwalifikowanie ocenianie w świetle zatrudnienia 8 Procedura przygotowywania dokumentacji technicznych 9 Normy standardy bibliografia techniczna 10 System calowy metryczny i SI zastosowanie przeliczanie 11 Kreślarstwo symbole rozplanowanie detale i opis rysunku technicznego 12 Główne organizacje techniczne oraz ich publikacje 13 Psychologia pracy w Kanadzie Opis stanowisk Awansowanie w pracy 14 Organizacja produkcji Kontrola jakości Wydajność 15 Struktura zarobków w zależności od regionu przemysłu i stanowiska 16 Specyfika pracy dla rzędu dużych i małych firm prowadzenie własnej firmy 17 Wizyty w instytucjach przedsiębiorstwach biurach projektowych 18 Resume znaczenie Interpretacja styl i forma przykłady 19 Techniki Interview Praktyczne sesje treningowe Typowe błędy 20 Opracowanie i publiczne referowanie tematów technicznych w języku angielskim 21 Zbiorniki opracowanie praktycznego słownika pol ang dla każdej specjalności 22 Nadzorowane opracowanie zestawu obliczeń i rysunków(tzw portfolio) do przedstawienia podczas interview 23 Zdobycie tzw canadian experience poprzez pracę nad konkretnymi projektami 24 Technika szukania pracy Źródła informacji o wolnych stanowiskach 25 Zagraniczne kontrakty Dyskusje z inżynierami którzy pracowali poza Kanadą 26 Zastosowanie komputerów ich typy oraz języki programowania 27 Pozytywne wykorzystanie okresu zastój gospodarczego 28 Różnice nozomów wykazanie i technologii między Polską a Kanadą 29 Konferencje zjazdy seminaria naukowo-techniczne wystawy 30 Kursy dokształcające
REALIZACJA PROGRAMU	Odbywa się ona na zasadzie konfrontacji zawodowych opinii przekazywania wiedzy i doświadczenia praktycznych informacji dyskusji wykładów oraz opracowywania projektów Każdy prelegent wnosi pewne nieocenione wartości z terenu swojego życia zawodowego w tutejszym społeczeństwie zupełnie obcy dla nowoprzybyłych Różnorodne opinie prelegentów umożliwiają słuchaczom lepsze i szybsze zapoznanie się z kanadyjską rzeczywistością co umożliwia skuteczniejszą adaptację w nowym środowisku Ponadto daje to słuchaczom możliwość włączenia się w nurt życia kanadyjskiego poprzez skrytalizowanie dalszych planów życiowych ukierunkowanie swojej energii oraz ambicji
POTRZEBA POMOCY	Kierownictwo kursu zwraca się z apelem do prelegentów jak też i do słuchaczy o zaofiarowanie pomocy w dalszych pracach dydaktycznych i organizacyjnych
WARTOŚĆ KURSU	Kurs jest akcją poprzeczną w tym kraju niespotykaną a jego nieopowarzalną wartość polega na stworzeniu możliwości zdobycia pracy poszerzenia horyzontów zawodowych jak też na poznanie techniki systematycznego i intensywnego poszukiwania posady Rezultatem jest wczesniejsze wprowadzenie i ustabilizowanie się nowoprzybyłych fachowców na miejscowym rynku pracy Część słuchaczy już znalazła pracę dzięki kursowi Stało się to w oparciu o zdobyte informacje o wolnych miejscach pracy przez rekomendacje lub bezpośrednie zatrudnienie u prelegentów lub innych osób znanych w czasie trwania kursu Zasadniczą akcją poszukiwania pracy dla regularnie uczęszczających słuchaczy kursu rozpoczęło się po jego zakończeniu O wadze przywiązywanej do kursu niech świadczy fakt że część z wykładowców jak też i słuchaczy dojeżdża z oddalonych o ponad 100 km miast
MORALNY ASPEKT KURSU	Poswiecenie i wkład pracy prelegentów stanowią chlubny wzor ludzkiej współpracy pomagając nowoprzybyłym przezwyciężyć olbrzymie trudności psychologiczne występujące we wstępnym okresie imigracji Szlachetna postawa prelegentów jak również zainteresowanie i wdzięczność słuchaczy wytworzą serdeczną atmosferę kursu
APEL	Mimo iż znaczna liczba prelegentów jest już czynnie zaangażowana prosimy nowe osoby o zaofiarowanie nam swojej pomocy i udziału w realizowaniu kursu Każdy inżynier lub technik zatrudniony zawodowo w Kanadzie może przyczynić się do ulepszenia i rozszerzenia kursu wnosząc posiadane przez siebie wartości Prelegent nie musi wcale posiadać umiejętności nauczania Wkład prelegenta polega przede wszystkim na ochotniczym przekazywaniu w swobodny i nieformalny sposób wiadomości znanych mu z codziennej praktyki zawodowej Formy prezentacji mogą być różne wykład dyskusja pogadanka odpowiedzi na pytania konsultacje itp Prelegent wybiera temat czas i formę które mu najbardziej odpowiadają Prosimy również o zachęcenie swoich znajomych i przyjaciół do ofiarowania pomocy Poswiecenie kilku godzin swojego prywatnego czasu pogłębi i wzbogaci omawianą na kursie tematykę
ZAPROSZENIE	Kierownictwo kursu zaprasza wszystkich nowoprzybyłych do skorzystania z tej wyjątkowej formy pomocy Zapisy przyjmowane są na bieżąco a kurs prowadzony jest w taki sposób że można się do niego dołączyć w każdym czasie Kurs kończy się w czerwcu 83 można więc jeszcze wiele z niego skorzystać
UCZESTNICZY PIERWSZEGO TURNUSU MIOSNA 82	Wszystkich słuchaczy pierwszego turnusu zapraszamy do dalszego uczestnictwa gdyż program forma prelegentów i tematy są całkowicie nowe Podkreślam że kurs jest również wartościowy dla tych którzy rozpoczęli już pracę zawodową Informacje i rozważania zawodowe przydadzą się w codziennej pracy szczególnie zaś w przypadkach zmiany miejsca zatrudnienia zmiany niania zamknięcia firmy czy też ewentualnym otwarciu własnego przedsiębiorstwa
KONTAKT I ZAPISY	Piotr Huryn czwartki lokal STPK przy 206 Beverley St Toronto godz 19 30 do 22 00 tel 977 7723 soboty szkoła przy 357 Runnymede Rd Toronto godz 9 00 do 16 00 Miroslaw Huryn codziennie tel 1 735 0735 godz 19 00 do 22 00 soboty szkoła przy 357 Runnymede Rd Toronto godz 9 00 do 16 00 Maciej Maciejowski -codziennie tel 535 6564 godz 19 00 do 22 00

Koordynator Kursu
Miroslaw Huryn

UWAGA POSZUKUJĄCY PRACY'

Dynamicznie rozwijająca się firma produkująca między innymi rewelacyjny zestaw ziołowy do redukcji nadwagi (zatwierdzony przez Min Zdrowia) poszukuje organizatorów sieci sprzedaży i sprzedawców w różnych miastach Kanady

Wspinałe warunki finansowe
na cały lub na pół etatu Preferowane małżeństwa
Doświadczenie nie wymagane prowadzimy szkolenia

Szczególnych informacji udzieli
Zygmunt WARDZIŃSKI 130 MISSION RD S E
CALGARY ALBERTA T2G 3Y9

PRAWO I TY § SĄDY

Dzisiaj kontynuujemy przegląd postanowień kanadyjskiej Karty Praw odnoszących się do postępowania sądowego. Sekcja 13 stanowi, że świadek składający zeznania we wszelkim postępowaniu sądowym ma prawo do tego, by uzyskane w ten sposób dowody obciążające nie zostały użyte przeciw niemu w żadnej innej sprawie, z wyjątkiem spraw z oskarżenia o krzywoprzysięstwo lub o składanie sprzecznych zeznań, *Section 13 A witness who testifies in any proceedings has the right not to have any incriminating evidence so given used to incriminate that witness in any other proceedings, except in a prosecution for perjury or for giving of contradictory evidence*

Sekcja ta jest bardzo podobna do istniejących już kanadyjskich przepisów prawnych i do ustaw prowincjonalnych o dowodach w postępowaniu sądowym. Jest jednak nieco szersza, bo mówi o zeznaniach świadka we wszelkim postępowaniu sądowym - *in any proceedings*. Jest to sekcja o charakterze technicznym i ustalenie, czy odnosi się do konkretnego przypadku wymaga fachowej porady prawnej. Jak się wydaje, chroni ona świadka nawet w przypadkach, kiedy świadek nie ucieka się pod obronę ustaw o dowodach sądowych - Evidence Acts.

Sekcja 14 stanowi, że strona lub świadek w jakimkolwiek postępowaniu sądowym, który nie mówi tym językiem, lub który jest głuchy, ma prawo do pomocy tłumacza, *Section 14 A party or witness in any proceedings who does not understand or speak the language in which the proceedings are conducted or who is deaf has the right to the assistance of an interpreter*. Jest to prawo nowe i bardzo ważne, szczególnie w przypadku imigrantów. Przed wprowadzeniem Karty Praw sądy w większych ośrodkach miejskich na ogół miały tłumaczy, lecz mogło ich nie być w mniejszych miejscowościach. Sekcja 14 daje prawo do tłumacza każdemu kto występuje w sądzie i nie zna języka, niezależnie od tego, w jakiej miejscowości toczy się sprawa.

W sądzie policyjnym bronimy się sami

Przedstawimy teraz zainteresowanemu Czytelnikowi praktyczne wskazówki, jak przygotować się do obrony w sądzie policyjnym - *police court* - w przypadkach kiedy zdecydowaliśmy się nie angażować adwokata. Wskazówki te należy oczywiście rozważać w świetle poprzedniego rozdziału o postanowieniach Kanadyjskiej Karty Praw, odnoszących się do postępowania sądowego. Ważne jest, by do procesu przygotować się tak jak do egzaminu lub do udziału w konkursie, czyli - dokładnie zapoznać się ze wszystkimi ważnymi faktami i bronić swej sprawy według najlepszych możliwości aż do momentu zapadnięcia wyroku.

Kiedy się zaczyna przygotowanie do sprawy?

Należy zawsze pamiętać o tym, że policjant może nie wniesć oskarżenia do sądu. Jeśli na przykład policjant zatrzymał nas za jazdę z niedozwoloną szybkością, lecz tylko 10 do 15 kilometrów ponad dozwoloną granicę szybkości, należy podjąć próbę uprzejmego zaapelowania do wyrozumiałości policjanta. Oczywiście bardziej przekonujący jest argument, że się wiezie do szpitala chorą matkę, niż to, że się kierowca nad czymś po drodze zamyslił. Lecz osiągnięciem jest nawet obniżenie szacunku niedozwolonej szybkości do poziomu, na którym nie traci się punktów.

Przygotowujemy się już od pierwszej chwili

Jeśli jednak policjant postanowi wniesć przeciw nam oskarżenie, do obrony w sądzie zaczynamy się przygotowywać już od pierwszej chwili. Sprawę wygramy tylko na podstawie dowodów. A dowody mają to do siebie, że wyparowują, jak rozlana ciecz, i znikają, jeśli nie działa się szybko.

Świadkowie

Ważny materiał dowodowy to ustne sprawozdania o tym co zaszło, złożone przez obecnych. Jest więc rzeczą najwyższej wagi by zdobyć świadków od razu, na miejscu wydarzenia w związku z którym oskarża nas policja. Jeśli ich nie zdobędziemy od razu, jest pewne, że znikną bez śladu. Trzeba przynajmniej uzyskać ich nazwiska i numery telefonów. Będzie można do nich później zadzwonić i uzyskać od nich oświadczenia, które wykorzystamy w przygotowaniu do sprawy sądowej.

Dowody rzeczowe

Jeśli jesteśmy oskarżeni w związku z wypadkiem samochodowym, do kategorii dowodów rzeczowych należą m.in. szkice i fotografie wskazujące, gdzie doszło do zderzenia. Punkt zderzenia - *point of impact (P O I)* jest kluczowym materiałem dowodowym, podobnie jak pozycja samochodów bezpośrednio po wypadku. Po wypadku powinno się jak najszybciej sporządzić szkic sytuacji, choćby tylko całkiem prymitywny, nanosząc na papier pozycje samochodów, które się zderzyły. Odległości i kąty można wymierzyć krokami, w braku lepszej miary.

Trzeba pamiętać, że sprawa sądowa być może odbędzie się dopiero w kilka miesięcy po wypadku i dlatego trzeba dokładnie zapisać, w jaki sposób doszło do wypadku. Trzeba powrócić na miejsce wypadku i je sfotografować, pod różnymi kątami, by uzyskać materiał przedstawiający całość sytuacji. Trzeba też sfotografować samochody, które się zderzyły jeśli doszło do ich uszkodzenia. Miejsce uszkodzeń to kolejny, ważny materiał dowodowy, który może wzmocnić naszą obronę.

Zapewniwszy sobie świadków i zebrawszy dowody rzeczowe, możliwe jak najszybciej po wypadku, zakończyliśmy pierwszą i najważniejszą fazę przygotowania do obrony w sądzie.

Ciąg dalszy za tydzień

poradnia zaufanie

Pani Halina K z Toronto pisze

Jestesmy w Kanadzie z dwójka dzieci juz od dwóch lat i wciąż nie możemy się nadziwić, jak się tutaj wychowuje dzieci. Na wszystko im się pozwala. Dosłownie na głowę mogą wejść, a rodzice na to nie nakładają sobie całej talerze jedzenia, a potem matka spokojnie wszystko wyrzuca do smieci. Takie marnotrawstwo. Co tylko chcą, rodzice im zaraz kupują. Nasze dzieci na to patrzą i mają nam za złe, że my jesteśmy za bardzo "ostrzy" i zabraniamy im wielu rzeczy.

Nasza odpowiedź

Pani krytyczna opinia na temat kanadyjskiego (może lepiej - północnoamerykańskiego) modelu wychowania dzieci wiąże się z SZOKIEM KULTUROWYM, który musiała przeżyć Państwa rodzina przyjeżdżając do Kanady. Różnice pomiędzy polskim modelem wychowania a amerykańskim są bowiem ogromne. Mówiąc "model wychowania" mam na myśli pewien zespół nadrzędnych celów wychowawczych, zasad i reguł postępowania z dzieckiem oraz stosowanych metod wychowawczych, charakterystycznych dla największej części społeczeństwa, jaką stanowi tzw. middle class.

WYCHOWANIE PO AMERYKANSKU

Sądząc z amerykańskich mnogich publikacji na temat wychowania dzieci głównymi celami psychologicznymi w społeczeństwie amerykańskim są niezależność, samodzielność, twórczość, samorealizacja, spontaniczność i "komfort psychiczny", oznaczający brak większych problemów i konfliktów, poczucie wewnętrznego zadowolenia i stabilizacji. Tego typu wartości promują amerykańskie publikacje na temat wychowania. Na nich opiera się system wychowawczy amerykańskiej szkoły. To one docierają do przeciętnego mieszkańca tego kontynentu poprzez telewizję, prasę, radio, książki. Czy docierają jednak w tej postaci, w jakiej były formułowane przez psychologów, psychiatrów i socjologów? Sądzę, że istnieje wiele dowodów na to, że docierają one do przeciętnego Kanadyjczyka w postaci zdeformowanej. W postaci reguł wychowania LEKKIEGO, ŁATWEGO i PRZYJEMNEGO. Wychowania, w którym rodzice nie przeszkadzają dziecku i dziecko nie przeszkadza rodzicom. Wychowania, z którym każdemu jest

WYGODNIE - rodzicom i dziecku

Na czym owo wychowanie polega i jak wygląda w rodzinie z "middle class"? Przede wszystkim wychowanie to charakteryzuje się PERMISYWNOCIĄ czyli przyzwalaniem dziecku na wszystko, czego sobie zazyczy. Rodzice permissywni tłumaczą zwykle swą postawę w ten sposób, że chcą oszczędzić dziecku frustracji, które niesie odmówienie mu tego, czego chce. Wychodzą bowiem z założenia, że po to, aby dziecko mogło odczuwać "komfort psychiczny" konieczne jest zaspokojenie wszystkich jego potrzeb biologicznych i psychologicznych. Niektórzy nie potrafią swojej postawy wychowawczej wytłumaczyć. Po prostu tak jest im wygodniej. Znacznie większego bowiem wysiłku wychowawczego wymaga bowiem obserwowanie, kontrolowanie i WYCHOWANIE dziecka ze świadomością stawianych wymagań i tego, co się chce w dziecku zmienić czy polepszyć. Niezależnie od tego, czy zezwolenie mu na wszystko i spokojnie wyłączenie się z roli wychowawcy

Jakże WYGODNE dla rodziców jest to, że dziecko samo sobie otwiera telewizor, nawet pod ich nieobecność, ogląda program "jak leci" czy znikną z kolegami na całą godzinę. Jakże wygodnie jest samemu zasiąść przed telewizorem lub uciąć sobie miłą pogawędkę ze znajomymi, uwolniwszy się od ciągłej presji poczucia odpowiedzialności za wychowanie swojego dziecka. O ile łatwiej nie dostrzegać w nim takich niepokojących symptomów jak agresywność, brak zrozumienia i zainteresowania dla potrzeb

drugiego człowieka, koncentracja na sobie i konsumpcyjny stosunek do życia. Jakże WYGODNIE jest nie zauważać we własnym dziecku niczego takiego, co wymaga interwencji, działania, zmiany. Jakże WYGODNIE jest wierzyć, że dziecko "samo z tego wyrośnie". Nie zaburzając sobie własnego "komfortu psychicznego".

Sądzę, że to właśnie DAŻENIE DO WYGODNEGO ŻYCIA jest rzeczywistym powodem, dla którego tzw. liberalny system wychowawczy można uznać za dominujący w rodzinie z "middle class". To natomiast, co rodzice mówią o ochronie dziecka przed frustracją, zagrożeniem, lękami jest tylko RACJONALIZACJĄ czyli fałszywym (aczkolwiek nieświadomym) usprawiedliwieniem chęci pozostawiania w niezakłóconym "komforcie psychicznym" do którego zachęca tak wielu psychologów.

Jakie są konsekwencje LIBERALNEGO SYSTEMU WYCHOWAWCZEGO w rodzinie? Systemu, w którym nie ma jasnych reguł i zasad postępowania, w którym dziecku i rodzicom pozostawia się pełną swobodę i dowolność postępowania, systemu, w którym nikt nie jest autorytetem?

Ponieważ naturalną potrzebą dziecka jest potrzeba IDENTYFIKOWANIA się z kims, kto jest dla niego ważny i z kim pozostaje w ciepłym kontakcie emocjonalnym, gdy nie znajduje takiej osoby w rodzinie, zaczyna jej szukać w swoim dal-

szym otoczeniu. Gdy nikt w rodzinie nie jest dla dziecka autorytetem, nikt nie stanowi dla niego silnego punktu oparcia, nie ma nikogo, kto powiedziałby mu, co jest dobre, a co jest złe. Nie ma nikogo, kto wprowadziłby go stopniowo w skomplikowane reguły gry rządzące życiem społecznym. Dziecko, które nie potrafi się identyfikować z nikim z rodziny, czuje się bezbronne i bezradne. Niekochane i odrzucone, bo jeśli nie zwracają na niego uwagi, nie udzielają mu żadnych wskazówek, nie kontrolują

go w żaden sposób, są wciąż zajęci swoimi tylko sprawami - to znaczy, że go nie kochają. Gdyby go kochali, na pewno dążyłby do jakiegoś zrozumienia. Cokolwiek bym nie zrobił, oni i tak tego nie zauważają. Niektórym rodzicom wydaje się, że największym szczęściem dla dziecka jest pozwolić mu robić to, na co ma ochotę. Tymczasem dziecko potrzebuje autorytetu, kogoś, komu mogłoby zawierzyć, kogoś, kto w jego mniemaniu wie na pewno, co jest dobre, a co złe. Kogoś, kto WYMAGA, kontroluje i upomina i zapewnia poczucie bezpieczeństwa.

WYCHOWANIE PO POLSKU

O ile amerykański model wychowania zwie się LIBERALNYM, to polski model wychowania można uznać za AUTOKRATYCZNY. Rodzice są w polskim modelu wychowania centrum i głównym punktem oparcia rodziny, oni wiedzą, co jest dobre, a co jest złe, oni jedynie mają prawo podejmowania decyzji w domu, oni ustalają system zakazów i nakazów, kar i nagród, oni są odpowiedzialni za normy i wartości wpajane dziecku. Oni organizują dziecku plan dnia, kontrolują i wymagają. Dziecko zna oczekiwania rodziców wobec niego i wie, jak powinno się zachować, by uzyskać aprobatę rodziców.

Polska rodzina wydaje się być bardziej spójna i bardziej konsekwentna od rodziny amerykańskiej w egzekwowaniu wymagań. I chyba tak MUSI być w sytuacji nieustannej konfrontacji z PANSTWOWĄ SZKOŁĄ, która próbuje "przechwycić" dziecko po to, by móc bezkarnie indoktrynować. Gdyby polska rodzina nie stanowiła trwałego źródła norm, wzorców i wartości, gdyby nie uczyła dzieci podstawowych zasad religii, gdyby nie była stanowcza i zwarta, polska młodzież wychowana już po wojnie w "socjalistycznej" szkole, nigdy nie byłaby w stanie przeobrazić się w 10 milionów członków Solidarności.

Autorytet rodziców, nieuwzględnianie głosu dzieci w jakichkolwiek decyzjach domowych ("dzieci i ryby głosu nie mają"), nie liczenie się z ich potrzebami, zainteresowaniami i możliwościami, narzucanie im swojego zdania przez rodziców na zasadzie "ja wiem lepiej" i bez żadnych argumentów, ma swoje poważne negatywne konsekwencje. Z jednej bowiem strony prowadzić może do obniżenia poczucia własnej wartości, niskiej samooceny własnych możliwości, lęku i rezygnacji w sytuacjach trudnych oraz nieśmiałości i zależności od rodziców, z drugiej zaś strony - do oporu, a nawet agresji. Z badań przeprowadzonych nad agresją wiadomo bowiem, że autokratyczna atmosfera w domu oraz nadmiar kar i koncentracja na słabych stronach

dziecka sprzyjają wytwarzaniu się zachowań agresywnych u dzieci, które chcą rozładować nagromadzoną frustrację poprzez nasładowanie "stanowczych" zachowań rodziców. Dzieci, wobec których w domu zachowywano się agresywnie są zwykle albo lękliwe albo również agresywne, na ogół tylko w stosunku do słabszych i to wtedy, gdy nikt tego nie widzi.

ZŁOTY ŚRODEK?

Jak widać, zarówno liberalny, jak i autokratyczny system wychowawczy mają swoje poważne wady. Mimo, że różnią się od siebie zasadniczo, mogą implikować takie same konsekwencje trudności z samooceną, brak uewnętrznienia norm i zasad moralnych, lęk i zaburzenia nerwicowe lub też agresywność. Ani brak wymagań i kontroli rodzicielskiej, ani też ich nadmiar nie sprzyja rozwojowi dojrzałej i autonomicznej osobowości dziecka.

Co uznać można w tej sytuacji za złoty środek?

DEMOKRATYCZNY SYSTEM WYCHOWAWCZY charakteryzuje się

- udziałem dzieci w podejmowaniu decyzji w domu,
- atmosferą partnerstwa i wzajemnego szacunku dla własnych odrębności w rodzinie,
- prawem do posiadania własnego zdania,
- dyskusowaniem i negocjowaniem problemów i konfliktów pojawiających się w domu bez narzucania czegokolwiek siłą,
- równowagą nagród i kar oraz konsekwencją w ich stosowaniu,
- wspólną akceptacją systemu wartości i norm panujących w domu na zasadzie zrozumienia i dobrowolności.

O ile młodsze dzieci potrzebują w rodzinie pewnej dozy autokratyzmu, by nie czuć się bezradnie i pozostawione same sobie oraz po to, by nauczyć się pewnych podstawowych umiejętności społecznych, dzieci starsze potrzebują w rodzinie coraz więcej demokracji. Nie liberalizmu, lecz DEMOKRACJI.

Rodzina polska, która przyjeżdża do Kanady z bagażem swych własnych norm, wartości, preferencji i doświadczeń, musi przeżyć szok. Ważne, by potrafiła zachować własną unikalność i odrębność nie poddając się naciskowi konformizmu i wygody. By nie izolując się potrafiła czerpać to, co najlepsze z kultury w której tkwi. Zachowując jednak własne KORZENIE.

Dr ZOFIA BOŃCZA

\$ 50,- na fundusz prasowy
TURZANSKI Władysław

Z tytu liceum, z przodu muzeum" kpiono ze starszych pań, które dbały o figurę i elegancję. Każdy jednak przyzna, że lepiej być "muzeum" z przodu niż ze wszystkich stron

Niestety, ciągle jest jeszcze zbyt wiele starszych pań, które sądzą, że na starsze lata nie trzeba się już ubierać, wystarczy się odziewać. Przecież dawno minęły te czasy, kiedy trzeba było się komuś podobać, a więc odziewają się i to niekiedy okropnie. Rozsądna, prawdziwa kobieta dba o siebie do końca życia i żaden wiek jej z tego nie zwalnia.

W miarę upływu lat, gdy uroda gaśnie trzeba tym bardziej nadrobić jej braki estetyką ubrania, tuszować dyskretnym makijażem. Lecz trzeba to robić umiejętnie i z wielką rozważą, aby nie przyciągać ludzkich oczu i nie zwracać na siebie uwagi.

A starsza pani może zwrócić na siebie uwagę zarówno rzącym, krzykliwym strojem "na nastolatkę", jak i cnotliwą szarostą lub przedpotopowym kapelusikiem. Obie te skrajności robią przykre wrażenie. Potrzebny jest tu umiar i jeszcze raz umiar.

Starsza pani powinna kryć swą powierzchowność "za mgłą" jasnych, przyćmionych, pastelowych kolorów. Trzeba bowiem pamiętać, że jasne kolory odmładzają, w przeciwieństwie do czerni, na którą mogą sobie pozwolić tylko młode kobiety. Powinna znać się na modzie i zawsze wybrać coś odpowiedniego dla siebie. Jest to dla niej nawet ważniejsze niż dla młodej, która wszelkie braki ubioru może nadrobić młodością i świeżością urody.

Ale czy urodziwa może być tylko kobieta młoda? - Nie sztuka być zgrabną i uroczą, kiedy ma się dwadzieścia lat. Na starsze lata rysy twarzy odgrywają znacznie mniejszą rolę, często neurodzawa za młodu kobieta zmienia się w przystojną, uroczą starszą panią, na której urodę składają się estetyczny, odpowiedni starój, prosta, szczupła sylwetka, zadbane włosy, dyskretnie "zrobiona" twarz, a również, co ma ogromne znaczenie, sympatyczny, pogodny sposób bycia.

ZDROWIE

I diabeł był piękny, gdy był młody" - przytaczają niektórzy stare porzekadło. Ma to rzekomo tłumaczyć ich zamieszanie i brak troski o swój wygląd. A przecież człowiek, jak drzewo, może być piękny w każdym wieku.

W mądrościach chińskich czytamy "jeżeli masz dziurę w ścianie, to albo ją napraw, albo przynajmniej zasłoń parawanem". Jeżeli więc defektu nie można niczym naprawić - to należy go specjalnie pokazywać.

A więc - jeżeli brakuje nam uzębienia, musimy je koniecznie wstawić! Zamiast straszyć pojedynczymi zębami, jakie rysuje się w ustach czarownic i upiórów, trzeba wstawić sobie protezę z zębami jak perły. Odmłodzimy się o dwadzieścia lat i znikną równocześnie zaburzenia trawienia spowodowane złym żuciem pokarmów.

gdyż jeszcze cechą młodości są typowe dla młodych poglądy i podejście do życia. Ale elementy te są nierozłączne. Kto w wieku powyżej 50-ki uprawia czynnie sport, chodzi na wycieczki, gimnastkuje się, ten zaw-

Gdy człowiek robi się starszy...

Kiedyś dzwigało się sztangi i nic nam nie szkodziło, a obecnie w czasie kaszlu może powstać przepuklina. Dlaczego? Dlatego, że przestaliśmy się gimnastkować i powłoki brzuszne stały się zupełnie wiotkie.

Plaskostopie bardzo często występuje, zwłaszcza u osób z nadwagą. Starajmy się więc zachować prawidłowy ciężar ciała, a jeżeli mamy już plaskostopie, należy koniecznie nosić wkładki ortopedyczne, a czasem i specjalne obuwie.

Zmarszczki i bruzdy na twarzy, siwe włosy. Nie, to nie są atrybuty starości. Starości nie poznaje się po twarzach, ale po figurze, po sylwetce, po ruchach. Kto więc się gimnastkuje - ten jest młody. Kto jest sprawny fizycznie, kto chodzi wyprostowany, krok ma elastyczny, to nawet jeśli ma włosy siwe jak mleko i kurze łapki koło oczu - jest młody. Oczywiście, jest to trochę uproszczone,

sze ma młodzieńcze podejście do życia. A może to jest odwrotne - to ta młodość psychiczna kształtuje czynną postawę do siebie i do świata?

ANKIETA

Spójrz do lustra - czy wyglądasz sympatycznie?

1 Czy jesteś czysta(y), uczesana(y)?

Tak - nie

2 Czy dbasz o swój wygląd zewnętrzny?

(Masz czyste wyprasowane ubranie, czy często zmieniasz bieliznę osobistą?)

Tak - nie

3 Czy masz wyleczone zęby, a w razie braków zębowych - czy masz wstawioną protezę?

Tak - nie

4 Czy uprawiasz gimnastykę i odpowiednio umiarkowane sporty, czy chodzisz na spacer?

Tak - nie

5 Czy masz odpowiednią wagę? Czy wstajesz od stołu w stanie, że mogłabyś (mógłbyś) zjeść jeszcze drugie tyle?

Tak - nie

6 Czy uśmiechasz się często? Czy masz pogodny wyraz twarzy?

Tak - nie

Wyniki ankiety

5-6 odpowiedzi "tak" Pamiętaj o starej zasadzie, że młodych ludzi zdobi młodość, a im się stają starsi - tym bardziej muszą dbać o swój wygląd zewnętrzny.

3-4 odpowiedzi "tak" Ludzie mogą ci o tym nie mówić, ale twój wygląd świadczy o zanied-

banu fizycznym, a może i psychicznym. Najwyższy czas, żebyś zmieniła (zmienił) swój tryb życia, póki ludzie nie zaczną unikać twego towarzystwa. Pamiętaj o zasadzie, Jak cię widzą, tak cię piszą. 0-2 odpowiedzi "tak" Nie wierzę, żeby było Ci dobrze w takim zamieszaniu. Brakiem dbałości o swoją osobę, zrażasz ludzi i szkodzisz swojemu zdrowiu. Szczupli żyją przeciętnie o 20 lat dłużej niż otyli. Kto gimnastkuje się i uprawia sporty - żyje dłużej i przyjemniej. Uśmiech na twarzy jest ważniejszy niż najdroższe futro czy biżuteria.

Opr. GRAŻYNA SŁONSKA

KUPNO - SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI

sprawnie załatwią

agenci firmy HIGH PARK

Tel 532-4441 217 Roncesvalles Ave.

Astra Meat Market

Właściciel E. Rembacz

Na składzie świeże mięsa - własnego wyrobu, wędliny oraz importowane towary spożywcze.

2238 Bloor St West

Toronto

Tel 763-1093

MY THREE SONS RESTAURANT

153 Roncesvalles Ave

Tel. 536-6119

DANIA POLSKIE I KANADYJSKIE
PIEROGI ZUPY DOMOWE
W KAZDĄ SOBÓTĘ - FLACZKI
ZAPRASZAMY

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe	7 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowane na każdy dzień depozytu)	6 1/2 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	8 1/2 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	7 1/2 %	rocznie
1-roczone certyfikaty	8 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	8 1/2 %	rocznie
RRSP i RHOSP	10 %	rocznie
Pozyczki personalne	14 1/2 %	rocznie
Hipoteki	13 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł i od 7.30 do 9 wiecz.

WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY

od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest

warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

NIE TYLKO DLA KOBIET

NIE TYLKO

Copernicus Meat Prod.

79 Roncesvalles Av.
Tel 536-4054

Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szyunki, boczki balerony, kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów — ogórki kiszane, kapustę z beczki, śledzie, pierogi

T.S. Pakulski

SZUKAM WSPÓLNIKA

POSZUKUJĘ WSPÓLNIKA DO NOWO OTWARTEJ FIRMY POTRZEBNA ZNAJOMOŚĆ PRODUKCJI WĘDLIN ORAZ ZBYTU

Tel 251-0930

w godz 11 przed poł do 2 po południu

Poszukujemy ludzi teatru do współpracy w nowo utworzonym zespole teatralnym
Tel 767-5312

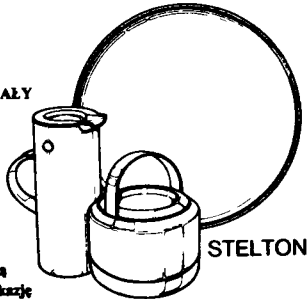
jolanta interiors — POLSKA FIRMA

SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHITEKTURZE WNĘTRZ
UDZIELI CI PORADY JAK URZĄDZIĆ GUSTOWNIE
I WYGODNIE TWOJE MIESZKANIE LUB DOM

polecamy

- PIONOWE I "POZIOME ZASŁONY
- OZDOBNE LAMPY
- DYWANY I CHODNIKI
- ZESTAWY PORCELANOWE
- SZTUCCE
- WYROBY SZKLANE I KRYSZTAŁY
- NOWOCZESNĄ BIZUTERIĘ

POSIADAMY BOGATY WYBÓR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH

Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję

STELTON

2368 Bloor Street W Toronto Ont M6S 1P5 Tel 762 9638

POLSKA APTEKA ROTHBARTA

Właścicielka IRENA BUKLIS

POLECA

DUŻY ASORTYMENT LEKÓW, POSIADA OBFITY WYBÓR
ZIOŁ LECZNICZYCH, PROWADZI WYSYŁKĘ DO POLSKI,
(WOLNA OD CŁA), REALIZUJE WSZELKIE RECEPTY BLUE
CROSS, GREEN SHIELD, ITP

PONADTO POLECAMY KOSMETYKI, WYBIELACZ
DO TWARZY, KREMY I MASCIE
I KARTKI NA KAŻDĄ OKAZJĘ
WSZYSTKICH KLIENTÓW ZAPRASZAMY DO
NOWO OTWARTEGO LOKALU PRZY
115 Roncesvalles Ave Toronto, Ont Tel 537-0335

KOTLETY MIELONE Z DROBIU I RYŻU BEZ TŁUSZCZU

25 dkg mięsa z kury (kurczaka), 25 dkg ryżu, 2 jajka, koperek, sól

Ryz ugotować na sypko, ostudzić i zemleć wraz z mięsem w maszynce Do masy dodać jajka, posiekany koperek i sól Masę dobrze wyrobic, formować okrągłe kotlety i układać je na dobrze rozgrzanej patelni teflonowej Smazyc po obu stronach na złoty kolor Podawać gorące z dodatkiem marchewki i zielonej sałaty z oliwą i cytryną

KOMIS

Polecamy odwiedzić nasz "KOMIS" wielobranżowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego • Potrzebujesz pieniędzy na nowe ubranie lub zmienić wygląd Twojego mieszkania? "KOMIS" idzie CI z pomocą Na pewno posiadasz nowe lub mało używane rzeczy, z którymi nie wiesz co zrobić Przynies do "KOMISU" Masz odzież damską, męską, dziecięcą, suknie ślubne i balowe, obuwie, futra, wyroby jubilerskie, kryształy, porcelanę, dywany, firany, wartościowe obrazy, ręczne wyroby — my Ci sprzedamy
WSTĄP DO "KOMISU" A PRZEKONASZ SIĘ

305 Roncesvalles Ave. Tel. 531-8872

UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI SETNEJ ROCZNICY ŚMIERCI NORWIDA

Dnia 27 lutego, 1983, w niedzielę o godz 3 po południu, w domu SPK przy 206 Beverley St., Toronto, odbędzie się uroczystość Norwidowska

W programie

- 1 Wstęp - zyciorys poety p Ida Kasprzak, prezes Koła SPK Nr 20
- 2 Recytacje - p Zuzanna Senderacka i p Rafał Mickiewicz, artyści scen polskich
- 3 Prelekcja pt "Norwid-genialny poeta i myśliciel" - p Danuta Czerwińska, poetka i pisarka
- 4 Szopenowski recital fortepianowy - profesor Królewskiego Konserwatorium Muzycznego w Toronto p Earle Moss, szopenista
- 5 Słowo wiążące p Mieczysław Kostanecki

WSTĘP \$ 5 00

SERDECZNIE ZAPRASZAJĄ CAŁĄ POLONIĘ
FUNDACJA IM MICKIEWICZA

oraz

ORGANIZATORZY - KOŁO SPK NR 20

Za Zarząd

Danuta Czerwińska

Wiceprezes do spraw kulturalnych

SWETER MĘSKI

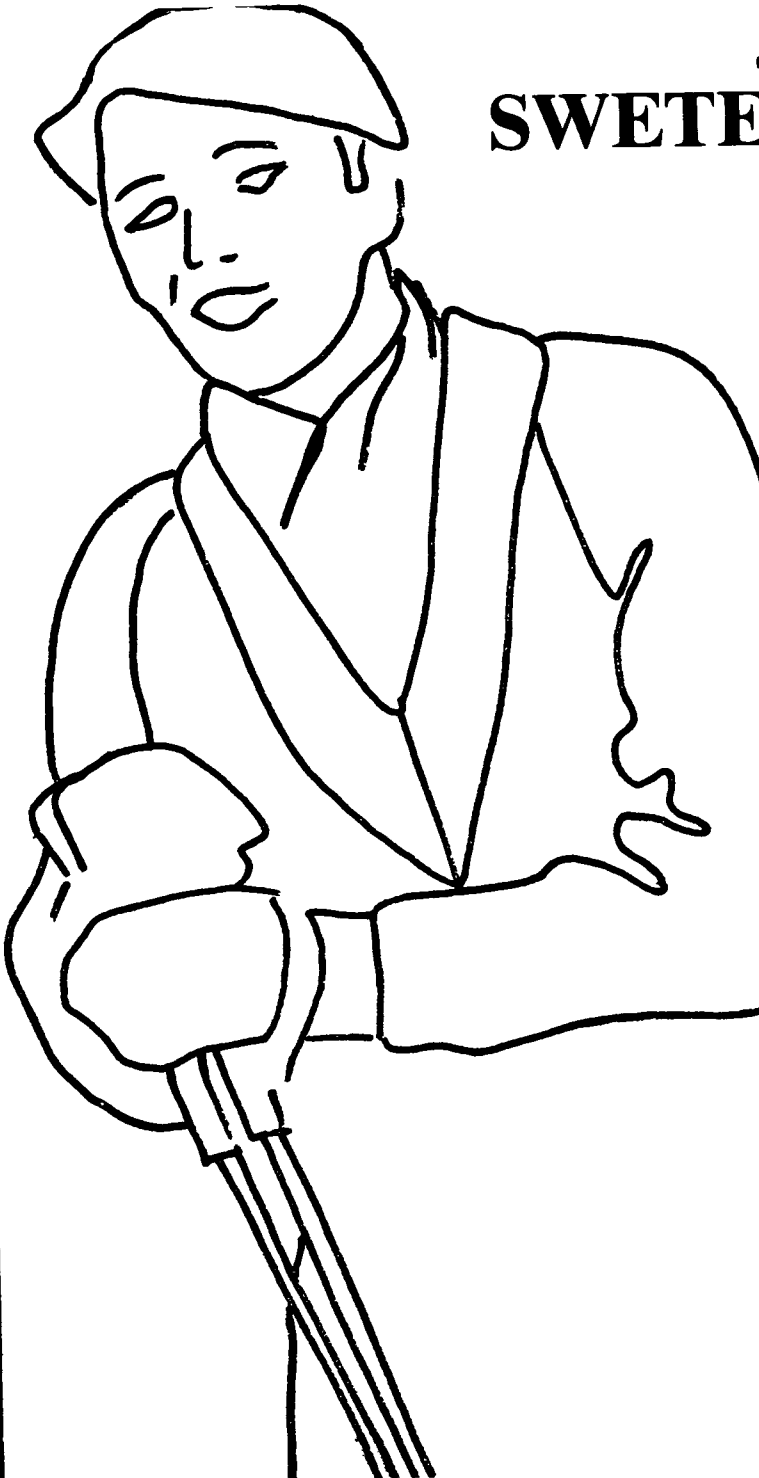
Ok 1 kg grubej włóczki, druty nr 6 i 8, scieg - ściągacz

Tył na druty nr 6 nabrać 60 oczek i przerobic scisło 11 rzędów Zmienić druty na nr 8 i przerobic prosto 46 rzędów Następnie od rzędu 47 ujmować z obydwu stron po 1 oczku co drugi rząd, aż na drucie zostanie 18 oczek Przerobic 3 razy i zakończyć

Przód na druty nr 6 nabrać 60 oczek i przerobic scisło 11 rzędów Zmienić druty na nr 8 i przerabiac prosto 46 rzędów Następnie od rzędu 47 odejmować z obydwu stron po 1 oczku co drugi rząd W rzędzie 53 rozdzielić robotę na dwie części i jednocześnie ujmować przy dekolcie co drugi rząd, jak przy wyrabianiu reglanu w tych samych rzędach, aż do zgubienia wszystkich oczek

Rękaw na drut nr 6 nabrać 32 oczka i przerobic scisło 11 rzędów Zmienić druty na nr 8 i jednocześnie dodawać po 1 oczku z obydwu stron co 5 rząd W rzędzie 51 ujmować co drugi rząd po 1 oczku z każdej strony, aż na drucie zostanie 16 oczek, które należy zakończyć jednorazowo

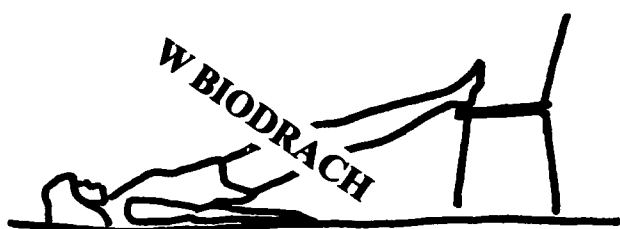
Plisa nabrać 130 oczek na druty nr 6 i ujmować po 1 oczku z każdej strony przez 18 rzędów Zakończyć jednorazowo
Całość odpowiednio zeszc

DLA KOBIEC

NIE TYLKO DLA KOBIEC

CHCESZ SCHUDNAĆ

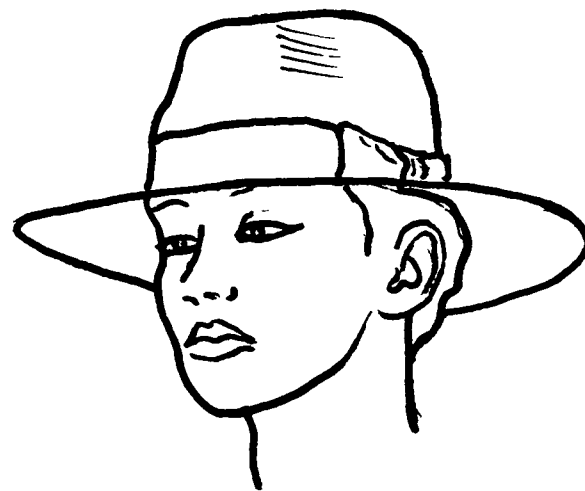

1 Siadasz na podłodze (nogi w kolanach wyprostowane, ramiona wzniesione w przód) Teraz wyciągasz w przód prawe ramię i jednocześnie przenosisz do przodu prawą nogę (ruchem z biodra), po czym wykonujesz to samo lewą stroną ciała. Przenosisz się w ten sposób parę metrów do przodu po czym wracasz

2 Kładziesz się na plecach. Złączone nogi ugnasz w kolanach (uda i łydki tworzą kąt rozwarty) Teraz podnosisz biodra (uda, tułów i głowa tworzą linię prostą) Cwiczenie powtarzasz kilkanaście razy. To samo ćwiczenie możesz wykonywać w trudniejszej formie. Utrudnienie polega na tym, że na początku ćwiczenia nogi opierasz o krawędź łóżka lub krzesła

U
R
O
D
A
I

m O D A

KAPELUSZE

Kapelusze robią furorę. Popularne są płaskie, najczęściej czarne z bardzo dużym rondem o wyraźnie hiszpańskim rodowodzie. Nosi się do nich pełeryny i wysokie buty. Na wiosnę polecamy espadryle czyli lekkie płócienne lub skórzane pantofle z obcasem oplecionym sznurkiem "Hiszpańskość" można podkreślić wielkimi, okrągłymi kolczykami, bolerkiem, spódnicą z koła

Mniej zobowiązujący jest kapelusz a la Maurice Chevalier czy z zaokrągloną główką jak melonik

Na pokazach mody Mediolanu, Paryża i Nowego Jorku poza omówionymi już modelami dominowały za duże kapelusze męskie. Nosi się je przez cały dzień i na wszystkie okazje. Urok za dużego męskiego kapelusza, opadającego aż na uszy, oczarował projektantów potem widzów na pokazach mody i noszenie go stało się popularne. To zjawisko przypomina karierę przydużych męskich koszul noszonych masowo na początku lat siedemdziesiątych. Jeszcze raz przeszłość stała się źródłem inspiracji bowiem borsalino sąsiaduje z pocziwym piśmiakiem z lat 50-tych, a kapelusze dziadka z tymi, które pamiętamy z filmów gangsterskich i z obszernymi nakryciami głowy Południowego-Zachodu USA

CAŁKOWICIE ZABEZPIECZONE PRZESYŁKI PACZEK
DO POLSKI TYLKO PRZEZ

PROMPOL

Wszystkie paczki dostarczane są do rąk własnych adresata, do każdej miejscowości na terenie całego kraju, lub na specjalne życzenie klienta mogą być odbierane z magazynu

Tylko \$ 1.53 za kg za przesyłki morskie

U DEALERÓW \$ 1.53

Przesyłki lotnicze \$ 3.69 za kg; DOPLATA DO PACZEK LOTNICZYCH

do 1 kg—\$ 2 do 2 kg—\$ 4

powyżej 2 kg bez dopłat

PAMIĘTAJCIE PANSTWO—U NAS MOŻNA WYSLAĆ WSZYSTKO!

Odbiór paczek z domu—\$ 1.50 Toronto

INTERNATIONAL PARCEL SERVICE

PROMPOL

2120 BLOOR ST W, TORONTO, ONT CANADA M6S 1M8, tel (416) 762-7253, 762-7254

Filia 51 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT M6R 2K5, tel (416) 536-8040

Od poniedziałku do czwartku 10-19, piątek 10-21, sobota 10-16

SCARBOROUGH
MAREK GOŁĘBIEWSKI
20 Tuxedo Court 3 111
Te 438-8202 po 5 pm

LONDON
LONDON BAKERY
CO LTD
549 Hamilton Road
Tel 433-5177

HAMILTON
JANINE UPHOLSTERY
DRAPERY
1325 Main St East
Tel 459-4445

GUELPH
HELENA KARMINSKA
WITOLD RAFAŁOWSKI
197 Elizabeth St
Tel 821-9325

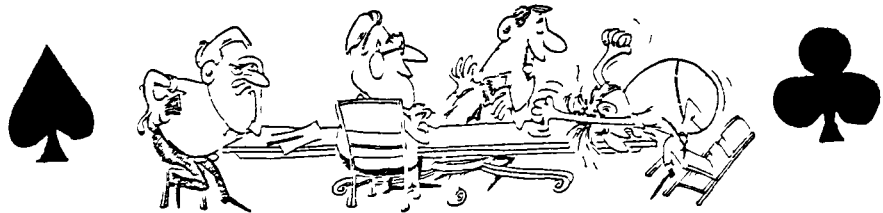
PETERBOROUGH
K Pazdzior
217 McGill
Tel 742-8356

BURLINGTON
BIG WIN CENTER
762 Brant St
Tel 639-7547

JAKO JEDYNI, PRZYJMUJEMY PACZKI MORSKIE I LOTNICZE Z CAŁEJ KANADY
PRZESYŁANE POCZTĄ DO CENTRALI NA UL BLOOR W TORONTO
NALEŻY DOŁĄCZYĆ MONEY ORDER LUB CZEK

KAŻDY WYSYŁAJĄCY OTRZYMUJE POTWIERDZENIE NADANIA PRZESYŁKI

CZY MUSIAŁEŚ LEŻEĆ?

REDAGUJE JERZY BEŁDOWSKI RUBRYKA BRYDZOWA - ODCINEK 15

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NR 7 Problemem nr 7 weszliśmy w nową dziedzinę planowania rozgrywek. Zapytałem czytelników gdzie znajdują się kluczowe karty. Odpowiedz na to pytanie pozwoliłoby nam odpowiednio zaplanować rozgrywkę. Przykład jest łatwy dlatego wybrałem go aby zilustrować nową technikę. Jeśli wyraźnie widać że rozgrywka nie będzie łatwa należy postąpić w następujący sposób:

- Punkt 1 Po rozłożeniu kart na stole liczymy ilość punktów w obu rękach. W tym wypadku mamy 23 a więc przeciwnicy mają 17.
- Punkt 2 Analizujemy wyjście. Dlaczego Z zagrał błotkę pik? Odpowiedź jest oczywista. Z zagrał spod jakiejś figury. Jakiej? Chyba nie spod Asa bo jaki byłby sens takiego zagrania. A więc wiemy już że Z nie posiada Asa pik. Wiemy również że nie posiada Asa i Króla pik gdyż wówczas zagrałby Króla. Proszę dobrze zapamiętać ten tok myślowy gdyż będziemy często spotykać go w przyszłości.
- Punkt 3 Liczymy jak zawsze lewy przegrywając jeśli zagramy honory z góry oddamy 5 lew w kierach i w karach 3 w treflach i.
- Punkt 4 Przypominamy sobie licytację. Niestety w praktyce nie zawsze ją pamiętamy. Po pierwszym wyjściu jest już za późno aby poprosić przeciwników o powtórzenie licytacji. Stąd wniosek że licytację należy pamiętać!

Ponieważ Z otworzył licytację powinien mieć co najmniej 11 - 13 punktów. Po zakończeniu pierwszej lewy wiemy że W posiada Asa i Waleta pik łącznie 5 punktów a zatem Z ma pozostałe 12 punktów. Wniosek stąd prosty. W nie posiada ani jednego punkta ponad wskazane 12 punktów. A więc - gdzie są pozostałe dwie Damy? Oczywiście u Z. Logiczne?

Opisaną powyżej metodę nazwijmy - lokowanie /umiejscowianie/ kart u przeciwników. Metodę tą można stosować w dwu wypadkach: a-nie posiadamy żadnych informacji t.j. nie było licytacji i wyjście było "neutralne" - nic nie mówiące b-przeciwnicy licytowali lub wyjście dało trochę informacji.

Rozpatrzmy jeszcze jeden przykład z tej dziedziny. Przypominam, że należy baczenie obserwować karty grane przez przeciwników - analizować dokładnie pierwsze wyjście i ewentualnie wyciągać wnioski z licytacji /jeśli była/.

PROBLEM Nr 8 Kontrakt 3 Bez Atu Należy ustalić gryplan w różnych sytuacjach

- Q10x AKx 1 Przeciwnicy nie licytowali z wyszedł w błotkę kier
  - Jxxx 2 Przeciwnicy nie licytowali z wyszedł w Króla pik a po wygraniu tej lewy zagrał błotkę kier
  - 10xx 3 Z otworzył licytację jednym treflem i zagrał błotkę kier
- 0000-----
- xxx Qxx AKQx AJx W przyszłości omówienia rozgrywek będą bardziej lakoniczne gdyż rozpoczniemy serię artykułów na temat licytacji.

Potrzeba takiej serii jest moim zdaniem wskazana gdyż widzę u naszej braci brydzowej wielką różnorodność metod licytacyjnych przeważnie za często brak podstawowych powiedzmy żelaznych zasad licytacji. Te mankamenty prowadzą do częstych nieporozumień a czasem nawet do nieprzyjemnych kłótni które psują nastrój wśród partnerów i wogóle niweczą przyjemność grania w brydza. Podniesienie poziomu licytacji musimy zacząć od wyboru systemu licytacji. W Ameryce północnej olbrzymia większość graczy stosuje system t zw "American Star-Jard". Proponuję abyśmy zaadoptowali ten system gdyż jest on bardzo prosty i jednocześnie bardzo skuteczny. Nawet w finale mistrzostw Kanady obserwowałem kilka par grających tym systemem, co świadczy o tym że można nim osiągnąć sukcesy na bardzo wysokim poziomie gry. Jestem przekonany że ten system bardzo poważnie podniesie poziom naszej gry i tym samym przyczyni się do tego że brydz będzie dla nas zawsze przyjemną gimnastyką umysłową i jednocześnie miłą rozrywką - a nie powodem do sprzeczek i nieporozumień.

LISTY

Szanowna Redakcjo!

Przede wszystkim wyrazam moje wielkie uznanie dla całego Zespołu Redakcyjnego za tak świetną gazetę, jaką jest "Echo Tygodnia". Dobrze się stało, że opuściliście "Związkowiec" i stworzyliście własne pismo niezależne i możecie poświęcić się całkowicie sprawie Polski i Jej niepodległości bez wpływów czerwonych pachotków. Serdecznie polecam to czasopismo Rodakom, którym leży na sercu Wolność Narodu Polskiego. Pozwolę sobie jednak zwrócić uwagę na błąd już w tej chwili historyczny, który się ukazał w Nr 13 z 14 października na stronie 4 w podtytuł Skazanie Przywódców Konfederacji Polski Niepodległej. Nie będę podawał tu treści notatki ani też dochodził autorstwa

Podam jednak dokładnie genezę powstania KPN, ponieważ jestem jej członkiem od drugiego dnia jej założenia czyli od 2 września 1979 r. Leszek Moczulski, Roman Szeremietiew, Tadeusz Jandziszak, Tadeusz Stanski ani też ja nigdy nie należeliśmy do KOR-u. W roku 1976 20 września założyliśmy w Warszawie Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, w tej grupie znalazło się dużo innych osób jak syn gen Czumy, kilkanaście osób z "PAX" (przeważnie młodzież po Katolickim Uniwersytecie Lubelskim), byli to szefowie wojewódzcy "PAX" i tzw szkoleniowcy. Wydawaliśmy pismo "Opinia", które również nic wspólnego nie miało z KOR-em i wiele innych pism pozacenzuralnych. Również rozpowszechnialiśmy pisma wydawane przez Polskie Porozumienie Niepodległościowe i pisma pozacenzuralne młodzieży studenckiej jak

"Bratniak", "Indeks" czy Wiadomości, a właściwie Biuletyn Dolnośląski (współredaktor tego ostatniego T Jandziszak). W 1978 r. w marcu po sympozjum Niepodległościowym we Wrocławiu, członkowie ROPCio zostali zidentyfikowani przez SB przynajmniej ta część, która wywodziła się z "PAX" i uczestnicy sympozjum, jak Roman Szeremietiew, Tadeusz Jandziszak, prof Jurwenko, ja i inni. Po pierwszych przesłuchaniach i zatrzymaniach powstała alternatywa stworzenia Partii Politycznej z członków ROPCio. W pierwszej wersji miała to być partia Narodowo Chrześcijańska, jednak po spotkaniu w Warszawie ustalono, że będzie to Konfederacja Polski Niepodległej. W Warszawie 29 sierpnia 1979 r. w mieszkaniu Leszka Moczulskiego 17 osób proklamowało KPN. Ponieważ te osoby zostały zatrzymane (aresztowane) przez SB, 1 września 1979 r. na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie został odczytany akt utworzenia KPN przez kol Czumę, który nie wstąpił do KPN pozostając dalej szefem ROPCio. A zatem jak wynika z powyższego żadnych powiązań z KOR-em. Współpracowaliśmy z Młoda Polska, rzecz można, że był czas kiedy inspirowaliśmy ich działalność. Natomiast bardzo luźne związki były z KOR-em i to raczej poza Warszawą, gdyż grupa Warszawska KOR była cały czas wrogo ustawiona do Moczulskiego i Szeremietiewa do tego stopnia, że puszczała plotki pocztą pantoflową, że są oni agentami SB, że malwersują pieniądze organizacji, itp. Wystarczyłoby tu wypowiedź dwóch profesorów Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej (członków KOR-u), że "Kuroń i Michnik chorobliwie są żądni władzy i to zgubi ideę jaką postawił sobie KOR". Dzięki właśnie tym osobom we Wrocławiu pracowało się o wiele lepiej w środowiskach opozycyjnych jak w Warszawie czy Krakowie, nie mówiąc o Śląsku. Nie chciałbym umniejszać roli KOR-u i jestem zdania, że każda organizacja, związek czy też sprzyście opinie opozycyjne dążące do poprawy sytuacji w kraju, do niepodległości, do praw człowieka jest dobra, powinno się ją popierać, a w wolnej Ojczyźnie naród obierze najlepszy program, najlepszej organizacji KORowcy o tym słyszeć nie chcieli i już w zaraniu niektóre ugrupowania opozycyjne zwalczały, prawie na równi z aparatem państwowym. Dlatego też proszę Szanowną Redakcję nie utożsamiać nas z KOR-em. Z pozowaniem

Humor okupacyjny

Jaka jest różnica między stanem wojennym a wojną?

- Na wojnie mają prawo strzelać obie strony

Dlaczego Jaruzelski wprowadził stan wojenny?

- Bo nie mógł wprowadzić przedwojennego

Dlaczego Jaruzelski wprowadził stan wojenny przed Bożym Narodzeniem?

- Bał się, że koledzy do niego przyjdą
Kuron z Gwiazdą

Jakim cudem w Polsce zamach stanu mógł się powieść?

- Ponieważ wiedzieli o nim tylko cztery osoby
I Sekretarz, Premier, Minister Obrony Narodowej i
General Kulikow

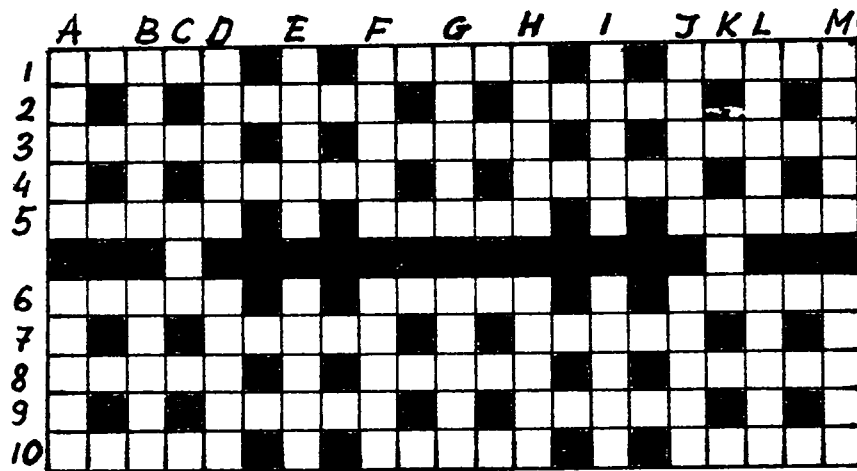
Jaki jest związek między wprowadzeniem stanu wojennego a "Solidarnością"?

- Radziecki

KRZYŻÓWKA NR 21

- Poziomo
- 1-A nazwa ogólna pożywienia była
  - 1-F pojazd konny
  - 1-J dosiada go cyklista
  - 2-D duże pudełko
  - 2-H kajdany
  - 3-A budynek gospodarczy
  - 3-F przywódca partii, stronnictwa lub zawodnik na czele wyciągu
  - 3-J statek powietrzny wypełniony ogrzany powietrzem, wodorem lub helem
  - 4-D część twarzy
  - 4-H mięta, dziurawiec, lubczyk
  - 5-A hazardzista
  - 5-F owoc tropikalny podobny do dyni, skorupa wykorzystywana jako naczynie
  - 5-J belka, ścięte drzewo
  - 6-A włosy ze skórą
  - 6-F u ludów pierwotnych godło rodziny lub klanu
  - 6-J wytłumaczenie, wyjaśnienie zjawiska
  - 7-D brutalna gra owalną piłką, popularna w krajach anglosaskich
  - 7-H psy myśliwskie
  - 8-A produkt wymion
  - 8-F pianista grający w kawiarni
  - 8-J pokój paradny z fortepianem
  - 9-D pasiaste zwierzę
  - 9-H prolog, wprowadzenie do akcji

- 10-A imię żeńskie
- 10-F jedna z pary zjazdowych, biegowych lub wodnych
- 10-J przedmiot spekulacji giełdowych
- Pionowo
- 1-A wiano
  - 1-B do poszycia strzechy
  - 1-D Indianin z wojowniczoego plemienia na płd USA
  - 1-E nieprzetłumaczalne wyrażenie
  - 1-F fantazja, lekkość
  - 1-G atrakcyjny z wysokiej wieży
  - 1-H na niebie wieczorna lub poranna
  - 1-I godło Litwy
  - 1-J łowi ryby
  - 1-L stolica Litwy
  - 1-M 3-minutowy okres walki w boksie
  - 5-C miara długości
  - 5-K płyną przy krojeniu cebuli
  - 6-A taniec brazylijski
  - 6-B pierwotniak, pasożyt przewodu pokarmowego
  - 6-D literatura niepoetycka
  - 6-E przedmiot stracony
  - 6-F gigant, kolos
  - 6-G szeroka siekiera
  - 6-H jej liście są pożywieniem larw jedwabnika
  - 6-I do gry w brydza
  - 6-J na oceanie zamieszkała lub bezludna
  - 6-L bryła geometryczna
  - 6-M autor "Boskiej Komedii"

KRZYŻÓWKA NR 20 - ROZWIĄZANIE

- Poziomo
- 1-A tragedia
  - 1-I panorama
  - 2-G boa
  - 3-A afekt
  - 3-F Pegaz
  - 3-K stogi
  - 4-A brama
  - 4-G cło
  - 4-K gaur
  - 5-C IRA
  - 5-J gaz
  - 6-A trema
  - 6-F karat
  - 6-K pajak
  - 8-A dzik
  - 8-E hipnoza
  - 8-L wnuk
- 9-B doza
- 9-J knot
- 10-A Ikar
- 10-L laur
- 11-A raz
- 11-F śnieg
- 11-Ł net
- 13-D ozon
- 13-I klan
- 14-A krzak
- 14-K obawa
- Pionowo
- 1-A toga
  - 1-B asceza
  - 1-E dar
  - 1-G absencja
  - 1-I parabola
  - 1-J Nil
  - 1-Ł ambona
  - 1-M algi
- 4-A bat
- 4-C mim
- 4-D ara
- 4-K gap
- 4-L iza
- 4-M rak
- 6-B egida
- 6-H Ren
- 6-Ł junta
- 7-E chata
- 7-J zakon
- 8-A dziura
- 8-C kort
- 8-G Paganini
- 8-I operetka
- 8-L wola
- 8-M kareta
- 11-B zraz
- 11-Ł noga
- 12-D rok
- 12-K dno

P S

Jeżeli Redakcję interesuje to do Oshawy przyjechała rodzina wyrzucona z Polski z Gdanska prawdopodobnie członek Młodej Polski no i oczywiście działacz Solidarności

W GALANT

Łączę serdeczne pozdrowienia

STRONA BOLEKA I LOLKA

"POLONIA REVIEW"

Polski Program Telewizyjny
We środy o 8 wieczorem, w piątki o 7 30 wiecz.
i w soboty o 11 rano na kanale 10 (Maclean-Hunter w
dzelnicy Parkdale)

Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonu
kanadyjskiej "Polonia Review" jest niezależnym polskim
programem niepodległościowym

"Pani Jadwiga"

Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville
od godziny 1 do 2 w każdą sobotę
Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty
przyjmuje się telefonicznie - 691-8789

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy -
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100 7
tel 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik.
Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

YANINA VOLSKI

ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Moskwie,
gdzie się urodziła Obywatelka kanadyjska od 1977 r

Otwiera dnia 24 bm wystawę swoich prac
oleje i rysunki
w domu S P K 206 Beverley St Toronto

Wystawa otwarta Pon Wt Sr i Piątek od
10 am - 4 pm, czwartki 10 am - 10 pm

THUNDER BAY PACZKI DO POLSKI

MORSKIE \$ 1 80
LOTNICZE \$ 4 15

The Right Fit 126 N May Street
Tel 622 - 2571

TYLKO PRZEZ NAS

wyczyszczone dywany i obicia mebli
mogą w pełni państwa zadowolić

Robimy szybko i solidnie najnowszą metodą "Steam-brush"
Ceny konkurencyjne
Oszacowanie bezpłatne Minimalny koszt zamówienia \$ 30

TEL 532 - 1880
537 - 5089

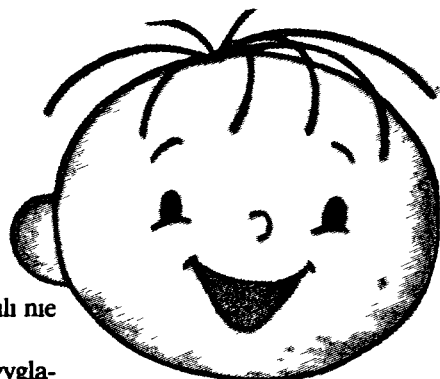
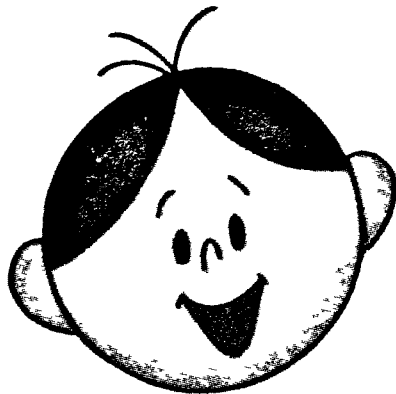
Eufolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI
WYMIANA USZKODZONEJ
ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA
PRZEMYSŁOWE I DOMOWE
SPECJALNOŚĆ
OŚWIETLENIE OGRODÓW
(LANDSCAPING LIGHT)

497-8441

Królowa Zima

"To jest pałacowe życie",
pomyślał Bolek obserwując
służbę zmieniającą gabinet w ła-
zienkę

— Czy Dostojny Gość Jej
Wysokości życzy sobie coś do-
datkowo?

— Samotności przez dziesięć
minut - mruknął chłopiec

— Rozumiem - skinął głową
szambelan i opuścił pokój

Woda w wiadrze była lodo-
wato zimna, ale Bolekowi wyda-
wała się ciepła i przyjemna
Oszroniony ręcznik rozgrzewał
mu ciało Życie chłopca, jego
uczucia i myśli zmieniły się cał-
kowicie w czasie snu zapomnia-
nia Bolek stojąc przed lustrem
nie dowierzał oczom On, czy
nie on? Jakże inaczej wyglądał
młodzieniec w zwierciadle
Piękny strój pania prezentował
się na nim wspaniale I muna
poważnego chłopca, któremu
psoty wywiewały z głowy

— Hej, szambelanie, jestem
gotowy

Staruszek w pierwszej chwili nie
poznał chłopca

— Młody człowieku, wyglą-
dasz jak królewicz z bajki Jej
Wysokość Królowa Zima bę-
dzie zachwycona Zapewne już
czeka na ciebie

Królowa spoczywała na tró-
nowym krześle ustawionym w
środku wielkiej sali Długa
śnieżna sukna spływała na
posadzkę Na czarnych włosach
jak sierp księżycy lśnił lodowy
diadem Goście zaproszeni na
bal nisko pochylali głowy przed
przechodzącym chłopcem

— Ooooch!

— W okrzyku królowej
Bolek wyczuł zdumienie

— Witam cię, panu

— Mój młody przyjacielu, z
trudem cię poznałam W białym
stroju bardzo ci do twarzy
Proszę cię, podejdz bliżej i zaj-
mij miejsce obok tronu Jesteś
honorowym gościem dzisiejsze-
go balu

— Dziękuję ci, panu Czuję
się szczęśliwy jak nigdy dotąd
Ale zdaje mi się, że szambelan
ma jakąś ważną sprawę, bo
przestępuje z nogi na nogę

— I boi się odezwać -
uśmiechnęła się królowa i od-
wróciła głowę - Słucham cię,
szambelanie

— Panu, czy możemy zaczy-
nać bal?

— Jak sądzisz, mój młody
przyjacielu, możemy już zaczy-
nać?

— Jak najbardziej - pośpiesz-
nie odpowiedział Bolek

— Słyszałeś, szambelanie
Staruszek wysoką laską trzy-
krotnie zastukał w posadzkę

— Białe niedzwiedzie! Ping-
winy! Sowy! Rozpoczynamy
bal zimowy!

W kryształowych
zyrandolach zapaliły się lodowe
sople Z wysokich wież pałacu
odezwały się trąbki Powitalny
hejnał na cześć Dostojnego
Gościa Jej Wysokości Królowa
pochyliła się do Bolka

— Zbliża się do nas córka
północnego wiatru, która jest
mistrzynią piruetów To ozna-
cza, że za chwilę rozpoczną się
tańce

Czarnobrewa piękność dyg-
nęła przed Królową Zimą

— Czy Jej Wysokość pozwo-
li, że jej młodego przyjaciela po-
proszę do pierwszego tańca?

— Nie mam nic przeciwko te-
mu, ale jeśli ty, chłopcze,
czujesz się zmęczony

— Ani trochę - szybko wtrą-
cił Bolek - Bardzo chętnie po-
obracam się w kółko

ciąg dalszy nastąpi

CZY WIECIE, ŻE

W jednym ze szkockich zamków
duch straszyl o poranku,
a kiedy go spytano,
dlaczego straszy rano,
czemu nie czeka na noc,
duch odpowiedział - Muszę,
bo w nocy śpię jak susel -

W Toronto pewnego dnia
była taka pogoda zła,
a przede wszystkim wielka mgła,
że pan prowadzący psa na smyczy
nie tylko nie widział okolicy,

ale nawet nie widział psa,
więc żonie rzekł - to Jedno wiem,
że dzisiaj pogoda pod psem! -

Pewien pan normalnie zasnąć nie może,
ale niech tylko włączy TV i w kolorze
to od razu zamyka oczęta
i przestaje o wszystkim pamiętać,
więc nie chcąc spać przez dzionek cały
ma również w domu telewizor
czarno-biały

W Kanadzie nie wolno nikomu
zaglądać bez pozwolenia do obcego domu
i tylko do wyjątków się zalicza
słoneczny promień i światło księżycy

Świat Za Sto Lat

Przed kilku tygodniami zamies-
cilismy odpowiedzi polskich
dzieci na pytanie

- "Jak Waszym zdaniem bę-
dzie wyglądał świat za sto lat?"

Z tym samym pytaniem zwróci-
lismy się do czytelników
"Strony Bolka i Lolka" Dzis
drukujemy pierwszy otrzymany
list

Przeniesmy się na chwilę o sto
lat w przyszłość, czyli pod ko-
niec XXI wieku,

Jest rok 2083, znajdujemy się
w kolonii kosmicznej (W takiej
specjalnej stacji kosmicznej, w
której się normalnie żyje jak na
ziemi) Kolonie kosmiczne są
ogromne, wielkości dużego
miasta Około połowy stworzeń
to roboty

Codziennie rano wstajemy,
robot nas ubiera, potem nakła-
damy słuchawki uczące, które
przekazują informacje prosto
do mózgu Do szkoły nie idzie-
my (!), dlatego że pięć minut
słuchania słuchawek uczących
jest zamiast szkoły

Następnie, albo scigamy się na
silnikach odrzutowych, które

przypinamy do pleców, albo
oglądamy telewizję na telewizo-
rze wmontowanym do zegarka
Zamiast posiłków połykamy
specjalne pastylki odżywcze
Wieczorem, robot nas myje i
my programujemy komputer,
kontrolujący sny, jakie sny
chcemy mieć

Na wakacje, lecimy na Ziemię
albo do innej galaktyki
Zamiast samochodów są rakie-
ty kosmiczne, a rowerów-samo-
loty, zamiast samolotów są wa-
hadłowce jak "Columbia"

Więc miejmy nadzieję, że
dożyjemy roku 2083

Alik Więckowski
grade 4, Guelph

PIŁKA NOŻNA

Piłkarskie nowinki

- Według włoskich ekspertów piłkarskich, w przyszłym sezonie przestanie istnieć "wielki" Juventus. Przepowiada się, że odeszłą Paolo Rossi (Fiorentina, AC Milan lub Sampdoria), Roberto Bettega (prawdopodobnie podpisze kontrakt z torontońskim Blizzard), Michel Platini (Paris St Germain lub USA) i Zbigniew Boniek - Bayern Monachium (piszemy o tym w innym miejscu)
- Kazimierz Górki podpisał kontrakt z Olympiakosem Pireus, Górski prowadził zresztą już ten zespół AEK Ateny, który również przetraktował z Górskim, na miejsce Czajkovskiego zaangażował byłego trenera reprezentacji Austrii Helmuta Senekovitscha. Dane te zostały zaczerpnięte z prasy greckiej
- Andrzej Szarmach stracił przodownictwo na liście najlepszych strzelców ligowych Francji na rzecz Marokańczyka Krnau - zawodnika Metz. Krnau przewodzi stawce snajperów z 16 bramkami, drugi Szarmach strzelił ich do tej pory 15
- Zagadka kto wypełni lukę po odejściu Paula Breitnera z Bayernu Monachium zaprzęta głowę całej niemal europejskiej prasy sportowej. Jednym z wymienianych kandydatów jest

Zbigniew Boniek. Wizyta Uli Hoenessa i Paula Breitnera u prezesa Juventusu pana Bonipertiego mogłaby wskazywać, że sprawa została przesądzona. W istocie goście z Niemiec chcieli osobiście uzyskać zgodę na udział aż sześciu piłkarzy Juventusu (Zoff, Rossi, Gentile, Cabrini, Platini i Boniek) w po- zężalnym meczu Breitnera pomiędzy Bayernem a reprezentacją Europy

● Ustalono skład reprezentacji olimpijskiej, na najbliższe mecze zostali powołani następujący zawodnicy: bramkarze - Marek Szczech (Pogoń), Józef Wandzik (Ruch), obrońcy - Adam Walczak (Bałtyk), Paweł Król (Śląsk) Krzysztof Gwara (Ruch), Dariusz Kubicki (Stal), Dariusz Wdowczyk (Gwardia), Krzysztof Pawlak (Lech), Kazimierz Sokołowski (Pogoń), rozgrywający i napastnicy - Kazimierz Buda (Stal), Adam Kensy i Jarosław Biernat (Pogoń), Marek Chojnacki (ŁKS), Mirosław Pékala (Śląsk), Janusz Turowski (Legia), Krzysztof Baran (Gwardia), Zbigniew Stelmasiak (Pogoń) i Jacek Bąk (Lech)

● W stolicy Francji odbyło się posiedzenie Komitetu Organizacyjnego piłkarskich mistrzostw Europy (czerwiec 1984). Przewodniczący UEFA, p Artemio Franchi podkreślił, że organizatorzy ME starają się uniknąć

błędów popełnionych w czasie hiszpańskiego Mundialu. Zasadniczą sprawą jest, by wszyscy finaliści mieli równe szanse (np. jednakowe przerwy między poszczególnymi meczami, ostatnia seria spotkań w grupach o tej samej godzinie, podróże wyłącznie samolotami, itd). Mistrzostwa rozpoczną się 12 czerwca 1984 r., a finał zostanie rozegrany w Paryżu 27 czerwca

● Alketa Panagoulis - grecki szkoleniowiec został trenerem olimpijskiej reprezentacji USA. Panagoulis był dwukrotnie trenerem reprezentacji Grecji w 1969 i 1977 oraz Olympiakosa Pireus, zdobywając z tą drużyną m.in. mistrzostwo Grecji. Studiował socjologię i nauki polityczne na Uniwersytecie w New Jersey. Ma 49 lat

● Zawodnicy i sędziowie piłkarscy wygrywają w totka. Wielka afera obejmująca swoim zasięgiem kilkadziesiąt osób bulwersuje węgierską opinię publiczną. Nieprawdopodobne wyniki spotkań w drugiej lidze piłkarskiej i zbyt często powtarzające się nazwiska osób wygrywających zwróciło uwagę urzędników węgierskiego totka. Rozpoczęto śledztwo, które ujawniło, że zawodnicy drugiej ligi (a nawet sędziowie) tak preparowali mecze, aby olbrzymie sumy wygrane w totka przypadły im w udziale

SPORT SAMOCHODOWY

- W Karlstad zakończył się samochodowy Rajd Szwecji. Była to druga eliminacja mistrzostw świata kierowców. Zwycięzcą został Fin Hannu Mikkola, który objął prowadzenie w klasyfikacji mistrzostw świata - 30 pkt. Na drugim miejscu znajduje się Szwed Stig Blomqvist - 27, a trzecie Walter Roehrl (RFN) - 20.
- Wyniki rajdu**
1 Hannu Mikkola (Finlandia), Arne Hertz (Szwecja) - 4 28,47,
2 Stig Blomqvist, Björn Cederberg (Szwecja) - 4 29,34,
3 Lasse Lampi, Pentti Kuukkala (Finlandia) - 4 32,51,
4 Michelle Mouton (Francja), Fabrizia Pons (Włochy) - 4 33,56 - wszyscy na Audi Quattro,
5 Kalle Grundel, Rolf Milleroth (Szwecja) - VW Golf GTI - 4 38,33,
6 Ari Vatanen (Finlandia), Terry Harryman (W Brytania) - Opel Ascona - 4 40,38

SIATKÓWKI

- Tomaszów Mazowiecki. Nieoczekiwanie Puchar Polski siatkarzy zdobyła drużyna Resovii - czwarta w ubiegłym sezonie, ósma na półmetku ligi 82/83.
- Wyniki spotkań**
Resovia-Gwardia 3 0 (15 7,15 1,15 7)
Legia - AZS 0 3 (9 15,9 15,11 15)
Resovia - AZS 3 0 (15 13,15 12,15 7)
Legia - Gwardia 3 1 (13 15,15 10,15 10,15 6)
Legia - Resovia 3 1 (4 15,16 14,15 6,15 13)
AZS - Gwardia 3 1 (15 10,6 15,15 6,15 6)
1 Resovia	2-1 7 3
2 AZS Olsztyn	2-1 6 4
3 Legia W-wa	2-1 6 5
4 Gwardia Wrocław	0-3 2 9

Jerzy Rudolf Sioński

WIADOMOŚCI Z OTTAWY

Turniej siatkówki drużyn harcerskich w Ottawie

Stało się już niemal tradycją organizowanie przez Ottawski Szczęp Harcerzy "Lechity" w okresie zimowym turnieju piłki siatkowej. Miła ta impreza zapoczątkowana przed 3-ma laty gromadzi co roku sporą ilość harcerki, harcerzy, ich opiekunów, rodziców, przyjaciół harcerstwa i sympatyków siatkówki. Tym razem grupa 70-cio osobowa w dniach 4,5 i 6-go lutego miała możliwość spotkania się, wypróbowania swoich sił, sprawności i współzawodnictwa. Rozgrywki odbywające się w sali gimnastycznej St. Patrick High-School pochłaniały większość zajęć, znalazł się też czas na zwiedzenie Ottawy i jazdę na lodzie po Ottawskim Kana- le. Nawiazali harcerze i harcerki nowe znajomości, zawiązały się sympatie i przyjaźnie. Sprawnie przeprowadzony turniej pod kierownictwem druhów Władysława Ziembę, Edwarda i Ryszarda Ozimkowskich wypadł na przysłówio- wą piątkę. Sporo było uciechy, opowiadania i wspomnienia o rozgrywanych meczach. Cię- kawostką było też wystąpienie drużyny Komendy Chorągwi, która spisała się bardzo dobrze i uplasowała się w czo- łówce rozgrywek. Po raz trzeci z rzędu ottawska drużyna męska wywalczyła palmę pierwszeństwa, co uhonorowane zostało piękną statuetką i plakietkami pamiątkowymi - zaś pierwszeń- stwo wśród dziewcząt przy- padło drużynom z Toronto na

dalszych miejscach uplasowały się dziewczęta z Ottawy, Montrealu, Oshawy i Hamiltonu. Ostatni dzień pobytu harcerzy upłynął pod znakiem "Komin- ka harcerskiego". Po wysłu- chaniu mszy św. celebrowanej przez ks. prob. Ryszarda Kosiana z parafii Sw. Jacka w Ottawie oraz kazaniu skiero- wany do młodzieży harcerskiej, w którym ksiądz nawią- zał do wychowawczego zna- czenia sportu, nabywania tę- żyzny i sprawności fizycznej oraz dobrze pojętego współza- wodnictwa - odbył się przygo- towany przez dziewczęta i chłopców "Komin- ka harcerski". Tutaj też wręczono nagrody i pamiątkowe statuetki i proporczyki wszystkim uczest- nikom turnieju. Harcerki i harcerze czuli się jak jedna ol- brzymia rodzina. Wspólna za- bawa, śpiewy i tańce pod kierunkiem Rysia Ozimkowskiego, Teresy Krza- niak, Ewy Makomaskiej i innych harcerki i harcerzy, a także gawęda druha komen- danta Chorągwi z Toronto dopełniły całości i rozgra- żyły nie tylko młodzież, lecz i ze- braną liczną Polonię Ottawską, która nagradzała oklaskami śpiewy i popisy harcerzy. Uśmiechy radości i zadowole- nie świadczyć mogą, że zorga- nizowana przez harcerzy im- preza podobała się wszystkim tak uczestnikom jak i ogląda- jącym. Było to niezapomniane dla nas przeżycie, miło i kulturalnie spędzony czas wśród rówieś- ników. Zastępowy druh Tomek Grasz

ZURYCH. Ponad pół roku trwała opracowywanie danych statystyczne... Zurych. Ponad pół roku trwała opracowywanie danych statystyczne... Zurych. Ponad pół roku trwała opracowywanie danych statystyczne... Zurych. Ponad pół roku trwała opracowywanie danych statystyczne...

Hiszpański Mundial w ocenie FIFA

Tak Włosi - mistrzowie świata... Wydałoby się przed imprezą że długie trwanie turnieju trudne warunki klimatyczne nakazały trenerom...

racje świadczą wyniki. Czołówka turnieju to również czołówka klasyfikacji wielkowej... Najmłodsi byli natomiast napastnicy - 25 lat. Praca sędziów. Za główną wadę sędziów uznano ich niedostateczną...

Przegląd Sportowy

KOSZYKÓWKA

Ostatnia runda rozgrywek

Koszykarze finału A rozpoczęli końcową kolejkę spotkań (każda drużyna gra pięć meczy) od niezwykle dramatycznego pojedynku pomiędzy obrońcą mistrzowskiego tytułu Górnikiem a liderującym do momentu spotkania Lechem Poznań

Ku olbrzymiej radości kibiców zgromadzonych w hali Górnika, jednym punktem wygrali gospodarze 96 95(51 47) i oni zostali nowym, samodzielnym przodownikiem ekstraklasy. Ostatnie sekundy meczu upłynęły w bardzo nerwowej atmosferze. Tuż przed końcowym gwizdkiem Górnik prowadził 96 93. Atak Lecha i z rzutu Zbigniewa Boguckiego Poznaniacy zdobywają dwa punkty, w momencie oddawania rzutu Bogucki jest faulowany, Lech ma szansę wyrównać - rzuty osobiste Stało się jednak inaczej, sędziowie ku rozpaczy Lechutów - nie uznali kosza, przyznając Lechowi piłąkę z boku. Okazało się, że sędzia znajdujący się pod koszem wcześniej odgwizdał faul, którego nikt nie słyszał ze względu na olbrzymi doping zebranej publiczności.

Dosłownie w ostatniej sekundzie Kijewski zdobył dla Lecha kosza i w ten sposób Górnik po dramatycznej końcówce wygrał jednym punktem. Lech bezpośrednio po meczu rozważał wniesienie protestu - z którego później zrezygnował. Mecz rozegrano w przepelnionej hali, z widzami siedzącymi niemal na liniach. Temperatura powietrza przed rozpoczęciem spotkań wynosiła 38°C.

W innych meczach spotkali się Śląsk z Gwardią we Wrocławiu i Stal Bobrek z Zagłębiem Sosnowiec w Bytomiu. Derby we Wrocławiu przyniosły już czwarte kolejne zwycięstwo gwardzistom nad swoim bardziej utytułowanym, bo wielokrotnym mistrzem Polski Śląskiem. W Bytomiu nie było niespodzianki, bardzo dobrze spisujący się w rozgrywkach finału A Zagłębie wygrało pewnie ze Stalą, przedłużając tym samym swoje nadzieje na wywalczenie trzeciego miejsca w lidze.

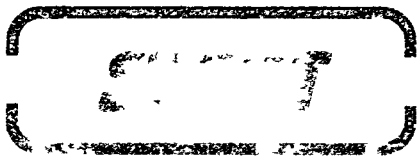
W najbliższych meczach spotkają się Zagłębie - Górnik, Lech - Gwardia i Stal - Śląsk.

Wyniki spotkań Finał A
(Pierwsza kolejka rundy finałowej)

Górnik Wałbrzych -
Lech Poznań
96 95 (51 47)

Stal Bobrek Bytom -
Zagłębie Sosnowiec
63 88 (28 46)

Śląsk Wrocław -
Gwardia Wrocław
94 97 (50 49)

Tabela Finał A

1 Górnik	43	2306-2058
2 Lech	42	2173-1890
3 Gwardia	41	2034-1905
4 Zagłębie	39	2032 1881
5 Stal	34	1893-1979
6 Śląsk	33	2084-2203

***

Lech nie daje za wygraną

W drugiej kolejce Górnik przegrał z Zagłębiem 72 78, skorzystał z potknięcia mistrza Lech - wygrał z Gwardią 90 85 i znów przewodzi stawce. Stal zwyciężyła w spotkaniu ze Śląskiem 68 64.

Trzecia kolejka spotkań wyłoniła trzecią drużynę ligi - została nią wrocławska Gwardia. Tytuł mistrzowski jeszcze nierozstrzygnięty, trwa wyścig Lecha i Górnika do mistrzowskiego tronu. Lech jechał do Wrocławia na spotkanie ze Śląskiem z duszą na ramieniu. Obawy Lecha nie trwały jednak długo, prowadzili do przerwy piętnastoma punktami by ostatecznie wygrać 100 93.

Górnik też nie zmarnował szansy wygrywając u siebie ze Stalą Bobrek 82 57.

Ambitny zespół Zagłębia nie sprostował Gwardii we Wrocławiu, co więcej gospodarze wygrali tak wysoko, iż zapewnili sobie korzystny bilans z Zagłębiem. Drużyna z Sosnowca będzie więc ostatecznie czwarta.

Do końca rozgrywek zaledwie dwa spotkania (Gdy oddamy gazetę do druku będzie już znana ostateczna kolejność drużyn). Lech gra w Sosnowcu z Zagłębiem i u siebie ze Stalą Bobrek, natomiast Górnik rozegra oba mecze na wyjazdach ze Śląskiem i Gwardią we Wrocławiu. W lepszej pozycji jest Lech (ma korzystniejszy bilans bezpośrednich pojedynków z Górnikiem), w przypadku wygrania obu spotkań przez Lecha i Górnika - mistrzem zostanie Lech. Tak więc tylko porażka Lecha przy jednoczesnej wygranej Górnika pozwoli obronić tytuł mistrzowski Polski.

Wyniki spotkań Finał A
(Trzecia kolejka rundy finałowej)

Śląsk Wrocław -
Lech Poznań
93 100(42 57)
Górnik Wałbrzych -
Stal Bobrek Bytom
82 57(44 27)
Gwardia Wrocław -
Zagłębie Sosnowiec
93 78(38 37)

Tabela Finał A

1 Lech	46	2363-2068
2 Górnik	46	2460-2193
3 Gwardia	44	2212 2073
4 Zagłębie	42	2188-2046
5 Stal	37	2018-2125
6 Śląsk	35	2241-2371

BOJERY

Polscy zęglarze na lodzie od 1976 roku odnoszą sukcesy na arenach światowych. Ostatnio startowali na mistrzostwach świata w klasie "DN" (rozegranych w Kanadzie), gdzie odnieśli duży sukces plasując się na drugiej i piątej pozycji. Zwycięzcą zawodów został Amerykanin Henry Bossett, drugie miejsce wywalczył Piotr Burczynski, a na piątej pozycji zawody ukończył Stanisław Macur.

Jest to dobry prognostyk przed marcowymi mistrzostwami Europy w Szwecji.

TENIS STOŁOWY

Polska reprezentacja w tenisie stołowym poniosła porażkę w Przibramie z Czechosłowacją 2 5.

Punkty dla Polski wywalczyli Andrzej Grubba i Stefan Dryszel wygrywając z Josefem Dvorczakiem.

Pozostałe pojedynki w tym spotkaniu pań i debel zakończyły się zwycięstwem gospodarzy. Po tym spotkaniu pingpongści Czechosłowacji zapewnili już sobie drugie miejsce w superlidze, wyprzedzając ich tylko Jugosłowianie - faworyt tegorocznych rozgrywek.

TENIS

Jimmy Connors zdobył tytuł halowego mistrza USA pokonując w finale Gene Mayer'a w dwóch setach 7 5, 6 0.

Jest to już szósty tytuł Connorsa w tego typu turnieju, poprzedni wywalczył w 1979 r. Za zajęcie pierwszego miejsca Connors otrzymał nagrodę \$ 45 000.

Zawody odbyły się w Memphis.

KOLARSTWO

Zawodowi kolarze otworzyli sezon, Holender Bert Oosterbosch wygrał czterodniowy wyścig Etoile de Bessege, a Octavio Dazzan z Włoch zdobył tytuł zawodowego mistrza Europy w sprincie. Włoch odebrał tytuł szwajcarskiemu kolarzowi Ursowi Freulerowi. Zawody odbyły się w Mediolanie.

Amerykanin Gregg Lemond jest liderem aktualnie rozgrywanego 6-cio dniowego wyścigu Tour de Medterrane we Francji.

OGŁOSZENIA

Cennik ogłoszeń

1 kolumna x 1 cal — 5 dolarów
2 kolumny x 1 cal — 10 dolarów
1 kolumna x 2 cale — 10 dolarów
1/2 strony — 175 dolarów
1 strona — 350 dolarów

OGŁOSZENIA O WOLNYCH MIEJSCACH PRACY
ORAZ OSÓB POSZUKUJĄCYCH TAKOWEJ
BEZPŁATNE

CHCEMY ABY TWOJE PACZKI DOTARŁY
SPRAWNIE DO RODZINY W POLSCE
NA ŚWIĘTA WIELKANOCNE

POLIMEX - TO TWOJA FIRMA

PACZKI MORSKIE 68 c funt (\$ 1 50 kg)
PACZKI LOTNICZE 1 77 c funt (\$ 3 90 kg)

Paczki są dostarczane do domu adresata
(paczki lotnicze w dużych miastach - odbiór z magazynu)

Wysyłamy paczki własne klientów
paczki do wyboru z katalogu z Niemiec Zach,
zamrażalniki, lodówki, itp.
Odbieramy paczki z domów klienta (Toronto, Mississauga,
Brampton, Oakville) opłata TYLKO \$ 1

PRZYJDZ LUB ZADZWOŃ
2053 Dundas St W tel 537-7914
poniedziałek - piątek 10AM - 7 PM
sobota 10 AM - 4 PM

Posiadamy Przedstawicieli w całym Ontario

GIOVANNIS GUN SHOP LTD

Dwaj rusznikarze - specjaliści od europejskiej broni
Na składzie wszelkiego rodzaju bron myśliwska
672 Wilson Ave, Downsview Ont M3K 1E1
TEL 633 7599

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

Dr Barbara Noworolska
Tel 364-4744
TORONTO, 229 YONGE ST, SUITE 214

INTERNATIONAL
CAMERA REPAIRS

3351 Bloor St West - kolo Islington
TORONTO ONT M8X 1E9
Tel 239 1882

KUPNO, SPRZEDAŻ, WYMIANA I NAPRAWA
APARATÓW FOTOGRAFICZ-
NYCH RÓŻNEGO TYPU
Właściciel Stan NYCZ

HENRY CARTAGE and MOVING
Właściciel HENRYK PODSIEDLIK
Wszelkie przewozy towaru i przeprowadzki
Usługi ubezpieczone
Tel 278-4480

"ALOHA" MOTEL

HIGHWAY 7 na wschód HIGHWAY 27
NOWOCZESNE POKOJE
Z KOLOROWĄ TELEWIZJĄ
POLSKA OBSŁUGA - CENY PRZYSTĘPNE
MANAGER STAN KRASNY
TEL 851 0871